

การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์
กับการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

เทวกร เกตุวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2561

**Presenting Thai culture photographs in online media with a broadcast
and conservation of Thai culture**

Tewakorn Ketwong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Communication Arts**

Department of Communication Arts

Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University

2018

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการ
ถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

เสนอโดย นายเทวกร เกตุวงศ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชานิเทศศาสตร์สื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.โสภัทร นาสวัสดิ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ จงวิไลเกษม)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.โสภัทร นาสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.มานิช ชุ่มเมืองปัก)

คณะนิเทศศาสตร์รับรองแล้ว

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(อาจารย์ กอบกิจ ประดิษฐ์ผลพานิช)

วันที่ 20 เดือน ก.ค พ.ศ. 61

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ภาพถ่ายกับการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์
ชื่อผู้เขียน	เทวกร เกตุวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.โสภัทร นาสวัสดิ์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย” ครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ และศึกษาการถ่ายทอดและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยเป็นสองขั้นตอน เริ่มต้นจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)ที่เกี่ยวข้อง ที่นำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) ในประเด็นเกี่ยวกับภาพถ่ายกับการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ รวม 22 คน

ผลการวิจัยพบว่า “การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย” มีความเชื่อมโยงกันในหลายๆด้าน ทั้งในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมไทย (Thai cultural) กับการสื่อสารโดยไม่ต้องใช้ภาษา (Non-verbal Communication) ที่สามารถให้ความหมายได้แทนการสื่อสารด้วยการเขียนหรือการพูด (Verbal Communication) กับผู้ใช้สื่อออนไลน์ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่า รูปแบบ และความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสื่อออนไลน์มีผลต่อการนำเสนอของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ทั้งยังสามารถถ่ายทอด รวมไปถึงมีส่วนร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่าง ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย และสื่อออนไลน์ เมื่อมีการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ และได้รับความสนใจจากผู้ใช้สื่อออนไลน์ จนเกิดการมีส่วนร่วมโดยการ กดถูกใจ รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างช่างภาพกับผู้ใช้สื่อออนไลน์ ผู้ใช้สื่อออนไลน์สามารถเข้าใจเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยได้ โดยมาจากประสบการณ์ การค้นหาข้อมูล หรือการตีความ ที่ล้วนแล้วแต่มาจากลักษณะและรูปแบบในการนำเสนอทั้งสิ้นผ่านสื่อออนไลน์ทั้งสิ้น

สำหรับ การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในภาพถ่ายผ่านสื่อออนไลน์ ประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการ และความรู้ทางวิชาชีพ ความรู้ทางวิชาการ จะว่าด้วยเรื่องของคุณค่าด้านการให้ข้อมูล ทั้งในเรื่องของ แหล่งที่มา วิถีชีวิต ท้องถิ่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ รวมถึงประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงถึงศิลปวัฒนธรรมไทยนั้นๆ การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ประกอบการเรียนการสอน มีใช้ตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตลอดจนชั้นอุดมศึกษาก็มีภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยปรากฏอยู่ในหนังสือประกอบการเรียนการสอน ในด้านวิชาชีพ ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับ ศิลปหัตถกรรม งานฝีมือประเภทต่างๆ ที่สามารถนำมาสร้างอาชีพ สร้างมูลค่าให้กับท้องถิ่นและสามารถพัฒนาต่อยอดได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันการจะพบว่า งานฝีมือด้านศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีมูลค่าความต้องการสูงในท้องตลาด อันเนื่องมาจากหาชมได้ยากและหาผู้ที่จัดทำได้ยาก

การมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ส่วนใหญ่มีความสนใจในความงดงามของศิลปวัฒนธรรมไทย จึงต้องการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์ได้พบเห็นบ้าง จนเกิดเป็นกระแสความสนใจของผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย มีการศึกษาหาข้อมูลถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทยประเภทนั้นๆ ทั้งที่ยังคงมีปรากฏอยู่ตามท้องถิ่น ไปจนถึงที่ใกล้สูญหาย จนนำมาซึ่งความหวงแหนและอยากจะอนุรักษ์ไว้ในคนรุ่นหลังได้ชม ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยจึงเปรียบเสมือนจดหมายเหตุที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ปรากฏในภาพได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ภาพถ่ายที่นำเสนอศิลปวัฒนธรรมไทยแบบถูกต้องไม่บิดเบือนหรือไม่บิดจริตขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆเท่านั้น จึงจะเรียกได้ว่ามีส่วนช่วยในการอนุรักษ์

Thesis Title	Presenting Thai culture photographs in online media with a broadcast and conservation of Thai culture"
Author	Tewakorn Ketwong
Thesis Advisor	Dr. Sopat Nasawat
Department	Communicatio Arts
Academic Year	2017

ABSTRACT

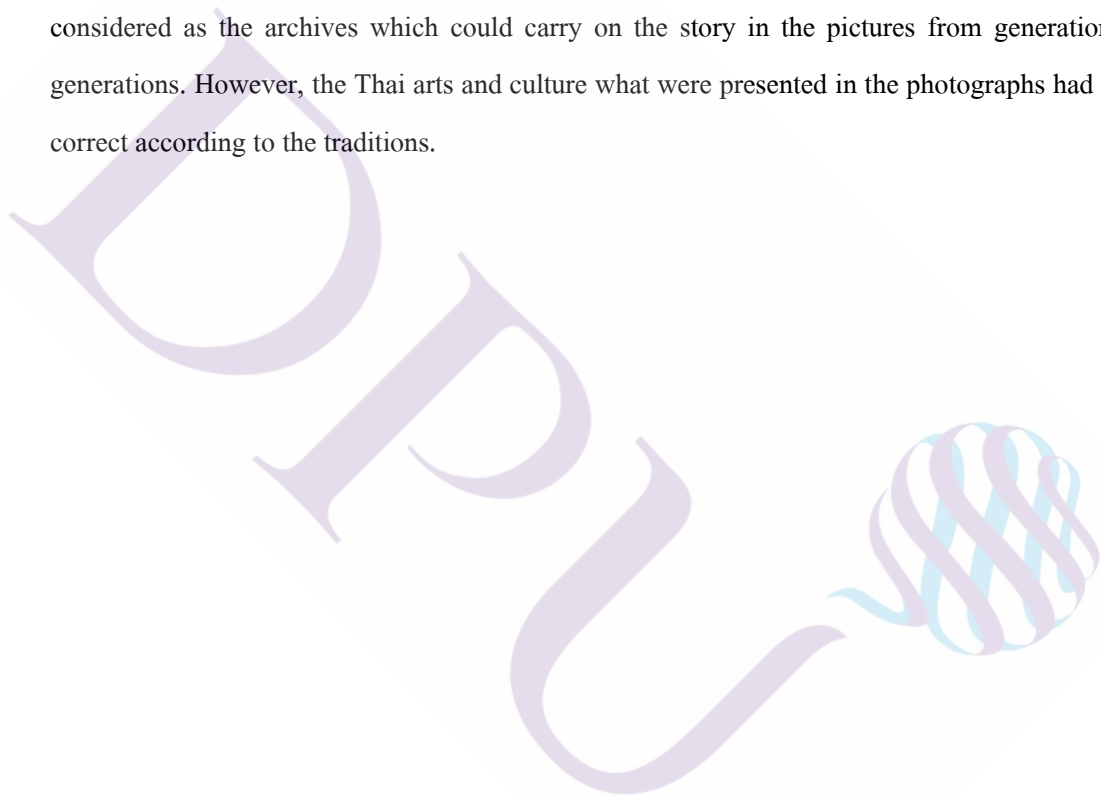
This qualitative study was aimed to investigate how Thai arts and culture was presented through photographs online and the effects of online Thai arts and culture online in conserving Thai arts and culture. This study was conducted in two phases: a content analysis through online materials and an in-depth interview on photography and online communication of Thai arts and culture of 22 participants.

The findings revealed that the presenting of Thai arts and culture photographs online and Thai arts and culture conserving were related to various aspects including Thai cultural and non-verbal communication as well as verbal communication with online users. Moreover, the pattern and uniqueness of the identity of online materials affected the presentation of Thai arts and culture photographs which could conserve Thai culture. The photographers who shared Thai arts and culture photographs online were the primary factor of bridging the connection between the online materials and the online users resulting in participation such as liking as well as sharing comments and lead the communication between the pictures and the users. The users could understand the message that presented in Thai arts and culture photographs by using their previous experience, researching, and interpreting resulting from patterns in the online presentation.

The passing of Thai arts and cultures through online photographs consisted of academic knowledge and professional knowledge. The academic knowledge was the value of giving information including sources, ways of life, locality, geography as well as the history that connected to the particular arts and culture. The presentations of Thai arts and culture photographs in education were shown in textbooks from primary level to university level. In professional knowledge, Thai arts and culture photographs could present the story of arts and crafts which could

be used in building a career, making profits to the community, and developing into a better product. The local arts and crafts were found profoundly in demands due to the difficulty in finding as well as in the making process.

In term of conserving Thai arts and culture, most of the photographers who were interested in the beauty of Thai arts and culture presented their work online as to be seen by the online users. The interest in researching for information of the particular Thai arts and culture were aroused by online presentation resulting in researching information for both available ones in the community and the ones that had already disappeared. Thai arts and culture photographs could be considered as the archives which could carry on the story in the pictures from generations to generations. However, the Thai arts and culture what were presented in the photographs had to be correct according to the traditions.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “การนำเสนอภาพถ่ายศิลปะวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย” สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.โสภัทร นาสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจและความทุ่มเทของอาจารย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.วิไลวรรณ จงวิไลเกษม ประธานที่ปรึกษางานวิจัย และ ดร.มาโนช ชุ่มเมืองปัก กรรมการที่ปรึกษางานวิจัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและกรุณาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ให้คำปรึกษาและข้อคิดในการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของ นางสาวชลาภย์ พงษ์ศิริ เลขานุการผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์ ที่คอยให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการทำวิจัยและให้การสนับสนุนในการศึกษาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์และพี่ๆน้องๆทุกๆท่านที่มีชื่อปรากฏอยู่ในงานวิจัยเล่มนี้ ขอขอบพระคุณ คุณเปรม คุณอุดมศักดิ์ คุณพีรยา คุณทองดี คุณมงคล ที่ให้การสนับสนุนในหลายๆด้าน ขอขอบคุณ คุณชลหทัยที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ และขอขอบคุณเพลงความเชื่อจากวง Bodyslam ที่เป็นจุดเริ่มต้นในการเดินทางจนถึงวันนี้

อนึ่งผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อยจึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอมอบความกตัญญูกตเวทิตาคุณแต่บิดามารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้นผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียวและยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เทวกร เกตุวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาคำวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านภาพ.....	10
2.2 แนวคิดเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	21
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรมไทย.....	23
2.4 แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม.....	33
2.5 แนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย.....	39
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
2.7 กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	48
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	49
3.1 แหล่งข้อมูล.....	49
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.3 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	53
3.4 การวิเคราะห์.....	53
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1 ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์สามารถสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทย....	54
4.2 ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ก่อให้เกิดการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทย	76
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	92
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	96
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	99
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	107

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ชื่อภาพ อธิษฐาน ภาพโดย : สรณะ เรื่องวิทยากุล.....	1
1.2 ชื่อภาพ ตะไลล้าน ภาพโดย : ประยงค์ ช่างเกวียน.....	2
1.3 ชื่อภาพ สีสนอโมงว่าว ภาพโดย : กิตติพงศ์ ก้อนกลิ่น.....	3
1.4 ชื่อภาพ แกะหนังลุง ภาพโดย : สันติ เศษสิน.....	4
4.1 การปล่อยโคมงานประเพณีี่เป็ง จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	55
4.2 ประเพณีลอยกระทง จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	56
4.3 การตั้งพระประธาน จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	56
4.4 การแสดงโขน จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	57
4.5 การเชิดหนังตะลุง จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	57
4.6 วิถีชีวิตตลาดน้ำ จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	58
4.7 ภาพวาดการแสดงโนราห์ จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	58
4.8 การสรงน้ำพระ จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	59
4.9 ศิลปหัตถกรรม จักสาน จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย.....	59
4.10 Instagram ของ นายสรณะ เรื่องวิทยากุล.....	61
4.11 การทอดแห จาก Instagram ของ นายสรณะ เรื่องวิทยากุล.....	62
4.12 การแจวเรือ จาก Instagram ของ นายสรณะ เรื่องวิทยากุล.....	62
4.13 การทำอาหาร จาก Instagram ของ นายสรณะ เรื่องวิทยากุล.....	63
4.14 การปล่อยโคมจาก Instagram ของ นายสรณะ เรื่องวิทยากุล.....	64
4.15 หน้าเว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	65
4.16 หน้าเว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	66
4.17 การยกยอ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	67
4.18 การเชิดหนังใหญ่ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	67
4.19 การเล่นน้ำสงกรานต์ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	68
4.20 การแข่งเรือ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	69
4.21 การเชิดหนังตะลุง จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	69

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.22 วิธีชีวิตตลาดน้ำ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	70
4.23 จากมิวสิควิดีโอ ไทยมิเซ.....	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

"การถ่ายภาพเป็นงานศิลปะ เป็นของดีมีประโยชน์ ขออย่าได้ถ่ายภาพกันเพื่อความสนุกสนานหรือความสวยงามเท่านั้น จงใช้ภาพให้เกิดคุณค่าแก่สังคมให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม งานศิลปะจะช่วยให้พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อีกแรงหนึ่ง " ...พระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว... (๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗)

การนำเสนอภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมของช่างภาพในอดีตนั้น มักจะจัดแสดงตามงานนิทรรศการ,อาร์ตแกลเลอรี,หรือแม้กระทั่งตามพิพิธภัณฑ์ เท่านั้น จึงทำให้ภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมนั้นหาชมได้ยาก เมื่อหาชมได้ยาก ผู้ที่สนใจก็ค่อยๆลดน้อยลง ส่งผลให้ภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ถ่ายทอดเรื่องราวของ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามต่างๆ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ถูกลืมและค่อยๆเลือนหายไปจากสังคมไทย

ภาพที่ 1.1 ชื่อภาพ อธิษฐาน ภาพโดย : สรณะ เรื่องวิทยากุล

ศิลปะ การถ่ายภาพ คือ การถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็น ให้เกิดคุณค่า ทางความงาม ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และเกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ต่อ การดำรงชีวิตและเกิดรูปแบบการมอง เป็นทิศทางเดียวกัน ศิลปะการถ่ายภาพ (สุรพงษ์ บัวเจริญ : 2554)

แต่ในปัจจุบันที่สื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ การเข้าถึงสิ่งต่างๆ จึงสะดวกสบายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นค้นหาข้อมูล การเชื่อมต่อถึงกัน การใช้เพื่อประกอบธุรกิจต่างๆ หรือแม้กระทั่งการนำสื่อออนไลน์มาใช้ในการนำเสนอผลงานภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยของช่างภาพด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 1.2 ชื่อภาพ ตะไลล้าน ภาพโดย : ประยงค์ ช่างเกวียน

การนำเสนอภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์นั้น เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นหลังจากมีช่างภาพนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อออนไลน์ได้แก่เฟซบุ๊ก, Instagram, หรือเวปไซต์ จนเกิดเป็นกระแสนิยมในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมประเภทต่างๆ อย่างแพร่หลาย ทำให้ภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยที่เคยหาชมได้ยาก มีให้ชมมากขึ้น และอยู่ในความสนใจของผู้ที่ใช้สื่อออนไลน์ จนเกิดการมีส่วนร่วมในการกดถูกใจและแสดงความคิดเห็นไปตามทัศนคติที่ตนเองเห็นชอบ ทำให้ช่างภาพผู้ที่นำเสนอผลงานนั้นๆ ได้รับทราบถึงข้อดีชมและความชื่นชอบในลักษณะและประเภทของศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงต่างๆ ตามมาอีกด้วย ซึ่งต่างจากในอดีตที่หากผู้ที่สนใจเข้าร่วมชมงานแสดงภาพถ่ายนั้นต้องการจะแสดงความคิดเห็นหรือข้อติชมเพื่อให้ช่างภาพได้รับทราบนั้นจะทำได้ยากหากไม่มีโอกาสได้พูดคุยโดยตรงกับช่างภาพคนนั้นๆ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของยุคสมัยในการรับชมภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในอดีตกับปัจจุบันที่ค่อนข้างชัดเจน

ภาพที่ 1.3 ชื่อภาพ สีสั้นอุโมง้วาว ภาพโดย : กิตติพงษ์ ก้อนกลิ่น

การถ่ายภาพเพื่อการสื่อสารหมายถึง การถ่ายเพื่อนำมาใช้ ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร (กนกกรัตน์ ยศไกร: 2550)

Social Network หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งหมายถึงกลุ่มบุคคลผู้ติดต่อสื่อสารกันโดยผ่านสื่อสังคม ซึ่งนอกจากจะส่งข่าวสารข้อมูลแลกเปลี่ยนกันแล้ว ยังอาจจะร่วมทำกิจกรรมที่สนใจด้วยกัน (ราชบัณฑิตยสถาน,2554)

นอกจากสื่อออนไลน์ที่เป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้ภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยสามารถหาชมได้ง่ายแล้วนั้นสิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ช่างภาพเลือกที่จะนำเสนอภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยนั่นก็คือคุณค่าและควมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนั่นเอง ศิลปวัฒนธรรมไทยมีหลายประเภทหลายแขนง อันได้แก่ ประเพณีท้องถิ่น ประกอบด้วย ประเพณีภาคกลาง ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ จังหวัดอุทัยธานี ,ประเพณีการแห่ผ้าห่มองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม, ประเพณีตรุษจีนปากน้ำโพ, ประเพณีตักบาตรดอกไม้ จังหวัดสระบุรี ,การแสดงโขน , ลิเก ฯลฯ ประเพณีไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเพณีอุ้มสาวลงน้ำ, ประเพณีวิ่งควายชลบุรี ฯลฯ ประเพณีภาคเหนือ ประเพณียี่เป็ง, การลอยโคมหรือลอยไฟ,พ็อนรำ ฯลฯ ประเพณีไทยภาคอีสาน ผีตาโขน จังหวัดเลย ,ประเพณีไหลเรือไฟจังหวัดนครพนม ประเพณีแห่นางแมว ฯลฯ ประเพณีไทยภาคใต้

แข่งเรือหน้าพระที่นั่ง จังหวัดนครราชสีมา,แข่งขันตีโพนจังหวัดพัทลุง,แข่งขันว่าวจังหวัดสตูล,ชักพระจังหวัดสุราษฎร์ธานี ,การแสดงหนังตะลุง,โนราห์ ฯลฯ เป็นต้น ก็ล้วนแล้วแต่เป็นมรดกที่มีคุณค่าคู่ควรในการนำมาเสนอให้ได้ชมกันในรูปแบบของภาพถ่ายนั่นเอง

ภาพที่ 1.4 ชื่อภาพ แกะหนังลู่ ภาพโดย : สันติ เศษสิน

วราคม ทีสุกะ (2524, น.33) ได้แบ่งศิลปวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ คติธรรมเป็นวัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต ได้แก่ คติพจน์ คำสุภาษิต ตลอดจนศาสนสุภาษิต เนตติธรรม เป็นวัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับกฎระเบียบปฏิบัติด้วยบทกฎหมาย วัตถุประสงค์ เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสหธรรมเป็นวัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติกรอยู่ร่วมกัน เช่น มารยาททางสังคม มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการไปงานศพ มารยาทในการเข้าฟังการปาฐกถา และการอภิปราย โดยในส่วนของวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุหรือวัฒนธรรมทางจิตใจ

จุมพล นิมพานิช (2526,น.140) ได้อธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมเพิ่มเติมว่า วัฒนธรรมทางวัตถุ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ทั้งหลาย วัฒนธรรมทางสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความ ประพฤติปฏิบัติ ตามมารยาททางสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดความเป็นระเบียบ ในสังคม และวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับจิตใจและศีลธรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

การสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านทางภาพถ่ายในสื่อออนไลน์นั้น สามารถทำได้โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมไทยประเภทต่างๆแล้วนำมาเปรียบเทียบกับภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยที่ได้พบเห็นในสื่อออนไลน์ว่ามีความคล้ายคลึงหรือเหมือนกันอย่างไร ส่งผลก่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในความหมายของศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น นำมาสู่แนวทางการปลูกจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในสังคมไทย การหยิบยกนำมาเสนอในรูปแบบของภาพถ่ายในสื่อออนไลน์นั้นจึงมีความน่าสนใจในแง่ของเชิงอนุรักษ์เป็นอย่างมากถึงความเหมาะสมและไม่เหมาะสม เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย รวมถึงความน่าสนใจในแนวคิดของการนำเสนอผลงานศิลปวัฒนธรรมไทยของช่างภาพ ต่อการเลือกใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Instagram, เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็ล้วนแล้วแต่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแบบของตัวเองด้วยกันทั้งสิ้น จึงนำมาสู่การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ที่ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของศิลปวัฒนธรรมไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นสิ่งเก่าที่มีคุณค่ากับสื่อใหม่อย่างสื่อออนไลน์ที่มีบทบาทอย่างมากต่อสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการเลือกใช้สื่อออนไลน์ในการนำเสนอภาพถ่ายประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยของช่างภาพ รวมไปถึงแนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย

1. การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีลักษณะและวิธีการอย่างไร
2. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ได้อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์
2. ศึกษาการถ่ายทอดและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่ายในสื่อออนไลน์

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เรื่องภาพถ่ายกับการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ ผู้วิจัยเลือก ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ 3 ประเภท ได้แก่ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย , Instagram นาย

สรณะ เรื่องวิทยาคูล,เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมไปถึงศึกษาด้านการถ่ายภาพและการมีส่วนร่วมช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

2.ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยเริ่มศึกษาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 3 เดือน

3.ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์และสัมภาษณ์เฉพาะช่างภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทย รวมถึงช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อออนไลน์ ดังนี้

3.1.1 ช่างภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับภาพถ่ายกับการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ตั้งแต่ พฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561

3.1.2 นาย อภิรักษ์ เพียรทอง เจ้าของ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย มีจำนวนสมาชิกมากกว่าหนึ่งแสนคน

3.1.3 นาย สรณะ เรื่องวิทยาคูล เจ้าของ Instagram ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคเหนือ จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558

3.1.4 นาย อุดลย์ พันตะโกตชัย ช่างภาพสายสารคดีวัฒนธรรมของ อสท. ผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพ สารคดีวัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20ปี ของเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3.1.5 กลุ่มช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์, ผู้ก่อตั้งชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย, นักวิชาการ, ผู้เชี่ยวชาญ, และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย รวม 21 ท่าน

3.1.5.1 ช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ จำนวน 5 ท่าน

3.1.5.1.1 อาจารย์ธีรภาพ โลหิตกุล ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์(สารคดี) นักเขียนสารคดี อิสระ ผู้ได้รับรางวัลศรีบูรพา คนที่ 25

3.1.5.1.2 อาจารย์ สงคราม โพธิ์วิไล อาจารย์ สงคราม โพธิ์วิไล ศิลปินนักถ่ายภาพไทย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการถ่ายภาพและเคยถวายการใช้กล้องให้กับในหลวงรัชกาลที่ 9

3.1.5.1.3 ผศ.สมาน เจริญการ ที่ปรึกษาสมาพันธ์สมาคมการถ่ายภาพแห่งประเทศไทย

3.1.5.1.4 คุณ ھرรษา ตั้งมั่นภูวดล ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคกลาง จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558

3.1.5.1.4 คุณ สติต ขาวพ่อง ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคใต้จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558

3.1.6 นักวิชาการ ที่มีประสบการณ์สอน ระดับอุดมศึกษาด้าน สื่อสารมวลชนหรือการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มากกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

3.1.6.1 อาจารย์ ยรรยง โอพระชิน ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(ศิลปะภาพถ่าย) ปี 2550

3.1.6.2 อาจารย์ วรรณทน ษ์ชวาลทิพากร ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(ศิลปะภาพถ่าย) ปี2552

3.1.7 ผู้เชี่ยวชาญ ในระดับผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มากกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

3.1.7.1 ผศ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ผู้มีประสบการณ์ทางด้านคุณวุฒิและวิวุฒิ ด้านการแสดงโขนมานานกว่า 30 ปี

3.1.7.2 ปกรณ์ พรพิสุทธิ์ อนุกรรมการฝ่ายจัดหาทุน ให้กับกองทุนโบราณคดี และอนุกรรมการฝ่ายเครื่องแต่งกายและผู้แสดงแบบในโครงการจัดทำต้นแบบและ หนังสือรูปแบบการแสดง เพื่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

3.1.8 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงถ่ายภาพและศิลปวัฒนธรรมไทยรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จำนวน 10 ท่าน

3.1.8.1 ผศ.ดร. เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์ นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย

3.1.8.2 คุณ สุธรรม ศิริโรโรจน์ ช่างภาพผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพสายสารคดี วัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20 ปี

3.1.8.3 อาจารย์เกรียงไกร ไวยกิจ ศิลปินนักถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพ ศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่า 40 ปี

3.1.8.4 อาจารย์ เจริญ ตันมหาพราน วิทยากรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผู้มีประสบการณ์ด้านประวัติศาสตร์ไทยมากกว่า50ปี

3.1.8.5 ดร.รัชนี แซ่วัง นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย

3.1.8.6 นายจตุพร ธีราภรณ์ นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ

3.1.8.7 อาจารย์บุญเลิศ นางพินิจ ศิลปินแห่งชาติ สาขา ศิลปะการแสดง(ลิเก) ผู้มีประสบการณ์ด้านการแสดงศิลปะลิเกและวัฒนธรรมมากกว่า 50 ปี

3.1.8.8 คุณ อนุสรณ์ แสนประสิทธิ์ ผู้สืบสารวัฒนธรรมประเพณีผีตาโขนมากกว่า20ปี และยังเป็นช่างฝีมือจัดทำหน้ากากและชุดผีตาโขนในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

3.1.8.9 คุณ สุนันทา มิตรงาม รองอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

3.1.8.10 คุณภัทรมาศ พรหมแก้ว นักวิชาการศึกษา สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา ผู้มีประสบการณ์ด้านงานศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่า20ปี

1.5 นิยามศัพท์

1. สื่อออนไลน์ หมายถึง เว็บไซต์ Social Network ที่ผู้ใช้งานสามารถใช้เพื่อติดต่อสื่อสารหรือร่วมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใช้อื่นได้ เช่น การเขียนข้อความ เล่าเรื่อง ความรู้สึก แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สนใจ โพสต์รูปภาพ โพสต์คลิปวิดีโอ แชทพูดคุย รวมไปถึงทำกิจกรรมอื่นๆ ผ่านแอปพลิเคชันเสริม (Applications) ที่มีอยู่คือ กลุ่มเฟซบุ๊ก (Facebook) ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย , Instagram ของนาย สรณะ เรื่องวิทยาคู ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคเหนือ จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558 ,และเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2. ศิลปวัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต ที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการละเล่น การแสดง การร้องเพลง พุทธกรรม และบรรดาผลงานทั้งมวลที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น ไม่ว่าจะเป็งานด้านจิตรกรรม สถาปัตยกรรม ตลอดจนความคิด ความเชื่อ ความรู้ ลักษณะที่แสดงความจริงของงาม ความเป็นระเบียบความรู้สึก ความประพุดติและกิริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆที่สามารถประพุดติปฏิบัติกันได้อย่างทั่วถึง

3. การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทย หมายถึง ความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ แบบอย่างหรือวิธีการดำเนินชีวิตของชุมชนแต่ละกลุ่ม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขในสังคม" ศิลปวัฒนธรรมไทยของแต่ละสังคมจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ และทรัพยากร ต่างๆ ลักษณะอีกประการหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมไทยคือ เป็นการสั่งสมความคิด ความเชื่อ วิธีการ จากสังคมรุ่นก่อน ๆ มีการเรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดไปยังรุ่นต่อๆ ไปได้ ศิลปวัฒนธรรมไทยใดที่มีรูปแบบ หรือแนวความคิดที่ไม่เหมาะสม ก็อาจจะเลือนหายไป

4. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย หมายถึง ภาพถ่ายที่ถ่ายทอด ความดี ความงาม ความเจริญในชีวิตมนุษย์ ซึ่งปรากฏเป็นรูปต่างๆ เช่นวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวิทยาการ ความเชื่อ การศาสนา งานจิตรกรรม สถาปัตยกรรม จากชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย , Instagram ของนาย สรณะ เรื่องวิทยาคู ,เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

5. การสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่าย หมายถึง รูปแบบของวิถีชีวิตที่แสดงออกให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมซึ่งในแต่ละสังคมก็มีความแตกต่างของรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนมากมายซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของกลุ่มคน ชนชั้น ภาษา ชาติพันธุ์ เรื่องเพศภาวะ ฯลฯ แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ยุค คือ 1.ยุคแรก ยุควัฒนธรรมชั้นสูง –วัฒนธรรมชั้นล่าง โดยแบ่งวิถีคิด

เป็น 2 แนวทาง คือ วัฒนธรรมชั้นล่างผูกพันกับการเกษตร การใช้แรงงาน 2. ยุคล่าอาณานิคม เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา วัฒนธรรมชั้นสูงได้เปลี่ยนความคิดใหม่ โดยมองว่าการกระทำเลียนแบบตะวันตก เรียกว่า เป็นผู้มีวัฒนธรรม 3. ยุควัฒนธรรม คือ ความเสมอภาค ในยุคนี้เกิดคำถามว่า เมื่อมีชนชั้นเกิดขึ้น วัฒนธรรมทำให้เกิดความไม่เสมอภาค จึงลุกขึ้นมาทำทลาย โดยเดินคู่กันไประหว่างคนที่เชื่อว่า วัฒนธรรมชั้นสูงยังมีอยู่ โดยเดินตามสายของตนเองตามลัทธินาซี 4. ยุควัฒนธรรมในแง่กระบวนการและการต่อสู้ เป็นการเรียกร้องวัฒนธรรมโดยมุ่งเน้นไปที่ทฤษฎีกลุ่มกระบวนการการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม โดยการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมจะต้องมีกระบวนการตั้งแนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดวัฒนธรรม

6. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยหมายถึง การศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยศิลปวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งที่มีการรวบรวมไว้แล้วและยังไม่ได้ศึกษา เพื่อทราบความหมาย และความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นมรดกของไทยอย่างถ่องแท้ ซึ่งความรู้ดังกล่าวถือเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิต เพื่อให้เห็นคุณค่า ทำให้เกิดการยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ ผลวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยโดยใช้สื่อสมัยใหม่อย่างสื่อออนไลน์เป็นช่องทางในการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทย และยังสามารถต่อยอดให้กับผู้ที่สนใจศึกษาการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่ออื่นๆ อีกด้วย

2. ประโยชน์ด้านการถ่ายทอดและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ผลวิจัยในครั้งนี้จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสื่อสมัยใหม่อย่างสื่อออนไลน์ที่สามารถเป็นช่องทางในการเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยโดยใช้สื่อขอดนิยมอย่างเฟสบุ๊ก อินสตราแกรม และเว็บไซต์ เป็นช่องทางในการเผยแพร่ภาพถ่ายที่นำเสนอและสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทย วิธีการดำเนินชีวิต การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นจากบุคคลรุ่นใหม่ผ่านสื่อสมัยใหม่ได้อย่างดี

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย” ครั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านภาพ (Visual Literacy)
- 2.2 แนวคิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรมไทย
- 2.4 แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม (cultural Communication)
- 2.5 แนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านภาพ (Visual Literacy)

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านภาพนั้นอธิบายถึงบทบาทของภาพถ่ายในการเป็นสื่อให้ข้อมูล (Information) ภาพถ่ายสามารถแสดงข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้ดูเกิดความรู้ ความเข้าใจ ได้อาจเรียกภาพถ่ายเหล่านี้ว่าเป็นภาพถ่ายทางการศึกษารวมถึงภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้วยการเก็บข้อมูลทาง มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ด้วยภาพถ่าย

2.1.2 บทบาทในการใช้บันทึกข้อมูล (Recording) การเก็บรวบรวมข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจำเป็นต้องใช้การ ถ่ายภาพเพื่อเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานที่สำคัญ ๆ ในปัจจุบันการบันทึกข้อมูลด้วยภาพถ่ายนั้นไม่หมายความว่า เพียงการถ่ายภาพด้วยกล้องถ่ายภาพที่มีฟิล์มเพื่อบันทึกเท่านั้น แต่รวมถึงการถ่ายภาพด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ หรือด้วยแผ่นแม่เหล็กอีกด้วยดังนั้นรูปแบบของการบันทึกจึงแตกต่างกันไป ที่สำคัญก็คือสามารถบันทึกข้อมูลและเก็บรวบรวมไว้ เพื่อการใช้งานอย่างกว้างขวาง

2.1.2.1 บทบาทในการเป็นสื่อเพื่อความบันเทิง (Entertainment) ภาพถ่ายประเภทนี้ทำให้ผู้ดูเกิดความพึงพอใจเพราะภาพถ่ายจะแสดงถึงความสวยงามเช่น ภาพสถานที่ท่องเที่ยว ภาพดอกไม้ ภาพถ่ายครอบครัวหรือในหมู่ญาติมิตร เป็นต้น

2.1.2.2 บทบาทในการเป็นสื่อที่แสดงความรู้สึกนึกคิด (Self Expression) ช่างภาพสามารถถ่ายทอด และแสดงแนวความคิดของตนให้ผู้อื่นได้ทราบ ซึ่งถือว่าเป็นภาพถ่ายแนวคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสามารถแสดงความคิดเห็นของคนต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถือได้ว่าเป็นภาพศิลปะที่มีคุณค่ายิ่ง

2.1.2.3 บทบาทในการเป็นสื่อ เพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัย (Discovery) โดยเฉพาะการค้นคว้าวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นต้นว่าการถ่ายภาพทางการแพทย์ ดาราศาสตร์ ชีววิทยาตลอดจนการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตภาพที่ควรบันทึกเป็นหลักฐานนักถ่ายภาพทางมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต คิดสร้างสรรค์และอนุรักษ์ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้การมองภาพได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามสภาพความเป็นจริงดังนั้นควรฝึกฝนการใช้สายตามองภาพ ให้เกิดความชัดเจน สร้างความเคยชินระหว่างสายตากับความคิดให้ประสานกันจนสามารถมองอะไรได้อย่างสมบูรณ์ มีความประทับใจภาพประเภทนี้เรียกว่าภาพ Pictorial ถ่ายตามที่สายตามองเห็นเกิดความประทับใจและเป็นภาพที่บอกเรื่องราวในตัวเองได้สมบูรณ์ หากจัดกลุ่ม พิจารณาและแยกสิ่งที่น่าสนใจเป็นหลักฐาน พอสรุป ได้ดังนี้ (“ภาพที่ควรบันทึก”, 2553)

1) การสื่อสารด้วยภาพ เป็นการสื่อสารโดยไม่ต้องใช้ภาษา (Non-verbal Communication) ที่สามารถให้ความหมายได้แทนการสื่อสารด้วยการเขียนหรือการพูด (Verbal Communication) และอาจสื่อความหมายได้ลึกซึ้งกว่า เนื่องจากภาพมีผลต่อการกระตุ้นการรับรู้ด้วยการมองเห็น ซึ่งมี ประสิทธิภาพดีกว่าการรับรู้ด้วยวิธีอื่นๆ (กนกรัตน์ยศไกร, 2551) จากการศึกษาการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้นและผิวหนัง พบว่า ในวันหนึ่งๆ มนุษย์จะใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ตามสัดส่วนดังนี้ (บุญสม วราเอกศิริ, 2539 อ้างถึงใน นครเทศ รังควัต, 2545) จักขุสัมผัส 83.0% โสตสัมผัส 11.0% นาสิกสัมผัส 3.5% กายสัมผัส 1.5% รสสัมผัส 1.0% การสื่อสารด้วยภาพสามารถแบ่งตามขนาดของผู้รับสาร ได้แก่ การสื่อสารระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับสังคม ดังนี้ ในระดับบุคคล ภาพถ่ายเป็นการบันทึกความทรงจำ ความประทับใจ หรือบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเอง ถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) สำหรับระดับกลุ่ม ภาพถ่ายมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกันทั้งด้านการเตือนความทรงจำในความสัมพันธ์ที่มีร่วมกัน เช่น ภาพถ่ายกับครอบครัว เพื่อนฝูง หรือ อาจเป็นการใช้ภาพถ่ายเพื่อประโยชน์ในกลุ่มบุคคลเฉพาะอื่นๆ อาทิ การเก็บภาพเพื่อเป็นหลักฐาน ทางกฎหมาย ,การนำภาพมาใช้ประกอบการวินิจฉัยทางการแพทย์,การถ่ายภาพทางอากาศเพื่อใช้ ประโยชน์ทางการเกษตร อุตุนิยมวิทยา และสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น 23 ในระดับสังคมทั่วไปที่ผู้รับสารลักษณะเป็นมวลชน (Mass) ภาพถ่ายมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสื่อ (Media) ต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร รวมไปถึงสื่อออนไลน์ (Social media) (Langford, 1991)

การถ่ายภาพ มีความสำคัญต่อการสื่อสารไปยังผู้รับสาร เพราะนอกจากภาพถ่ายจะบอกเล่าเรื่องราวต่างๆของตัวมันเองแล้ว ภาพถ่ายยังเป็นประวัติศาสตร์ที่สำคัญของแต่ละ สังคมอีกด้วย เช่น เหตุการณ์รุนแรงต่างๆ ในอดีตของจีน เหตุการณ์ที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน หรือ เหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยของไทยหลายครั้ง 14 ตุลาคม 2516, 6 ตุลาคม 2519, 17 ตุลาคม 2535, เหตุการณ์สงกรานต์เลือด 2552, การเรียกร้องของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, และแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งภาพความรุนแรงต่างๆ เหล่านี้ถูกบันทึกไว้และกลายเป็นประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคมไปด้วย การถ่ายภาพที่เน้นเนื้อหาหรือช่องทางในการนำเสนอสาร(Message)ไปยังผู้รับสาร การอ่านภาพ (Visual Literacy) การรู้สารสนเทศ หรือ Information Literacy หมายถึง ความสามารถในการระบุ(Locate), ประเมิน (Evaluate), ใช้ (Use),และสื่อสาร (Communicate) โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายและ รอบด้านทั้งจากข้อความ (Text), ภาพ (Visual), เสียง (Audio),และภาพเคลื่อนไหว(Video) ส่วนการอ่านภาพ หรือ Visual Literacy หรือ Image Reading หมายถึง ความสามารถในการสร้างความหมาย (Create Meaning), วิเคราะห์(Analyze),และประเมิน (Evaluation)ข้อมูล, ความงดงาม, สุนทรียภาพ, ข้อดี และสามารถเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกจากภาพและองค์ประกอบภาพ ที่มองเห็นได้(Bamford, 2003, Hughes, Mcavinia, & King, 2004, Lacy, 1987 as cited in Lohr, 2008)

ทั้งนี้ เป็นทักษะการทำความเข้าใจและอ่านภาพทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาพที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้าง เช่น ภาพจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟฟิ ค และภาพวาดหรือภาพถ่าย (Lohr,2008) สังคม ภูมิพันธ์ (2553) ได้อธิบายความหมายของการอ่านภาพ (Visual Literacy) ว่าคือ ความชำนาญที่สามารถทำให้คนเรา เข้าใจ แปลความและสร้างสรรค์ภาพอันได้จาก จักขุสัมผัส และ นำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ ซึ่งจากความหมายนี้จะเห็นว่ามีคำที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 คำคือเข้าใจและ เรียนรู้ (Understanding and Learning), แปลความ (Interpret),และสร้างสรรค์ (Create) ในปี ค.ศ. 1970 ที่สหรัฐอเมริกาได้มีการประชุมเพื่อดำเนินการส่งเสริมด้านการอ่านภาพ (Visual Literacy) และที่ประชุมได้ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการมองเห็นของมนุษย์ที่สามารถพัฒนาได้ โดยบูรณาการเข้ากับประสบการณ์และประสาทส่วนอื่นๆ การพัฒนาการของความสามารถนั้นเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตามปกติของมนุษย์เมื่อมีการพัฒนาแล้วจะทำให้บุคคลนั้นมีการรู้ด้านสมองเพื่อจำแนกและแปลความหมายสิ่งที่มองเห็นนั้น และหน้าที่ของภาพหรือทัศนวัสดุก็คือการช่วยให้สารนั้นมีลักษณะเป็น รูปธรรมมากขึ้น ง่ายต่อการเข้าใจมากกว่าตัวหนังสือและตัวอักษรต่างๆ” 25 ทักษะในการอ่านภาพของมนุษย์ เมื่อมีการดูภาพมนุษย์จะมีการถอดรหัสภาพ ซึ่งหมายถึง การอ่านภาพอย่างถูกต้อง มีความ เข้าใจและสามารถอ่านส่วนประกอบต่างๆ ในภาพได้และสามารถอธิบายภาพที่มองเห็นนั้นเป็น คำพูดหรือเขียนได้

ตลอดจนมีความรู้สึกซาบซึ้ง (Appreciate) ในภาพที่มองเห็นนั้นด้วย ลำดับขั้นการแปลความหมายจากภาพ จะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นจำแนก (Differentiation) ในขั้นตอนนี้ผู้ดูภาพจะสังเกตเห็นส่วนประกอบต่างๆ ภายในภาพ และวิเคราะห์ รายละเอียด ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ เหล่านั้น ขั้นตอนที่สองคือ ขั้นบูรณาการ (Integration) ได้แก่การเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้อ่าน, เชื่อมโยงแนวความคิด, และสามารถคิด สร้างสรรค์เขียนอธิบายเป็นเรื่องราวจากภาพนั้นๆ ได้ (การอ่านภาพ, 2553)

scott and fredericson, (1951) ได้อธิบายเกี่ยวกับการรับรู้จากการมองเห็นว่าขึ้นอยู่กับระบบประสาทของ การมองทั้งหมดที่ตอบสนองการกระตุ้นจากภาพที่มองเห็น การรับรู้ภาพของมนุษย์ขึ้นอยู่กับภาพ 2 ชนิด คือ ภาพ 3 มิติ (Stereoscopic) และภาพเคลื่อนไหว (Kinesthetic) ในการรับรู้ภาพ 3 มิติ เกิดจากการที่มนุษย์มีตา 2 ข้างอยู่ห่างจากกัน การรับรู้ภาพด้วยมุมมองที่ต่างกันจะถูกส่งข้อมูลไปยัง สมองซึ่งการรับรู้ของตาแต่ละข้างมีลักษณะเป็น 2 มิติ สมองจะแปลข้อมูลของภาพ 2 มิติที่เห็นจาก ตาแต่ละข้างและรับรู้ภาพเป็น 3 มิติ คือมีความกว้าง ยาว ลึก ส่วนการรับรู้ภาพเคลื่อนไหว มนุษย์ สามารถเคลื่อนไหวการมองและการดูโดยกลอกสายตากรอบจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง การรับรู้ทางการ เห็นจึงเป็น กระบวนการทางธรรมชาติที่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเห็น (Visual Theory) 4 ประการคือ 1. การเห็นรูปและพื้น (Figure and Ground) 2. การเห็นแสงและเงา (Light and Shadow) 3. การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน (Position and Proportion) 4. การเห็นการเคลื่อนไหว (Motion) เกี่ยวกับการรับรู้ภาพนี้

(Arnheim, 1974) ได้สรุปธรรมชาติการรับรู้ไว้ดังต่อไปนี้ 1. การเลือกสิ่งที่รับรู้ในขณะหนึ่งๆ ของคนเราสามารถเลือกรับรู้สิ่งเร้าใดๆ ก็ได้ โดยมี แนวโน้มที่จะรับรู้ในสิ่งเร้าที่เด่นกว่า แปลกใหม่กว่า และเป็นสิ่งเร้าที่ตนเองสนใจใน ขณะนั้นๆ การรับรู้ภาพและพื้น (Figure and Ground) โดยธรรมชาติการมองของมนุษย์จะมอง ส่วนที่เด่นกว่าหรือส่วนที่เลือกมองนั้นว่าเป็นรูป (Figure) และในส่วนที่ไม่ชัดเจนเป็น พื้น (Ground) ถ้าสิ่งที่มองไม่เด่นชัดอาจทำให้เกิดความสับสนหรือใช้เวลาในการรับรู้ เพิ่มขึ้น 3. ความใกล้ชิด สิ่งที่อยู่ใกล้ก่อนจะถูกรวมเป็นกลุ่มหรือพวกเดียวกัน แม้ว่าจะมีบางส่วนของที่ไม่ต่อเนื่องหรือขาดหายไปก็สามารถรับรู้เป็นรูปร่างได้

ชะลูด นิมเสมอ (2531) อธิบายว่า รูปและพื้นหลังเป็นสิ่งตรงกันข้ามแต่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน รูปทรงจะเกิดโดยไม่มีพื้นหลังนั้นเป็นไปได้ การเปลี่ยนตำแหน่งของรูปทรงที่มีลักษณะและขนาดอย่างเดียวกันบนที่ว่างที่มีขนาดรูปร่างเหมือนกัน จะทำให้ความหมายส่วนรวมของภาพเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของที่ว่างที่อยู่รอบรูปทรงนั้น การที่เราสามารถมองเห็นรูปทรงในภาพนั้นได้ เพราะรูปทรงกับที่ว่าง หรือรูปกับพื้น มีความแตกต่างกันในน้ำหนัก ในสี หรือในลักษณะผิว ถ้ารูปกับพื้นหลังมีน้ำหนัก สี หรือลักษณะ ผิวเป็นอย่างเดียวกัน

แล้ว เราจะมองไม่เห็นรูปเลย คั้งนั้น บี จัยของการมองเห็นอัน นอกเหนือไปจากประสาทตาและแสง ก็คือความแตกต่างกันของรูปและพื้นหลัง เมื่อเราสร้างสิ่ง หนึ่งขึ้นในที่วางเราเรียกสิ่งนั้นว่า เป็นรูป (Figure) เรียกบริเวณว่างรอบรูปว่าพื้น (Ground) รูปที่ใช้คู่ กับพื้น ในที่นี้หมายถึงรูปร่างของ สิ่งใดก็ได้ที่ปรากฏบนพื้น เช่น คน สัตว์ สิ่งของ จุด ชิด เส้น แบบ รูปทรงเรขาคณิต เป็นต้น

Birren (1969, อ้างถึงใน นนทพร พรประยูทธ, 2528) กล่าวว่า การรับรู้ทางสายตาของ มนุษย์ที่มีการตอบสนองต่อรูป (Figure) มักจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสติปัญญา ส่วนการ ตอบสนองต่อสีพื้น (Background Color) จะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกและอารมณ์เท่านั้น Heinnich and others (n.d. อ้างถึงใน กิดานันท์ มลิทอง, 2536) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การ มองภาพของมนุษย์ พบว่า เมื่อมองรูปภาพคนจะกวาดสายตามองภาพ โดยทั่วๆ ไปของภาพทั้งหมด ก่อน จากนั้นจะมอง มุมบนซ้ายเป็นอันดับแรกคิดเป็นร้อยละ 41 แล้วจึงมองมุมล่างซ้ายเป็นคิดเป็น ร้อยละ 25 มุมบนขวา เป็นคิดเป็นร้อยละ 20 มุมล่างขวาเป็นคิดเป็นร้อยละ 14 ตามลำดับ ถ้าแบ่งภาพ นั้นออกเป็น 4 ส่วน เปรอร์เซ็นต์ของแต่ละส่วนจะแสดงถึงคนถี่ในการดูภาพ โดยจุดที่คนมองจะอยู่ ตรงจุดตัดใน “Rule of Third” (คู่มืออธิบายเพิ่มเติมจากแนวคิดเรื่ององค์ประกอบภาพ 27 (Composition) ผลของการวิจัย ดังกล่าวจึงเป็นประ โยชน์ต่อการกำหนดตำแหน่งที่จะนำภาพประกอบที่เป็นเนื้อหาสำคัญของภาพ ให้อยู่ตรงจุดที่สายตาจะมองเป็นลำดับแรก ลักษณะของวิธีการอ่านภาพ (Vissual Literacy) ของ มนุษย์นี้

John และ Williams (1970) ได้อธิบายไว้ว่า เมื่อมองรูปภาพ หนึ่งเราจะมองเห็น รายละเอียดในภาพนั้นมีคน สัตว์ สิ่งของ อะไรบ้างอยู่ในภาพนั้น มีจำนวนเท่าไร มีขนาดแตกต่างกันอย่างไร และสามารถศึกษากระทั่ง เกิดความเข้าใจในรายละเอียดของแต่ละสิ่งของ ได้ว่า แต่ละสิ่ง นั้นมีเนื้อหาสาระและมีความสัมพันธ์ต่ กันอย่าง ไรเมื่อมองรูปภาพทั้งหมดต้องสามารถสรุปได้ว่า เราได้เนื้อหาสาระจากภาพนั้นมากน้อยแค่ไหน และมีการอ้างอิงประสบการณ์ต่างๆ ที่น ามาใช้ในการมองภาพให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น เพียงใด สอดคล้องกันกับ

กิดานันท์ มลิทอง (2536) กล่าวว่า เมื่อมีการมองรูปภาพ คนเราจะ มองเห็นหรือเรียนรู้ อะไรจากภาพที่มองเห็น และคนเราจะมิลักษณะการมองรูปภาพอย่างไร และไม่ว่าเราจะมองดูอะไร จากในภาพ เราจะมองเห็นและจำได้ในสิ่งที่เราสนใจ ถ้าการรับรู้ของผู้ดูเกี่ยวกับเรื่องราวภายในภาพ นั้นมีอยู่น้อยหรือไม่เพียงพอแล้ว ภาพนั้นจะไม่สื่อความหมายใดๆ ต่อผู้ดูเลย และในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ดูได้รับคำแนะนำในการดูและแปลความหมายของภาพก่อนที่จะดูจริงๆ แล้วจะทำให้สามารถ เข้าใจและเรียนรู้จากภาพได้มากกว่าปกติ หลักการอ่านภาพ (Visual Literacy) ในระดับที่ลึกซึ้ง จำเป็นต้องศึกษาหลักการสำหรับทำความเข้าใจในการรับรู้ผ่านจักษุประสาท ศาสตร์ซึ่งทำหน้าที่ ศึกษาถึงภาพและเครื่องหมาย เรียกว่า หลัก“สัญศาสตร์” หรือ “สัญวิทยา” (Semiotics หรือ

Semiology) (สมเกียรติตั้งน โม, 2547) การถ่ายภาพเป็นเพียงการบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ ใน วัน เวลา และ สถานที่นั้นๆ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับภาษา

2.1.3 ภาษาภาพ คือ ภาษาที่ใช้ภาพ หรือสิ่งที่มองเห็น แทนความหมายที่ต้องการจะ สื่อสาร แตกต่างจากภาษาที่มนุษย์ใช้สื่อสารด้วยการพูดหรือเขียน ซึ่งเรียกว่าภาษาถ้อยคำ ซึ่ง หมายถึงใช้คำ สมมติแทนความหมายที่ต้องการจะสื่อสาร ภาษาที่เกิดจากภาพนั้นสามารถสื่อความหมายหรือ สื่อสารจากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสารได้ โดยอาศัยรูปแบบหรือกระบวนการทางการสื่อความหมาย ภาษาภาพจึงเป็นการสื่อความหมายด้วย โครงสร้างที่มีคุณลักษณะแบบอวจนสัญลักษณ์ (Non-verbal Symbol) ซึ่งประกอบไปด้วยภาพที่อยู่ในรูปแบบทางโครงสร้างต่างๆที่ไม่ใช่ตัวอักษรหรือถ้อยคำ ใดๆ เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพสเก็ตซ์ และภาพในลักษณะอื่นๆ ที่นำเสนอบน ระนาบรองสองมิติกว้างคุณยาวและ ภาพนั้นปราศจากการอธิบายใดๆ หรือปราศจาก วจนะ สัญลักษณ์ใดๆ (Verbal Symbol) เป็นส่วน อธิบายขยายความ ภาษาภาพอาจเป็นภาพนิ่งหรือภาพที่ เคลื่อนไหวก็ได้(ดำเนิน ยอดมิ่ง, 2543)

2.1.3.1 ภาษาภาพเป็นส่วนสำคัญที่ได้จากภาพลักษณะต่างๆ ซึ่งเกิดจากเทคนิคการถ่ายทำ หรือ เทคนิคการใช้กล้อง ซึ่งการนำเสนอภาพที่มีลักษณะต่างๆ เหล่านั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อการ สื่อสาร หรือ สื่อความหมายกับกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ เช่นการสร้างอารมณ์ร่วม และความรู้สึก ทาง จิตวิทยา ที่เป็นนามธรรมต่างๆ การถ่ายทอดความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระหรือแม้แต่การสร้าง สถานการณ์ให้ผู้ชมเสมือนหนึ่งนำผู้ชมไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ อย่างใกล้ชิด ภาษาภาพจึงเป็นส่วน สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางจิตวิทยาของกลุ่มเป้าหมาย คำว่าภาษาภาพ เป็นคำที่มีมานาน แล้ว เป็นศัพท์เฉพาะที่ถูกใช้ในกลุ่มของผู้อยู่ในแวดวง วิชาชีพภาพยนตร์และวิทยุโทรทัศน์ โดยเฉพาะในกลุ่มทีมงานผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และ ทีมงานผู้ถ่ายทำภาพยนตร์ รวมทั้งผู้ที่ ศึกษาในวิชาชีพแขนงนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์และ สื่อสารมวลชน ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับสื่อ กระบวนการผลิตและการถ่ายทำต่างๆ เช่นการถ่ายภาพนิ่ง การถ่ายทำภาพยนตร์ และ การผลิต รายการวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น (ดำเนิน ยอดมิ่ง, 2543) องค์ประกอบที่สำคัญของภาษาภาพ ที่ เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพนิ่ง คือ ขนาดภาพ (Type of Shot)และมุมกล้อง (Camera Angle) ซึ่งเป็น องค์ประกอบที่สามารถสร้างความหมายให้แก่ภาพถ่าย ได้ นอกจากนี้ การกำหนดบทบาทของผู้ชม (Audience Role)ก็นับเป็นจุดสำคัญที่ช่างภาพควรมีการ 50 วางแผนก่อนการถ่ายภาพ จึงจะสามารถ นำเสนอภาพในรูปแบบที่ตนต้องการได้ ในที่นี้ จะได้ อธิบายเรื่องขนาดภาพ มุมกล้อง และการ กำหนดบทบาทของผู้ชมตามลำดับ ขนาดภาพ (Size of Shot) การกำหนดขนาดของภาพในการ ถ่ายภาพเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ภาพเกิดภาษาและมี ความหมายที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น เป็นการ กำหนดขอบเขตของภาพที่จะถ่ายทำว่ามีขนาดใหญ่ เล็ก มี ระยะใกล้หรือไกลแค่ไหน โดยคำนึงถึง

ความกว้างหรือความแคบของมุมรับภาพของเลนส์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระยะ โกลหรือใกล้ระหว่างสิ่งที่ จะถ่ายกับกล้องในการถ่ายทำแต่ละครั้ง การกำหนด ขนาดภาพช่วยให้ผู้ที่ดูภาพเข้าใจเรื่องราวหรือ เน้นความรู้สึกของอารมณ์ที่เกี่ยวกับภาพ

สุภาณี กอสุวรรณศิริ (2534) ทำการศึกษาการนำเสนอภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ รายวัน ภาษาไทย พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยเสนอจำนวน และเนื้อที่ของ ภาพข่าว ณ ที่ เกิดเหตุ มากที่สุด รองลงมาเป็นภาพข่าวทั่วไป และนำเสนอภาพประกอบข่าวน้อยที่สุด

เบญจวรรณ นรสิงห์ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าว ใน หนังสือพิมพ์รายวัน โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ หนังสือพิมพ์รายวัน 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ บ้านเมือง มติชน สยามรัฐ และเดอะเนชั่น พบว่าภาพข่าวที่ หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอมากที่สุด คือ ภาพ เหตุการณ์ หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ รองลงมาคือ ภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า และ ภาพกราฟิก นำเสนอ น้อยที่สุด ส่วนประเภทของภาพข่าวที่หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอมาก คือ ภาพข่าวบันเทิง ภาพข่าวเศรษฐกิจ ภาพข่าวบุคคล/สังคม ส่วนภาพข่าวใน พระราชสำนัก มีการ นำเสนอน้อยมาก จากการสัมภาษณ์ผู้คัดเลือกภาพข่าว พบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของ หนังสือพิมพ์ รายวันทุกฉบับจะให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผู้อ่าน โดยตรง เช่น เลือกภาพข่าวที่มี ประโยชน์ต่อผู้อ่าน เดือนกษัตริย์ สว่าง ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อ่าน มากกว่าภาพข่าวที่สร้าง ประโยชน์ให้แก่ หนังสือพิมพ์ที่สังกัด กิ่งปรังค์ สมจิตต์ (2542) ทำการศึกษาปัจจัยและแนวทางที่มี อิทธิพลในการคัดเลือกภาพ ข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาความรุนแรง ตลอดจนศึกษาแนวทางและ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการ คัดเลือกภาพข่าว โดยใช้ วิธีการวิเคราะห์ภาพข่าวอาชญากรรม 5 ประเภท ได้แก่ ภาพข่าวการ ฆาตกรรม ภาพข่าวการ ประทุษร้ายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ภาพข่าวการล้วง ละเมิดทางเพศ หรือ การข่มขืนกระทำชำเรา ภาพข่าวอุบัติเหตุและภาพข่าวภัยพิบัติ รวมทั้งใช้วิธีการ สัมภาษณ์ผู้ที่มี บทบาทในการคัดเลือก ภาพข่าวอาชญากรรมจากหนังสือพิมพ์กลุ่มประชานิยม 3 ชื่อ ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วภาพข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาความรุนแรง จะถูกตีพิมพ์ในระดับความ รุนแรง น้อยและ ระยะเวลาปานกลาง ภาพข่าวภัยพิบัติจะเป็นภาพข่าวที่มีการตีพิมพ์ในระดับความรุนแรงที่ มากที่สุด เมื่อ เปรียบเทียบกับภาพข่าวอาชญากรรมประเภทอื่นๆ โดยส่วนใหญ่แล้ว พบว่า รูปแบบ ในการ นำเสนอภาพข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ แต่ละชื่อฉบับจะไม่แตกต่างกัน โดยทั่วไป แล้ว ผู้คัดเลือกภาพข่าวจะคัดเลือกภาพข่าวโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของภาพข่าว และคุณค่าของ ภาพ ข่าวเป็นสำคัญ ทั้งนี้พบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวจะคัดเลือกภาพข่าวโดยดูจากองค์ ประกอบของ ภาพ ข่าวนั้นเป็นหลัก ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการคัดเลือกภาพข่าว 5 อันดับแรก ได้แก่ การใช้ความ สนใจ ส่วนตัว เข้ามาเกี่ยวข้องในการคัดเลือกภาพข่าว การแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นใน

กลุ่ม 59 ประเภท เดียวกัน เป้าหมายทางด้านผลกำไร ความคาดหวังรางวัลภาพข่าวอาชญากรรม ดิเด่น และ ปัจจัย ทางด้านข้อจำกัดของเวลา

พัทธรินทร์ ตรีณรงค์ (2545) ทำการศึกษามุมมองของนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์ต่อการนำเสนอภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม พบว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมมีการนำเสนอข่าวประเภทอุบัติเหตุ ภัยพิบัติ อาชญากรรม และการทำผิดกฎหมายต่างๆ มีจำนวนมากที่สุด โดยภาพที่นำเสนอส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายซึ่งมีคุณสมบัติที่ให้ความรู้สึกเหมือนจริง และมีองค์ประกอบของข่าวที่สามารถสื่อความได้ชัดเจน ส่งผลกับผู้อ่านในเชิงเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น ส่วนภาพข่าวที่ถูกนำเสนอรองลงไปได้แก่ภาพข่าวบันเทิง ภาพข่าวการเมืองเนื่องจาก ภาพข่าวดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่คนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับสังคม และเป็นภาพที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกภาพข่าว เช่น การนำเสนอภาพที่มีความผิดปกติ หรือความรุนแรง ซึ่งในความเห็นของนักวิชาการมีความเห็นว่าภาพส่วนใหญ่มีความไม่เหมาะสม แต่ทางนักข่าวกลับมองว่าเป็นหน้าที่ของช่างภาพข่าว หนังสือพิมพ์ที่จะต้องบันทึกภาพในขณะนั้นให้เร็วที่สุด เนื่องจากมีการแข่งขันในวงการข่าวสูง ทั้งนี้ผู้ท้าววิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำเสนอภาพข่าวว่า ควรคำนึงถึงหลักศีลธรรม มนุษยธรรม หลักจริยธรรมมากกว่าการตลาด และ ไม่ควรนำเสนอภาพที่เร้าอารมณ์ของผู้อ่านมากๆ ควรหลีกเลี่ยงด้วยการนำเสนอด้วยเทคนิควิธีการถ่ายภาพที่สามารถสื่อความหมายได้เช่นเดียวกัน แต่ให้อารมณ์ที่ต่างกัน

2.1.4 การสื่อสารด้วยภาพเป็นการสื่อสาร โดยไม่ต้องใช้ภาษา (Non-verbal Communication) ที่สามารถให้ความหมายได้แทนการสื่อสารด้วยการเขียนหรือการพูด (Verbal Communication) และอาจสื่อความหมายได้ลึกซึ้งกว่า เนื่องจากภาพมีผลต่อการกระตุ้นการรับรู้ด้วยการมองเห็น ซึ่งมีประสิทธิผลดีกว่าการรับรู้ด้วยวิธีอื่นๆ (กนกรัตน์ยศไกร, 2551) จากการศึกษาการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้นและผิวหนัง พบว่า ในวันหนึ่งๆ มนุษย์จะใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ตามสัดส่วนดังนี้ (บุญสม วราเอกศิริ, 2539 อ้างถึงใน นครศ รังควัต, 2545) จักขุสัมผัส 83.0% โสตสัมผัส 11.0% นาสิกสัมผัส 3.5% กายสัมผัส 1.5% รสสัมผัส 1.0% การสื่อสารด้วยภาพสามารถแบ่งตามขนาดของผู้รับสาร ได้แก่ การสื่อสารระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับสังคม ดังนี้ ในระดับบุคคล ภาพถ่ายเป็นการบันทึกความทรงจำ ความประทับใจ หรือบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเอง ถือเป็น การสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) สำหรับระดับกลุ่ม ภาพถ่ายมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกันทั้งด้านการเตือนความทรงจำในความสัมพันธ์ที่มีร่วมกัน เช่น ภาพถ่ายกับครอบครัว เพื่อนฝูง หรือ อาจเป็นการใช้ภาพถ่ายเพื่อประโยชน์ในกลุ่มบุคคลเฉพาะอื่นๆ อาทิ การเก็บภาพเพื่อเป็นหลักฐาน ทางกฎหมาย, การนำภาพมาใช้ประกอบการ

วินิจฉัยทางการแพทย์, การถ่ายภาพทางอากาศเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร อุตุนิยมวิทยา และสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น 23 ในระดับสังคมทั่วไปที่ผู้รับสารลักษณะเป็นมวลชน (Mass) ภาพถ่ายมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสื่อ (Media) ต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร รวมไปถึงสื่อออนไลน์ (Social media) (Langford, 1991)

2.1.5 การถ่ายภาพ มีความสำคัญต่อการสื่อสารไปยังผู้รับสาร เพราะนอกจากภาพถ่ายจะบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ของตัวมันเองแล้ว ภาพถ่ายยังเป็นประวัติศาสตร์ที่สำคัญของแต่ละ สังคมอีกด้วย เช่น เหตุการณ์รุนแรงต่างๆ ในอดีตของจีน เหตุการณ์ที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน หรือ เหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยของไทยหลายครั้ง 14 ตุลาคม 2516, 6 ตุลาคม 2519, 17 ตุลาคม 2535, เหตุการณ์สงกรานต์เลือด 2552, การเรียกร้องของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, และแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งภาพความรุนแรงต่างๆ เหล่านี้ถูกบันทึกไว้และกลายเป็นประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคมไปด้วย การถ่ายภาพที่เน้นเนื้อหาหรือช่องทางในการนำเสนอ (Message) ไปยังผู้รับสาร การอ่านภาพ (Visual Literacy) การรู้สารสนเทศ หรือ Information Literacy หมายถึง ความสามารถในการระบุ (Locate), ประเมิน (Evaluate), ใช้ (Use), และสื่อสาร (Communicate) โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายและ รอบด้านทั้งจากข้อความ (Text), ภาพ (Visual), เสียง (Audio), และภาพเคลื่อนไหว (Video) ส่วนการอ่านภาพ หรือ Visual Literacy หรือ Image Reading หมายถึง ความสามารถในการสร้างความหมาย (Create Meaning), วิเคราะห์ (Analyze), และประเมิน (Evaluation) ข้อมูล, ความงดงาม, สุนทรียภาพ, ข้อดี และสามารถเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกจากภาพและองค์ประกอบภาพ ที่มองเห็นได้ (Bamford, 2003; Hughes, Mcavinia, & King, 2004; Lacy, 1987 as cited in Lohr, 2008)

ทั้งนี้ เป็นทักษะการทำความเข้าใจและอ่านภาพทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาพที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้าง เช่น ภาพจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟฟิค และภาพวาดหรือภาพถ่าย (Lohr, 2008) สังคม ภูมิพันธ์ (2553) ได้อธิบายความหมายของการอ่านภาพ (Visual Literacy) ว่าคือ ความชำนาญที่สามารถทำให้คนเรา เข้าใจ แปลความและสร้างสรรค์ภาพอันได้จาก จักขุสัมผัส และ นำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ ซึ่งจากความหมายนี้จะเห็นว่ามีคำที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 คำคือ เข้าใจและ เรียนรู้ (Understanding and Learning), แปลความ (Interpret), และสร้างสรรค์ (Create) ในปี ค.ศ. 1970 ที่สหรัฐอเมริกาได้มีการประชุมเพื่อดำเนินการส่งเสริมด้านการอ่านภาพ (Visual Literacy) และที่ประชุมได้ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโยงความสามารถในการมองเห็นของมนุษย์ที่สามารถพัฒนาได้ โดยบูรณาการเข้ากับประสบการณ์และประสาทส่วนอื่นๆ การพัฒนาการของความสามารถนั้นเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตามปกติของมนุษย์เมื่อมีการพัฒนาแล้วจะทำให้บุคคลนั้นมีการรู้ด้านสมองเพื่อจำแนกและแปลความหมายสิ่งที่สมองเห็นนั้น และ

หน้าที่ของภาพหรือทัศนวัสดุก็คือการช่วยให้สารนั้นมีลักษณะเป็น รูปธรรมมากขึ้น ง่ายต่อการเข้าใจมากกว่าตัวหนังสือและตัวอักษรต่างๆ” 25 ทักษะในการอ่านภาพของมนุษย์ เมื่อมีการดูภาพมนุษย์จะมีการถอดรหัสภาพ ซึ่งหมายถึง การอ่านภาพอย่างถูกต้อง มีความ เข้าใจและสามารถอ่านส่วนประกอบต่างๆ ในภาพได้และสามารถอธิบายภาพที่มองเห็นนั้นเป็น คำพูดหรือเขียนได้ตลอดจนมีความรู้สึกซาบซึ้ง (Appreciate) ในภาพที่มองเห็นนั้นด้วย ลำดับขั้นการแปลความหมายจากภาพ จะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นจำแนก (Differentiation) ในขั้นตอนนี้ผู้ดูภาพจะสังเกตส่วนประกอบต่างๆ ภายในภาพ และวิเคราะห์ รายละเอียด ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ เหล่านั้น ขั้นตอนที่สองคือ ขั้นบูรณาการ (Integration) ได้แก่การเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้อ่าน, เชื่อมโยงแนวความคิด, และสามารถคิด สร้างสรรค์เขียนอธิบายเป็น เรื่องราวจากภาพนั้นๆ ได้ (การอ่านภาพ,2553)

แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านภาพ(Visual Literacy) นั้น สามารถนำมาใช้อธิบายถึงการสื่อความหมายของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยว่า ภาพถ่าย ซึ่งเกิดจากเทคนิคการถ่ายภาพหรือ เทคนิคการใช้กล้อง ซึ่งการนำเสนอภาพที่มีลักษณะต่างๆ เหล่านั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อสาร หรือ สื่อความหมายกับกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ เช่นการสร้างอารมณ์ร่วม และความรู้สึกทาง จิตวิทยา ที่เป็นนามธรรมต่างๆ การถ่ายทอดความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระหรือแม้แต่การสร้าง สถานการณ์ให้ผู้ชมเสมือนหนึ่งนำผู้ชมไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ อย่างใกล้ชิด ภาษาภาพจึงเป็นส่วน สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางจิตวิทยาของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทย ว่าภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีส่วนช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ในการนำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยต่อไปในอนาคต

2.2 แนวคิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

2.2.1 เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในยุคแรก เป็นที่รู้จักกันดีที่เรียกว่า “ Sixdegrees.com ” เปิดตัวในปี 1997 ภายใต้แนวคิด “ Six degrees of Separation Concept ” ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า แต่ละคนสามารถติดต่อกับบุคคลอื่นๆ ผ่านเครือข่ายหรือถูก ค้นด้วยบุคคลอื่นไม่เกิน 5 คนเท่านั้น การสื่อสารผ่าน Sixdegrees.com สามารถสร้างโปรไฟล์ มีรายชื่อของเพื่อนๆ และมีการ แลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ในกลุ่ม ถึงแม้ว่าเว็บไซต์นี้ จะสามารถดึงดูดผู้ใช้ได้มากกว่า 1 ล้านคน แต่ก็ไม่สามารถพัฒนาไปสู่ธุรกิจ ที่ยั่งยืนและปิดตัวลงในปี 2000 แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ก่อตั้ง Sixdegrees.com มีความเชื่อว่า ตั้งแต่ปี 2003 เป็นต้นไป เป็นช่วง ของการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิวัติเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่จัดตั้งขึ้นจะได้รับความนิยมมากที่สุด การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิวัติใน

ครั้งนี้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ต่อธุรกิจ วัฒนธรรมและการวิจัย เพื่อเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของ www world wide web (Pallis G ,2011)

2.2.2 Social network หรือ ในภาษาไทยมีชื่อใช้เรียกหลายอย่างด้วยกัน เช่น เครือข่ายสังคม เครือข่ายสังคมออนไลน์ เครือข่ายมิตรภาพ กลุ่มสังคมออนไลน์ เป็นต้น เป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยีเว็บในระบะที่2 (WEB 2.0) ก่อให้เกิด การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มคนที่รวมกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ตามทฤษฎีเครือข่าย (Network theory) คือประกอบด้วยส่วนที่เป็น จุด (Node) และส่วนของความสัมพันธ์ (Ties หรือRelationship) ทั้งนี้จุด (Node) เปรียบเสมือนคนๆ หนึ่ง ในระบบเครือข่ายที่อาจจะมีลักษณะความสัมพันธ์หลายรูปแบบกับคนอื่นๆ ลักษณะความสัมพันธ์ในเครือข่ายออนไลน์ จะเรียกว่า Social contacts (จารุวัจน์ สองเมือง,2554) ซึ่งการอธิบายลักษณะเครือข่ายสังคม ออนไลน์ ดังกล่าวสอดคล้องกับ Pallis, G (2011) ที่อธิบายถึงลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์ ว่าเป็นศูนย์กลาง ในการให้บุคคล ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ผู้ใช้แต่ละคน เชื่อมต่อกับรายชื่อของผู้อื่น โดยการแชร์ต่อๆ กันไป และเป็นที่ยอมรับของเครื่องมือหลากหลาย ที่สร้างความรู้สึกร่วมกันของความเป็นชุมชนอย่างไม่เป็นทางการและด้วยความสมัครใจ

อิทธิพล ปรีดีประสงค์ (2552) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ว่า เป็นปรากฏการณ์ของการเชื่อมต่อ ระหว่างบุคคลในโลกอินเทอร์เน็ตและยังหมายรวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่คนสามารถ ทำความรู้จักและเชื่อมโยงต่อกันในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง ดังนั้น สรุปได้ว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง สังคม หรือการรวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในรูปของกลุ่ม คนรูปแบบหนึ่ง ที่ปรากฏเกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ที่เรียกว่าชุมชนออนไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิด เห็น แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันและเชื่อมโยงกันในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารอย่างเป็น เครือข่าย เช่น เว็บไซต์ Facebook YouTube Twitter เป็นต้น

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) หรืออาจเรียกในเชิงการศึกษา นโยบาย (Policy Approach) ทฤษฎีทางเลือกที่มีเหตุผล (Rational Choice Theory) เกิดขึ้นด้วยความพยายามที่จะประยุกต์หลักการตามแนวพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม (สุเทพ สุนทรเกสัช, 2540, น.250)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2550, น. 128) ได้แบ่งประเภทของทฤษฎีแลกเปลี่ยนเป็น 2 ประเภทคือ

1. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระดับบุคคล (Individualistic Exchange Theory) หรือทฤษฎีแลกเปลี่ยนเชิงพฤติกรรม (Behavioral Exchange Theory) ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Psychology)

2. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนเชิงบูรณาการ (Integration Exchange Theory) หรือทฤษฎีการแลกเปลี่ยนเชิงโครงสร้าง (Exchange Structuralism Theory) ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีมานุษยวิทยาเชิงหน้าที่ (Functional Anthropology) Encyclopedia of Sociology (Volume 4: S-Z Index) (1992, p.1887) ให้นิยามของ เครือข่ายทางสังคม (Social Network) ว่าหมายถึง ปრაกฏการณ์ทางสังคมในรูปแบบหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการจัดเรียงความสัมพันธ์ (Patterned Arrays of Relationship) ระหว่างปัจเจกชน (Individual) ที่ร่วมกระทำการในสังคม The SAGE Dictionary of Sociology (2006, p. 239) ให้นิยามว่า เครือข่ายทางสังคม คือ รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Pattern of Social Relationship) ของปัจเจกชน (Individual) ซึ่งนักสังคมวิทยาถือว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษา และใช้วิธีศึกษาโดยการสังเกต (Observation) ก่อนจะเขียนออกมาเป็นแผนที่ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Mapping)

ศิริพร กนกชัยสกุล (2553) กล่าวว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีและเว็บรูปแบบใหม่นั้นเอง ผู้ใช้สามารถใช้เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล/ความเป็นตัวตน เขียนเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ผ่าน Blog หรือแสดงรูปภาพเพื่อให้เพื่อน ๆ ได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (Update) ของตน รวมถึงเปิดโอกาสให้รู้จักกันผ่านเพื่อนของเพื่อน ซึ่งก็คือการใช้ Networking ของเพื่อนทำความรู้จักกับบุคคลอื่นนั่นเอง นอกจากนี้ผู้ใช้ยังสามารถเล่นเกมต่าง ๆ กับเพื่อนโดยส่งข้อความถึงกันได้ในเวลาเดียวกัน ผู้ใช้และเพื่อน ๆ จึงมีช่องทางติดต่อกันเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผู้ใช้ยังสามารถกำหนดสิทธิ์เฉพาะบุคคลที่อยู่ในสังคมเสมือนของตน ตัวอย่างของเว็บไซต์สังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ MySpace, Facebook , Hi5 ฯลฯ

นอกจากแนวคิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบของกลุ่มคนรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏเกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตแล้ว ก็ยังเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าถึงภาพถ่ายศิลปะวัฒนธรรมไทยที่ช่างภาพนำมาเสนอในสื่อออนไลน์อีกด้วย ทำให้เกิดการรับรู้ การติดตามทัศนคติและประสบการณ์ของผู้ชมที่แตกต่างกันออกไป จนนำมาซึ่งการแสดงความคิดเห็นในช่องทางสื่อออนไลน์ ให้ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ถึงผลของการนำภาพถ่ายศิลปะวัฒนธรรมไทยมาเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ว่าเกิดผลอย่างไร เพื่อนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาอธิบายถึงคำตอบในคำถามนำวิจัยในข้างต้น รวมถึงอธิบายเหตุผลในการเลือกใช้สื่อออนไลน์ในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปะวัฒนธรรมไทยของช่างภาพว่าเลือกใช้ด้วยเหตุผลใดและมีความเชื่อมโยงกันอย่างไรระหว่างภาพถ่ายศิลปะวัฒนธรรมไทยและสื่อออนไลน์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม

2.3.1 ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ไทยมีการติดต่อกับหลายเชื้อชาติ ทำให้มีการรับวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ เข้ามา แต่คนไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติสืบต่อกันมาจน กลายเป็น ส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของไทยการท่องเที่ยว นอกจากจะก่อให้เกิดการสร้างงานอันนำมาซึ่งรายได้สู่ท้องถิ่นทั่วทั้งประเทศแล้ว ยังเป็นส่วน หนึ่งที่ช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศ ไทยให้เป็นที่รู้จัก ทั่วโลก อุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบด้วยปัจจัยหลาย ประการ แต่ที่สำคัญก็คือ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ซึ่งมีอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และมีความหลากหลาย เรียงรายอยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ชายหาด ทะเล และเกาะแก่ง ประเภทที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ศาสนสถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้าง และอายุ รวมทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรมที่แตกต่างกันไป แต่ท้ายที่สุดก็กลายเป็น ทรัพยากรอันมีค่าทางการท่องเที่ยวของประเทศ ประเภทศิลปวัฒนธรรม กิจกรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า นอกจากทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติประเภทที่ 1 แล้ว ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวประเภท ที่2 และ 3 นั้นมีรากฐานมาจาก "วัฒนธรรมและประเพณี" ทั้งสิ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้นิยามความหมาย “ศิลปะ” ว่า คือ ฝีมือ, ฝีมือทางการช่าง, การทำให้วิจิตรพิสดาร, การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะท้อนใจให้ ประจักษ์เห็น โดยเฉพาะหมายถึงจิตรศิลป์ ศิลป์ พีระศรี (อ้างถึงใน วิบูลย์ลีสุวรรณ. ศิลปะชาวบ้าน 2519) ศิลปะชาวบ้าน (Folk Art) การร้องรำทำเพลง จิตรกรรมการวาดเขียนและอื่นๆ ซึ่งมีกำเนิดมาจากชีวิตจิตใจของ ประชาชน เรียกว่าศิลปะชาวบ้าน วัฒนธรรม วัฒนาพันธุ์, บุปผา วัฒนาพันธุ์และ สามารถ ศรีจางค์ (2544) ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน คือผลงานที่ทำขึ้นเองโดยชาวบ้านเพื่อใช้เองหรือขาย มีรูปแบบเรียบง่าย ใช้วัสดุที่หาได้ใกล้ตัว สรุปความหมายของศิลปะพื้นบ้าน หรือศิลปะท้องถิ่น หมายถึงฝีมือของช่างประจำถิ่น ที่แสดงออกถึงภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ศิลปะพื้นบ้านอาจแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 คือ งานฝีมือช่าง ได้แก่งานหัตถกรรมต่างๆ เช่น เครื่องจักรสาน งานแกะสลัก หรือจิตรกรรม เช่น ภาพเขียนสีงานด้านสถาปัตยกรรม เช่น รูปแบบอาคารศาสนสถาน หรือบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ประเภทที่ 2 คืองานศิลปะด้านการแสดง เช่น การขับร้องการฟ้อนรำ มโนราห์ ฟ้อนเล็บ หมอลำลำตัดเพลงน้อยเพลงอีแซว ประเภทที่ 3 คือกีฬาหรือการเล่นพื้นบ้าน เช่น การแข่งกลองเสียงเป็นต้นสำนัก โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร (2544) แบ่งมรดก ทางศิลปวัฒนธรรมเป็น 2 ประเภท คือ

2.3.2 มรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุสิ่งก่อสร้าง หรือ สถานที่หมายถึงวัตถุหรือสถานที่ที่เกิดขึ้นจากฝีมือการประดิษฐ์คิดค้น การดัดแปลงการอยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์จากมนุษย์สามารถ

เห็นและจับต้องได้สิ่งต่างๆ ดังกล่าวอาจจะใช้ประโยชน์เพียง ช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วทิ้งร้างไปหรือใช้ประโยชน์มาจนกระทั่งปัจจุบัน มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเภทนี้มีทั้งชนิดที่เคลื่อนที่ได้เรียกว่า “โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ” และชนิดที่ติดที่เรียกว่า “โบราณสถาน” และมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ ได้แก่ ความคิดความเชื่อ ประเพณีขนบธรรมเนียมแบบแผนข้อปฏิบัติในกลุ่ม หรือสังคม ซึ่งยอมรับปฏิบัติสืบต่อกันมา เช่น ศาสนาจารีต หรือฮัตความรู้สึสด่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่จะสัมผัสได้ทางประสาทสัมผัส อื่นๆ เมื่อนำเอาสิ่งที่มองไม่เห็นดังกล่าวมาแสดงออกในรูปของการปฏิบัติได้แก่ พิธีกรรม ทางศาสนาการพูดหรือสื่อภาษาการเขียนหรือจารึก การร้อง-เล่นดนตรีเป็นการสื่อทำนองออกมาปนเสียงๆลๆ ซึ่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมประเภทที่เป็นนามธรรมเหล่านี้แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ขนบธรรมเนียมประเพณีภาษาและวรรณกรรม และศิลปการแสดง

พระยาอนุমানราชชน (2515 ,น. 6) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรม ว่า วัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับ พฤติกรรม วาจาทำทาง กิจกรรม และผลผลิตของกิจกรรมที่มนุษย์ในสังคมผลิตหรือปรับปรุงขึ้นจากธรรมชาติ ในพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติพุทธศักราช 2483 หมายถึงลักษณะที่แสดงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบอันดีงาม ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

อารง สุทธาสาสน (2519,น. 132-133) กล่าวว่า วัฒนธรรมในความหมายโดยทั่วไป คือ แนวทางการดำรงชีวิตของสังคม หรือของกลุ่มแต่ละกลุ่มที่สืบทอดจากรุ่นหนึ่ง ไปอีกรุ่นหนึ่งอย่างไม่ขาดสาย วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แต่ละสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นแบบฉบับของชีวิตซึ่งคนส่วนมาก หวงแหนและปกป้องรักษา

ดำรง ฐานดี (2520 ,น. 30) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมว่า ทุกสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นยอมรับนับถือ และปฏิบัติตาม รวมทั้งเก็บสะสมและถ่ายทอดวิธีการประพฤติปฏิบัติกันต่อไปยังลูกหลานด้วย

ระวีวรรณ ชุ่มพุกฤษ์ (2528,น. 7) กล่าวว่า วัฒนธรรม เป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคม และที่ถ่ายทอดกันไปทางสังคมโดยอาศัยสัญลักษณ์ วัฒนธรรม จึงเป็นชื่อสำหรับสัมฤทธิ์ผลที่เด่นชัดทั้งหมดของกลุ่มมนุษย์รวมถึงทั้งหลายเหล่านี้เช่น ภาษา การทำเครื่องมือ อุตสาหกรรม ศิลปะ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย ศีลธรรมและศาสนา รวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ซึ่งแสดงรูปแบบแห่งสัมฤทธิ์ผลทางวัฒนธรรม และทำให้ลักษณะ วัฒนธรรมทางปัญญาสามารถยังผลเป็นประโยชน์ใช้สอยได้เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือสื่อสาร ศิลปวัตถุๆลๆ

งามพิศ สัตย์สงวน (2543 ,น. 21-22) ได้รวบรวมคำนิยามของวัฒนธรรม ที่สำคัญ ๆ ของนักมานุษยวิทยาที่มีชื่อเสียงไว้ดังนี้ เอ็ดเวิร์ด บีไทเลอร์ (Edward B. Tylor) ได้นิยามคำว่า วัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจน เป็นครั้งแรกว่า “วัฒนธรรม คือสิ่งทั้งหมดที่มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งรวมทั้ง ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณีและความสามารถอื่น ๆ รวมทั้ง อุปนิสัยต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้มา โดยการเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกของสังคม”

ไวท์ (White) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “วัฒนธรรม คือการจัดระเบียบของ ปรัชญาการณต่าง ๆ กล่าวคือเป็นการจัดระเบียบของการกระทำต่างๆ หรือแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ การจัดระเบียบของความคิดต่างๆ เช่นความเชื่อความรู้ต่างๆ และเป็นการจัดระเบียบของความรู้สึที่ผูกพันอยู่กับสิ่งต่างๆ เช่น ทศนคติ การจัดระเบียบดังกล่าวขึ้นอยู่กับการใช้ระบบสัญลักษณ์ วัฒนธรรมเริ่มมีขึ้นเมื่อมนุษย์กลายเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีการแสดงออกโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ เพราะสัญลักษณ์สำคัญอันนี้ทำให้วัฒนธรรมถ่ายทอดจากคนๆ หนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งได้”

คูม (Coon) นิยามว่า “วัฒนธรรม คือ ผลรวมทั้งหมดของวิธีที่ทำให้มนุษย์อยู่ได้ และมีการถ่ายทอดจากชั่วชีวิตหนึ่งไปอีกชั่วชีวิตหนึ่งโดยการเรียนรู้”

คีลลี่ (Kelly) นิยามวัฒนธรรมว่า คือ “ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใช้ใน การดำรงชีวิตของมนุษย์ อาจเป็นสิ่งที่มึเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อเป็นแนว ทางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของมนุษย์”

เฮออสโกวิทส์ (Herskovits) ได้นิยามวัฒนธรรมไว้อย่างสั้นๆ ว่า “คือสิ่งแวดล้อมที่ มนุษย์สร้างขึ้นมา”

ลินตัน (Linton) นิยามวัฒนธรรมว่า คือ “กลุ่มคนที่จัดระเบียบแล้ว ที่มีแบบแผน พฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้อันเป็นลักษณะของสังคมที่เฉพาะของสังคมหนึ่ง”

บิเดนี (Bidney) นิยามวัฒนธรรมว่า “เป็นสิ่งที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้ หรือ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน รวมทั้งความคิดของปัจเจกชนต่างๆ ภายในสังคมนั้น และ ความเฉลียวฉลาด ศิลปะ ความคิดทางสังคมและสถาบันที่สมาชิกของสังคมมักยอมรับร่วมกัน และที่ สมาชิกพยายามปฏิบัติตาม”

คูเบอร์ (Cuber) ได้นิยามวัฒนธรรม ซึ่งเป็นคำนิยามที่ให้ลักษณะต่างๆ ของ วัฒนธรรมชัดเจนมากที่สุดว่า “วัฒนธรรม คือ แบบแผนพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ และยักรวมผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่น ทศนคติ ค่านิยม สิ่งของต่างๆ ที่ คนทำขึ้น และความรู้ที่มีอยู่ร่วมกันในกลุ่มชนหนึ่ง ๆ และมีการถ่ายทอดไปยังสมาชิกคนอื่นๆ ใน สังคม”

โครเบอร์ (Kroeber) นิยามวัฒนธรรมว่า “วัฒนธรรมประกอบไปด้วยแบบแผน พฤติกรรมที่ได้มาโดยการเรียนรู้และที่ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งโดยใช้ระบบสัญลักษณ์นั้น เป็นผลสำเร็จที่แตกต่างกันไปในกลุ่มชนต่าง ๆ วัฒนธรรมยังรวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ที่มนุษย์สร้าง ขึ้นมา ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมยังประกอบไปด้วย ความคิดตามประเพณี (ที่มี ประวัติศาสตร์และมีการเลือกมาจากหลายๆ อย่าง) และ

ค่านิยมที่ติดตามมา ระบบวัฒนธรรมนั้นอาจ พิจารณาในแง่หนึ่งว่าเป็นผลผลิตของการกระทำ และ ในอีกแง่หนึ่ง มันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการ กระทำต่อๆ ไป”

อมรา พงศาพิชญ์ (2547 ,น. 25) นิยามว่าวัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้น มิใช่สิ่งที่มีมนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ อาจเป็นการประดิษฐ์วัตถุสิ่งของขึ้น ใช้หรืออาจเป็น การ กำหนดพฤติกรรมหรือความคิด ตลอดจนวิธีการหรือระบบการทำงาน ฉะนั้นวัฒนธรรมก็คือ ระบบ ในสังคมมนุษย์สร้างขึ้นมิใช่ระบบที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติตามสัญชาตญาณ สำหรับวัฒนธรรมตาม ทรรศนะของอิสลามนั้น วัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของศาสนา ดังคำกล่าวของริยาฎ นะฮุसान อาฮอ ที่ได้ให้นิยามของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมก็คือศาสนาที่ประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบสำคัญต่าง ๆ เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2535 ,น. 8-10) ได้อธิบายถึงส่วนประกอบสำคัญนี้ก็คือ องค์กรที่ตั้งตั้งอยู่บน พื้นฐานแห่งความศรัทธา นั่นก็คือ การเชื่อว่าอัลลอฮ์คือพระเจ้าองค์เดียวเท่านั้น และศาสดามุฮัมมัด คือศาสนทูตจากพระองค์ จากนิยามและคำจำกัดความข้างต้นหากไม่รวมวัฒนธรรมตามทรรศนะ อิสลามแล้ว สรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึงผลงานทั้งหมดที่มีมนุษย์สร้างขึ้นนอกเหนือจากธรรมชาติ ดังนั้น วัฒนธรรมอาจเป็นได้ทั้งแนวคิด ทักษะคติมน โนคติความรู้ค่านิยม ประเพณีความเชื่อ ตลอดจน การ กระทำต่าง ๆ ที่เกิดจากทั้งการเรียนรู้ของมนุษย์และการถ่ายทอดต่อๆ กันมาของสังคม วัฒนธรรมจึง ไม่เป็นเพียงวัตถุ ฉะนั้นสังคมที่ต่างกันย่อมมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน บุคคลอยู่ใน วัฒนธรรมใดก็จะปฏิบัติตามนั้น

2.3.3 ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในสังคมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.3.3.1 วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) ซึ่งเกิดจากความคิดของมนุษย์ เช่น อาคาร บ้านเรือนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ศิลปกรรมประติมากรรม ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นน ประจำทุกวัน

2.3.3.2 วัฒนธรรมทางจิตใจหรือที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (Non Material Culture) ได้แก่ วัฒนธรรมที่เป็นสัญลักษณ์และจับต้องไม่ได้เช่น ภาษาพูด ระบบความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และกิริยามารยาท

ณรงค์ เสียงประชา (2524,น. 23) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมมี 2 ประเภท คือ ประการ แรก วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ ได้แก่สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น เครื่องใช้ในครัวเรือน อาคาร บ้านเรือน ยานพาหนะ ฯลฯ ประการที่สอง ได้แก่วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หมายถึง แบบแผนในการ ดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ภาษา ศิลปกรรม วิธีการกระทำ ฯลฯ

ประดิษฐ์ มัชฌิมา (2522 ,น. 13) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ วัฒนธรรม ทางความคิด หรือความเชื่อถือ หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความคิดเห็น ความเชื่อถือ หรือ

ความรู้สึกนึกคิดของสังคม ซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้เช่น ความจริงทางวิทยาศาสตร์ความเชื่อ ทางศาสนา นิยายโบราณ วรรณคดีการเชื่อโชคลาง ภายิต ฯลฯ

วัฒนธรรมทางระเบียบประเพณีคือ ระเบียบแบบแผนหรือประเพณีที่บุคคลในสังคมยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน เช่น ระเบียบประเพณีจารีต กฎหมาย ฯลฯ วัฒนธรรมทางวัตถุหมายถึง สิ่งของหรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดประดิษฐ์มีหรือ ครอบครองเพื่อประโยชน์ของสังคม

จุมพล หนิมพานิช (2526, น. 140) ได้อธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมเพิ่มเติมว่า วัฒนธรรมทางวัตถุ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ทั้งหลาย วัฒนธรรมทางสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติปฏิบัติตามมารยาททางสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดความเป็นระเบียบ ในสังคม และวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับจิตใจและศีลธรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

วรารคม ทีสุกะ (2524, น. 33) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ คติธรรมเป็นวัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต ได้แก่ คติพจน์คำสุภาษิต ตลอดจนศาสนาสุภาษิต เนติธรรม เป็นวัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับกฎระเบียบปฏิบัติต่อบทกฎหมาย วัตถุธรรม เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสหธรรมเป็นวัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติการอยู่ร่วมกัน เช่น มารยาททางสังคม มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการไปงานศพ มารยาทในการเข้าฟังการปาฐกถา และการอภิปราย โดยในส่วนของวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุหรือวัฒนธรรมทางจิตใจนั้น

นักวิชาการอย่าง งามพิศ สัตย์สงวน (2543, น. 53-54) ได้แบ่งวัฒนธรรมประเภทนี้ออกเป็นประเภท

ย่อยได้แก่

1. สถาบันสังคม อันได้แก่ สถาบันครอบครัว เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา ศาสนา การแพทย์และสาธารณสุข เป็นต้น

2. วัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม คือวัฒนธรรมที่ช่วยทำให้เกิดระเบียบในสังคม ซึ่งบางอย่างจะเป็นการควบคุมอย่างเป็นทางการ และบางอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น

3. ศาสนา ซึ่งในหลักศาสนาจะมีข้อห้ามต่าง ๆ เช่น การห้ามลักทรัพย์ ห้ามดื่ม ของมีเมา ศาสนาจึงช่วยควบคุมทางสังคมได้

4. ความเชื่อทางสังคม คือ ระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นของคน จำนวนมากในสังคม เช่นในสังคมไทยคนจำนวนมากเชื่อเรื่องนรก สวรรค์ บุญ บาป การทำบุญและ โลกหน้า ค่านิยม คือ มาตรฐานที่ใช้วัดว่าสิ่งใดมีค่าในสังคมบ้าง เมื่อสิ่งใดมีค่า คนก็ อยากมีอยากเป็น อยากได้ความเชื่อในค่านิยมของสังคมทำให้สังคมเกิดความมีระเบียบขึ้นได้ ประเพณีต่าง ๆ แต่ละสังคม

มีประเพณีต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมา เป็นเวลาอันยาวนาน เมื่อคนทำตามประเพณีจะทำให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมขึ้นได้

5. กฎหมาย คือ การควบคุมสังคมโดยตรง และทำให้เกิดความมีระเบียบขึ้น ในสังคมได้เป็นอย่างดี

2.3.3.3 ศิลปวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันได้มีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็น เครื่องบ่งชี้ถึงพฤติกรรมความเจริญรุ่งเรือง หรือความก้าวหน้าของสังคมในอดีตซึ่งเป็นพื้นฐาน เชื่อมโยงมาถึงปัจจุบันทุกชาติทุกภาษาต่างก็มีนโยบายที่จะรักษาศิลปวัฒนธรรมเอาไว้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความต้องการที่จะศึกษารวบรวมศิลปวัฒนธรรมไว้ให้คงอยู่ เพราะเป็นที่ ประจักษ์แล้วว่าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ ส่วนใหญ่มีกำเนิดมาจาก วัฒนธรรมพื้นบ้านทั้งสิ้น ดังนั้นผลงานศิลปวัฒนธรรมไทยจึงสมควรที่จะสงวนรักษา ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและรวบรวมไว้ ซึ่งลักษณะการกระทำเช่นนี้รวมเรียกว่า การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

ประจักษ์ สายแสง (2531) มีแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมสรุป ได้ว่าควรเริ่มต้นด้วยการรวบรวม และจัดทำโดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ซึ่งให้อยู่ในแนวปฏิบัติของชาวบ้าน ส่วนผู้สนับสนุนพึงให้การเสริมกำลังเท่านั้น ทั้งนี้จะต้องมีการร่วมมือกับกลุ่มวิชาการกลุ่ม ผู้ใช้ประโยชน์จากศิลปวัฒนธรรมไทย และกลุ่มผู้สนับสนุนศิลปวัฒนธรรมไทย

อารี สุทธิพันธ์ (2528) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ไทยไว้ดังนี้ คือ 1.) การศึกษาทุกระดับควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับคุณค่า และการสงวนรักษา วัฒนธรรมพื้นบ้านเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย 2.) ให้มีการตรากฎหมายในการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน 3.) ควรจัดให้มีการส่งเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ว่าด้วยแนวทางและ หลักเกณฑ์ในการสงวนรักษา 4.) ควรจัดตั้งหน่วยงานหรือสถาบันขึ้นรับงานด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะทั้งนี้อาจเป็นการจัดตั้งหน่วยงานใหญ่ หรือปรับปรุงขยายงานเดิมก็ได้ 5.) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน เพื่อการเก็บรวบรวมไว้ให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค

ศรีศักร วัลลิโภดม (2555) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ว่าควรประกอบด้วย การดำเนินงานอย่าง 3 อย่าง คือ

1.) จัดให้มีการสร้างพิพิธภัณฑ์สำหรับท้องถิ่นขึ้นในระดับ ตำบล หรือ หมู่บ้าน อาจจะอาศัยวัดที่มีความเก่าแก่ของตำบล หรือท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง ผู้ที่ควรมีบทบาทใน การเก็บรักษาและดำเนินการค้นคว้า และรวบรวมสิ่งของเหล่านี้ ควรเป็นพวกครูและนักเรียน ครูประจำโรงเรียนที่สอนอยู่ในหมู่บ้านหรือตำบล ควรได้รับการอบรมในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน นำมาสอนและสนับสนุน ให้เด็กนักเรียนได้แลเห็นคุณค่าของสิ่งที่เป็นศิลปวัฒนธรรมเดิมๆ ของสังคมที่ตนอยู่

2.) สนับสนุนศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในระดับจังหวัด หรือภูมิภาค หรือที่มี อยู่ที่จะตั้งขึ้น ในวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และวิทยาลัยครู ซึ่งสถานที่เหล่านี้จะ เป็นแหล่ง รวบรวมข้อมูล หรือสิ่งของที่เป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของจังหวัดไว้อย่างถูกต้องตามหลัก วิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้า และการศึกษาในอนาคต 3.) สนับสนุนให้มหาวิทยาลัย ส่วนกลางที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการสอนการวิจัยเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน จัดตั้ง สถาบันการวิจัยและขยายหลักสูตร เพื่อเปิด การอบรมวิชาที่เกี่ยวข้องนี้ให้กับบรรดาอาจารย์ หรือครู ที่ทำหน้าที่ในการค้นคว้า และสอนเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2525) ได้เสนอแนวทางในการอนุรักษ์และส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้ดังนี้

1.) การสอบสวน หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองเพื่อหาความจริงว่า ศิลปวัฒนธรรม ไทยแต่ละอย่าง มีสารประโยชน์อย่างไร ส่วนใดเป็นแก่นและส่วนใดเป็นกระพี้ ศิลปวัฒนธรรม นั้นๆ เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลเพียงใด

2.) การสะสาง หมายถึง การต้องรู้จักแยกแยะ เลือกเป็นและขจัดส่วนที่ เป็นโทษทั้งเสีย การศึกษาข้อมูลเหล่านี้ก็เป็นเพียงเพื่อให้รู้ข้อเท็จจริง ให้รู้ปัญหา และเพื่อใช้เป็น แนวทางในการ ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3.) การซ่อมเสริม หมายถึง การปรับปรุงเสริมแต่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์ ยิ่งขึ้นโดย นำเอาส่วนที่ดิ่งมาอยู่แล้วมาพัฒนาแต่งเติมให้เหมาะสมกับกาลสมัย และความ เปลี่ยนแปลงของ สังคม รู้จักใช้ความรู้ความคิด วิธีการ และปัจจัยอื่นๆ เพื่อช่วยเพิ่มพูนคุณค่าและ ประสิทธิภาพของ ศิลปวัฒนธรรม

4.) การสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดค้นพัฒนาให้มีการเพิ่มพูนให้ทวีคุณค่า และ หลากหลายยิ่งขึ้น

5.) การสื่อสาร หมายถึง การพยายามแนะนำ ชักชวนให้บุคคลอื่นเห็น ความสำคัญของ วัฒนธรรมพื้นบ้านที่ดิ่งมา มีการหวงแหน ร่วมกับพิทักษ์รักษา ร่วมกันถือปฏิบัติ ร่วมกันทำนุบำรุง

สมหวัง คงประยูร (2521) กล่าวถึงขั้นตอนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

1.) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสิ่งต่างๆ เพื่อจะได้รู้ความหมายในแง่อื่นๆ เช่น การรับ อิทธิพลของท้องถิ่นอื่น หรือตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ในบางครั้งอาศัยการเปรียบเทียบ กับรูปแบบ หรือจากการสอบถามก็ได้

2.) การเก็บรวบรวมให้คงเรื่องราวตามความเป็นจริงของสิ่งนั้นอย่างไม่ บิดเบือน โดย พิจารณาถึงคุณค่าทางด้านต่างๆ ของศิลปวัฒนธรรมว่า อะไรคือ จุดเด่น เพื่อจะได้ รักษาลักษณะ สำคัญนั้นไว้ให้มากที่สุด

วีระ บำรุงรักษ์ (2540) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินการอนุรักษ์ และส่งเสริม วัฒนธรรมไว้ดังนี้

1.) จัดสรรบุคคลที่หน้าที่ในการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมจากผู้ที่มีความ ตระหนักถึงความสำคัญ และเข้าใจในเนื้อหาของศิลปะวัฒนธรรมอย่างแท้จริงว่ามี ขอบเขตแค่ ไหน อย่างไร

2.) ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านโดยคำนึงถึงด้านคุณภาพซึ่งแสดงออกถึง ความเป็น เอกลักษณ์ของไทย ซึ่งอาจจะรับเอาวัฒนธรรมที่เหมาะสมมาดัดแปลงให้เข้ากับวิถีชีวิต ของคนไทย ด้วย

3.) มีการประสานงานความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์และ ส่งเสริม ศิลปะวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน

4.) จัดตั้งสามพันธมิตรผู้นำท้องถิ่น เพื่อร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการ ดำเนินงาน อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรม แนวทางการอนุรักษ์ และการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรม มี ดังนี้

4.1.) ส่งเสริมเผยแพร่วิชาการด้านศิลปะวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ ประชาชน เห็นความสำคัญในท้องถิ่นของตน ด้วยการประชาสัมพันธ์ระดับท้องถิ่นทุกรูปแบบ

4.2.) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งแหล่งข้อมูล และพิพิธภัณฑ์ในท้องถิ่น เพื่อ กระตุ้นให้ ประชาชนเก็บรวบรวมศิลปะวัฒนธรรมเพื่อเป็นเกียรติ และศักดิ์ศรีแก่ท้องถิ่นของตน

4.3.) ให้ความรู้แก่ชาวบ้าน เพื่อให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของ วัฒนธรรมใน ท้องถิ่น โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ด้วยการทำให้ประชาชน เข้าใจ เช่น วัฒนธรรม การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรมการต้อนรับแขก เมื่อประชาชนตระหนักใน คุณค่า ก็จะเกิด ความรัก และหวงแหนในวัฒนธรรมนั้นๆ

4.4.) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรทางวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนงานด้าน วัฒนธรรม และการอนุรักษ์พัฒนา เช่น การจัดตั้งชมรมวัฒนธรรมขึ้นในสถาบันการศึกษาของ หมู่บ้าน รวมทั้งสอดแทรกวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์พัฒนาวัฒนธรรมเข้าไปในองค์กร และ ชุมชนของหมู่บ้าน 5.) สนับสนุนให้ประชาชนจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยเน้นในด้าน ความ สนุกสนาน และความสามัคคีพร้อมกับสอดแทรกความรู้ด้านวิชาการ และแนวทางการ อนุรักษ์ และ พัฒนาตลอดจนการส่งเสริมให้ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมที่จะสูญหายไปด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม อธิบายถึงความสำคัญและคุณค่าของศิลปะวัฒนธรรม ไทยที่มีด้วยกันมากมายหลายแขนง ซึ่งในปัจจุบันศิลปะวัฒนธรรมไทยบางอย่างหายได้ยากและ ถูกลืมเลือนไป ดังนั้นเมื่อมีการนำเสนอภาพถ่ายและเรื่องราวศิลปะวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์จึง

เป็นการลดช่องว่างในการเข้าถึงสื่อศิลปวัฒนธรรมนั้นๆ ได้ง่ายขึ้น จึงเกิดความเชื่อมโยงระหว่างศิลปวัฒนธรรมไทยและเทคโนโลยี เปรียบได้ว่าเป็นการพบกันระหว่างยุคเก่าและยุคใหม่ ที่ความเข้าใจในเรื่องของคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมไทยอาจมีไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรมไทยก่อนที่จะนำมาเชื่อมโยงกับสื่อออนไลน์ที่นำภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยแต่ละประเภทแต่ละแขนงมานำเสนอ เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งผลวิเคราะห์ที่สมเหตุสมผล และนำไปใช้ศึกษาเพิ่มเติมและพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

2.4 แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม (cultural Communication)

2.4.1 คำว่า “ศิลปวัฒนธรรม” ในมิติของสังคมไทย การให้ความหมายมักจะไปผูกติดกับสิ่งที่ดีที่สุด เป็นคำพูดที่ดีที่สุด การกระทำที่ดีที่สุด ที่มนุษย์เคยกระทำมา ซึ่งปัจจุบันคำว่า “ศิลปวัฒนธรรม” ได้เปลี่ยนไปในลักษณะของศิลปวัฒนธรรมมวลชน และศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เรย์มอนด์วิลเลียมส์ (Raymond Williams) นักทฤษฎี culture theory ได้ทลายจุดยืนเดิมมองว่าวัฒนธรรมมาจากสาขาวิชาภาษาศาสตร์ ซึ่งทฤษฎีการสื่อสารเป็นศาสตร์รุ่นน้องที่รับมาจากสาขามนุษยศาสตร์ วิลเลียมส์มองศิลปวัฒนธรรมที่บริบททางสังคม โดยมองว่าศิลปวัฒนธรรมในยุคโบราณเน้นการพูดคุย มีการใช้ภาษาในการสื่อสาร ต่อมาในยุคเกษตรกรรม ในช่วงแรกๆ มนุษย์มีความผูกพันกับการเกษตร มีการปลูกพืชผัก จึงมีการผูกพันกับแรงงาน ผู้คน เกิดการอบรมบ่มเพาะขึ้นในสังคม

เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ (Raymond Williams) นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมศึกษาชาวอังกฤษได้ให้ความหมายไว้ว่าศิลปวัฒนธรรมคือรูปแบบของวิถีชีวิตที่แสดงออกให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมซึ่งในแต่ละสังคมก็มีความแตกต่างของรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนมากมายซึ่งเกี่ยวโยงเรื่องของกลุ่มคน ชนชั้น ภาษา ชาติพันธุ์ เรื่องเพศภาวะ ฯลฯ ศิลปวัฒนธรรมจึงเป็นอะไรที่เราสัมผัสได้ ไม่เป็นอะไรที่นามธรรมมากนักแต่สิ่งที่บอกว่าสัมผัสได้ (ในแง่ของรูปธรรม) ก็มักเป็นอะไรที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลง

เรย์มอนด์วิลเลียมส์ ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ยุค คือ

1. ยุคแรก ยุคศิลปวัฒนธรรมชั้นสูง – วัฒนธรรมชั้นล่าง โดยแบ่งวิธีคิดเป็น 2 แนวทางคือศิลป วัฒนธรรมชั้นล่างผูกพันกับการเกษตร การใช้แรงงาน กลุ่มคนในชนชั้นนี้กิจกรรมที่ทำการเกษตรมีการใช้แรงงาน ส่วนศิลปวัฒนธรรมชั้นสูงจะนึกตัวเองออกจากการเกษตร และหันมาทำกิจกรรมที่ใช้สมอง เมื่อสังคมแบ่งเป็นชนชั้น คนที่มีศิลปวัฒนธรรมก็คือ คนชั้นสูง ดังนั้น กลุ่มคนชั้นสูงจึงเป็นกลุ่มคนที่มีศิลปวัฒนธรรมและคนชั้นล่างไม่มีศิลปวัฒนธรรม ซึ่งการมองศิลปวัฒนธรรมในยุคแรกนี้ในประเทศไทยก็มีลักษณะเดียวกัน

2. ยุคล่าอาณานิคม เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา ศิลปวัฒนธรรมชั้นสูงได้เปลี่ยนความคิดใหม่ โดยมองว่าการกระทำเลียนแบบตะวันตก เรียกว่า เป็นผู้ที่มีศิลปวัฒนธรรม (โดยใช้ไม้บรรทัดตะวันตกเป็นเกณฑ์วัด) อาทิ การแต่งตัว การใช้ช้อนส้อม การนับถือศาสนา และอะไรที่เป็นแบบยุโรปหรือฝั่งตะวันตก ก็ถือว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมชั้นสูง สำหรับในประเทศไทยในช่วงรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม บริหารประเทศก็ได้รับเอาศิลปวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาเพื่อทำให้ประเทศไทยมีความศิวิไลซ์ โดยการประกาศรัฐนิยมออกมา เช่น การเปลี่ยนวันปีใหม่ จากเดิมวันที่ 13 เมษายนเป็นวันปีใหม่ไทย ก็ได้เปลี่ยนเป็นแบบสากลคือ วันที่ 1 มกราคมของทุกปีเป็นวันปีใหม่

3. ยุคศิลปวัฒนธรรม คือ ความเสมอภาค ในยุคนี้เกิดคำถามว่า เมื่อมีชนชั้นเกิดขึ้น ศิลปวัฒนธรรมทำให้เกิดความไม่เสมอภาค จึงลุกขึ้นมาทำัย โดยเดินคู่กันไประหว่างคนที่เชื่อว่าศิลปวัฒนธรรมชั้นสูงยังมีอยู่ โดยเดินตามสายของตนเองตามลัทธินาซี ที่มีการลุกขึ้นมาส่งฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ขณะที่อีกฝั่งลุกขึ้นมาเรียกร้องความเสมอภาคโดยอิงทฤษฎีหน้าที่นิยม ศิลปวัฒนธรรมในยุคนี้สามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้ เช่น ในกรณีเรื่องของรองเท้า รูปแบบของรองเท้าแบบเปิดหัวเปลือยสัน และแบบปิดหัว หุ้มสัน หากมองในกลุ่มศิลปวัฒนธรรมเสมอภาคจะไม่คุยถึงว่าแบบไหนจะดีกว่ากันหรือใครสวมรองเท้าแบบไหนแล้วจะดีกว่ากันอย่างไร หรือใครสวมแบบไหนจะมีศิลปวัฒนธรรมอย่างไร แต่ในกลุ่มศิลปวัฒนธรรมเสมอภาคจะมองว่าคู่ไหนจะสนองความต้องการของมนุษย์ได้ดีกว่ากัน จะไม่มองว่าสวมรองเท้าแตะเปิดหัวเปิดสันไม่มีศิลปวัฒนธรรมเท่ากับสวมรองเท้าแบบหุ้มสัน ปิดหัวปิดสัน

4. ยุคศิลปวัฒนธรรมในแง่กระบวนการและการต่อสู้ เป็นการเรียกร้องศิลปวัฒนธรรมโดยมุ่งเน้นไปที่ทฤษฎีกลุ่มกระบวนการการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม โดยการผลิตซ้ำทางศิลปวัฒนธรรมจะต้องมีกระบวนการดังกล่าวคิดเรื่องการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม (**Reproduction for Culture Transmission**) ของวอลเตอร์ เบนจามิน (Walter Benjamin) เห็นว่าข้อเสนอเรื่องการสร้างอุตสาหกรรมศิลปวัฒนธรรมเป็นมุมมองของศิลปวัฒนธรรมชนชั้นที่เรียกตัวเองว่า ผู้ดีหรือกลุ่มชนชั้นสูงที่ประสงค์จะเห็นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงานศิลปะที่ไม่มีการลอกเลียนแบบเบนจามินเชื่อว่าถ้ามองจากจุดยืนประชาธิปไตยวัฒนธรรมจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีมากที่ศิลปะพิเศษหายากของชนชั้นสูงจะ ได้ถูกแพร่กระจายไปในราคาถูกให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสเข้าถึงการผลิตซ้ำและการที่ประชาชนนำไปสู่ชีวิตประจำวันของพวกเขาจึงเป็นเรื่องดีและก่อให้เกิดการตีความหมายใหม่ๆ จากมวลชนอันหลากหลายไม่จำเป็นต้องผูกขาดการตีความศิลปะโดยผู้เชี่ยวชาญศิลปะชั้นสูงอีกต่อไปเบนจามินเห็นว่าการเสพงานศิลปะแบบ อุตสาหกรรมศิลปวัฒนธรรมไม่จำเป็นต้องทำให้ลึกลับหาทางโลกในชีวิตประจำวันตรงกันข้ามเนื้อหาสาระของสื่อมวลชน หลายเรื่อง กลับช่วยให้ประชาชนเข้าร่วมในการปฏิบัติการทางสังคมและมีความคิด

สร้างสรรค์ได้มากขึ้นเนื่องจากการผลิตซ้ำและการแพร่กระจายของศิลปวัฒนธรรมไปสู่มวลชนเป็นสิ่งที่ดีเบนจามินจึงเห็นประโยชน์และสนับสนุนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการผลิตศิลปวัฒนธรรม สินค้าให้มวลชนนอกจากนั้นเขาเห็นว่าในระบบการผลิตแบบทุนนิยมการสร้างศิลปวัฒนธรรมเป็นสินค้ามวลชนเป็นไปเพื่อรับใช้การเมืองการเมืองในที่นี้ไม่ใช่โลกอันสมบูรณ์แบบแต่เป็นการเมืองในวิถีประจำวันของประชาชนซึ่งหมายถึง ศิลปวัฒนธรรมกลายเป็นพื้นที่ของการต่อสู้ในการสร้างนิยามความหมายหรือการตีความหมายใหม่ๆของประชาชนนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการของการมองศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย ในแนวความหมายเดิมและความหมายใหม่จึงแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวคิดการตีความทางศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากเดิม

แนวคิดและทฤษฎีอุตสาหกรรมศิลปวัฒนธรรม (Cultural Industry) ของธีโอดอร์อดอร์โน (Theodor Adorno) มองศิลปวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมและวิธีการผลิตที่เน้นขายได้ในปริมาณมากมนุษย์เราจะไม่ได้รู้สึกถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมที่เสพอยู่และจะไม่ได้รู้สึกสูญเสียหากว่าศิลปวัฒนธรรมนั้นได้สูญสลายไป

กาญจนา แก้วเทพ (2553) กล่าวว่า ในสังคมก่อนหน้ายุคปัจจุบันนั้นการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม(Cultural production)นั้นจะมีการดำเนินการโดยปัจเจกบุคคล(ศิลปิน) หรือเป็นกลุ่มบุคคล (กลุ่มช่าง) ที่มีลักษณะเป็นงานหัตถกรรม ศิลปกรรม /นาฏกรรม ฯลฯ เป็นงานที่ทำอย่างมีแรงบันดาลใจของบุคคล เป็นจุดเริ่มต้น เน้นคุณค่าเชิงสุนทรียะ ความงดงาม/แสดงถึงความเป็นจริงของโลก/ชีวิต ไม่มีระยะเวลากำหนดที่ตายตัว และมีจะอยู่เป็นเรื่องราวอยู่นอกเหนือมิติเศรษฐกิจ ฯลฯ ลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดจะตรงกันข้ามกับการสร้างสรรค์งานศิลปวัฒนธรรมในยุคอุตสาหกรรมสร้างศิลปวัฒนธรรม ซึ่งได้นำเอารูปแบบกระบวนการผลิตสินค้าในโรงงาน ที่เรียกว่า “ระบบสายพาน” มาใช้โดยมีการแบ่งขั้นตอนของงานอย่างละเอียดและใช้ระบบการแบ่งงานทำเป็นส่วนๆ ระบบการทำงานเช่นนี้ใช้แรงบันดาลใจของบุคคลเพียงเล็กน้อย ลดคุณค่าเชิงสุนทรียะ มีการกำหนดระยะเวลาตายตัว และเป็นระบบการผลิตศิลปวัฒนธรรมที่เข้ามาผูกพันกับเป้าหมายเศรษฐกิจอย่างแน่นอน

จะเห็นว่านักทฤษฎีในเชิงวิพากษ์นั้นได้มีมุมมองของศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกันซึ่งมุมมองที่แตกต่างนี้อยู่ภายใต้ศิลปวัฒนธรรมที่กำลังจะเป็นศิลปวัฒนธรรมเดียวกันอันเรียกว่าศิลปวัฒนธรรมโลก (global culture) ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ที่การกระจายของสื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้สัมผัสรับรู้เรื่องราวภาพและเหตุการณ์ในเวลาเดียวกันทั่วโลกปรากฏการณ์เช่นนี้ทำให้โลกที่หลากหลายแตกต่างกัน กลายสภาพเป็น “หมู่บ้านโลก” ซึ่งนักวิชาการ บางคนเห็นว่าโลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการกลืนกลายความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม

ขณะที่นักทฤษฎีวิพากษ์มองว่า การทำให้เป็นทั้งหมดของลัทธิบริโภคนิยมและการทำให้เป็นสินค้ามันลงรอยสอดคล้องไปกับความหลากหลายแบบหลากหลายชาติ (multinational diversification) ซึ่งได้ไปกักร่อนความรับรู้เกี่ยวกับความจริงโดยสนับสนุนการเลียนแบบและการทำสำเนาจากสำเนาอีกทีหนึ่ง (pastiche and copies of copies) ผลิต “ความสาบสูญหรือความไม่มีตัวตนของปัจเจกชนขึ้นมา”ซึ่งนั่นหมายถึงกระบวนการของโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้ทุกที่เป็นศิลปวัฒนธรรมโลกเป็นลัทธิบริโภคนิยมนั้นได้ก่อให้เกิดความแตกต่างบนความหลากหลายเพราะความแตกต่างของแต่ละเชื้อชาติชาติพันธุ์เช่น ถึงแม้ว่าวัยรุ่นไทยจะรับเอาศิลปวัฒนธรรมหรือสินค้าจากอเมริกาหรือญี่ปุ่นมาก็ยังมีกระบวนการใช้สัญญาในความหมายที่แตกต่างไปจากวัยรุ่นในเอเชียประเทศอื่นหรือชาติอื่น

หากมองในมิติการสื่อสาร กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเปลี่ยนไปเกิดการผสมผสานระหว่างศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นกับวัฒนธรรมโลก จุดยืนศิลปวัฒนธรรมโลกเข้าสู่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในเชิงบวก ศิลปวัฒนธรรมภายนอกนำพาสิ่งดีๆเข้าสู่ชุมชนเป็นหมู่บ้านโลก การใช้ทฤษฎีอย่างรอบด้านจะต้องมองกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งด้านบวก ด้านลบ และแบบผสมผสาน

ดังแนวคิดการข้ามสายพันธุ์ทางศิลปวัฒนธรรม เมื่อนำแนวคิดของโฮมี บาบฮา (Homi Bhabha) มาอธิบายปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเป็นโลกและความเป็นท้องถิ่น

อาจกล่าวได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีการพบปะต่อรองนั้นไม่จำเป็นต้องแสดงออกในรูปของการครอบงำตามแนวทางทฤษฎีจักรวรรดินิยมทางศิลปวัฒนธรรมเท่านั้น ทั้งนี้ มาร์เวน ไครดี้ และแพทริกเมอร์ฟี (Kraidy and Murphy) ได้อธิบายว่า การพบปะกันดังกล่าวสามารถแสดงออกมาในรูปแบบของการข้ามสายพันธุ์ทางศิลปวัฒนธรรม (cultural hybridity) ที่มีได้มีเพียงหนึ่งเดียว ในบางครั้ง กระบวนการผสมผสานอาจเป็นไปแบบลงตัว (articulation) อาทิ การผสมระหว่างพืชชาอิตาเลียนกับผัดจ๊อมาแบบไทยกลายเป็นพืชชาหน้าผัดจ๊อมาไก่ บางครั้งอาจเป็น กระบวนการที่ศิลปวัฒนธรรมโลกและท้องถิ่นเดินไปอย่างคู่ขนาน (running in a parallel line) หรือที่ต่างฝ่ายต่างแยกกันอยู่ อาทิ แฟงจำหน่ายนิตยสาร/หนังสือพิมพ์ที่จะมีทั้งสื่อไทย ฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น นิตยสารพระ นิตยสารแนวผีลึกลับ นิตยสารแนววิทยาศาสตร์เทคโนโลยี บางครั้งก็อาจเป็นส่วนผสมที่เข้ากันได้ไม่สนิท (unplugging) อาทิ กรณีผู้สูงอายุมารายการมิวสิควิดีโอเพลงของวัยรุ่นทางเอ็มทีวีแล้วดูไม่เข้าใจเพราะรหัสของภาพโทรทัศน์ที่ตัดต่อแบบเร็วๆแตกต่างจากรหัสที่คนแก่จะเข้าใจได้และในบางครั้ง การผสมผสานทางศิลปวัฒนธรรมก็อาจนำไปสู่ความ

ขัดแย้ง(conflict)ได้เช่นกัน อาทิ กรณีของฮอลลีวูดที่สร้างภาพยนตร์เรื่อง Anna and the king และมีกระแสต่อต้านจากรัฐบาลกับประชาชนไทยหลายกลุ่ม

ด้วยเหตุนี้ นักวิชาการตะวันตกอย่าง โรแลนด์ โรเบิร์ตสัน(Roland Robertson) จึงได้พัฒนาจุดยืนแบบพหุนิยม(pluralism)มาอธิบายปฏิสัมพันธ์ของความเป็น โลกและท้องถิ่นเสียใหม่ว่า ศิลปวัฒนธรรมมีความหลากหลาย และมีใช้จะมีแต่ด้านครอบงำหรือลักษณะที่สำเร็จรูปแต่เพียงหนึ่งเดียว และเขาได้เรียกว่า การผสมผสานความเป็น โลกและความเป็นท้องถิ่น หรือที่ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า globalization ซึ่งยืมมาจากคำที่มีกใช้กัน ธุรกิจข้ามชาติของประเทศญี่ปุ่น ปรากฏการณ์นี้เชื่อว่า เมื่อก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ กระบวนการสื่อสารจะทำหน้าที่ในการสร้าง วัฒนธรรมลูกผสม(hybrid cultures) อยู่อย่างต่อเนื่อง หรืออีกนัยหนึ่ง ความเป็น โลกที่ถูกสื่อสารข้ามชาติออกไปนั้นจะกลายมาเป็นวัตถุดิบที่นำเข้ามาผนวกกับศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น แต่ละแห่งเสมอ ตัวอย่างเช่น ในขณะที่การ์ตูนสมัยใหม่เป็นวัตถุดิบทางวัฒนธรรมที่ส่งออกจากโลกตะวันตก แต่เมื่อมาถึงสังคมไทย ขณะที่รูปแบบของการ์ตูนยังคงรักษาคุณค่าในแบบสื่อของตะวันตกเอาไว้แต่ทว่า เนื้อหาและกลวิธีการนำเสนอกลับมีการผนวกผสานเอกลักษณ์ความเป็นไทยบางอย่างลงไปในการ์ตูนสมัยใหม่ได้ ดังปรากฏในการ์ตูนแบบไทยเรื่อง สุดสาคร สังข์ทอง แก้วหน้าม้า อภินิหารขวานฟ้า หนุมาน ไปจนถึงเนื้อเรื่องการ์ตูนที่หยิบยืมมาจากศิลปวัฒนธรรมชั้นสูง อาทิ พระมหาชนก และศิลปวัฒนธรรมเรื่องเล่าแบบท้องถิ่น อาทิ ผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน หรือในกรณีของศิลปวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างเช่น ศิลปวัฒนธรรมซาเจียว ในสังคมญี่ปุ่น ซาเจียวอาจจะเคยดำรงอยู่ในพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์และถูกใช้เพื่อประเพณีการต้อนรับแขกผู้มาเยือน แต่พอมาถึงสังคมไทย เราก็ได้รื้อถอนความหมายแบบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ของซาเจียวออกไป และใส่ความหมายใหม่ให้เป็นศิลปวัฒนธรรมลูกผสมแบบไอศกรีมซาเจียว เค้กซาเจียว ซาเจียวบรรจุขวดพร้อมดื่ม ยาสีฟันซาเจียว ลูกกวาดซาเจียว คุกกี้ซาเจียว ขนมกรอบซาเจียว ไปจนถึงผ้าอนามัยซาเจียว(สมสุขหินวิมาน)

2.4.2 รูปแบบของการผสมผสานข้ามสายพันธุ์ มี 4 รูปแบบคือ

1. รูปแบบนกแก้ว เป็นการรับศิลปวัฒนธรรมมาโดยตรง
2. รูปแบบอะมิบา เป็นการรับเอาศิลปวัฒนธรรมภายนอกมาแล้วปรับเปลี่ยน หรือการเปลี่ยนเนื้อนอกแต่เนื้อในยังเหมือนเดิม
3. รูปแบบปะการัง ลักษณะศิลปวัฒนธรรมภายนอกยังคงดำรงอยู่แต่ภายในเปลี่ยนแปลงไปแล้ว
4. รูปแบบผีเสื้อ ลักษณะของการกลายพันธุ์จากคักคักเป็นผีเสื้อ

2.4.3 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างศิลปวัฒนธรรมโลกและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมีการปรับตัวหรือผสมผสานเข้าหากันอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา ตามทฤษฎีการผสมผสานข้ามสายพันธุ์ทางวัฒนธรรม โฮมี บาบ่า (HomiBhabha) ผู้ซึ่งเสนอความคิดว่า โดยธรรมชาติแล้วไม่เคยมีศิลปวัฒนธรรมใดที่เป็นหนึ่งเดียวแต่ทุกศิลปวัฒนธรรมจะมีลักษณะเป็นแบบ “พันธุ์ทางลูกผสม” (hybrid) หรืออีกนัยหนึ่ง ไม่มีศิลปวัฒนธรรมใดๆ ที่จะสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ทุกศิลปวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงแปลงอย่างสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอื่นตลอดเวลากระบวนการผสมผสานข้ามสายพันธุ์ทางวัฒนธรรม (cultural hybridisation) จึงเป็นพื้นที่ใหม่ของการต่อรองและสร้างสรรค์ความหมายใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาในโลกแห่งศิลปวัฒนธรรม

ตัวอย่างงานที่ศึกษาการสื่อสารตามแนวทฤษฎีการผสมผสานทางศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ งานวิจัยของ ลัดดา จิตตคุตตานนท์ เรื่อง อัตลักษณ์การท่องเที่ยวไทยในยุคโลกาภิวัตน์: กรณีศึกษาตลาดน้ำดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมโลกเข้าด้วยกันของตลาดน้ำดำเนินสะดวกได้ก่อให้เกิดศิลปวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบปะการัง กล่าวคือ รูปแบบของอัตลักษณ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกยังคงดำรงโครงสร้างรูปแบบของศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชนไว้ แต่เนื้อหาที่อยู่ภายในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิงเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่การเกิดศิลปวัฒนธรรมเชิงพาณิชย์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ผ่านการผสมผสานกันอย่างลงตัว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

สมสุข หินวิมาน กล่าวว่า โลกาภิวัตน์เกิดมาจากการเชื่อมร้อยระหว่างกัน (interconnection) หรือ การที่ทุกชาติในโลกมีสายสัมพันธ์บางเส้นที่โยงใยระหว่างกันอยู่ สายสัมพันธ์นี้ไม่ได้อยู่ในระดับของการเชื่อมโยงข้ามพื้นที่ทางกายภาพหรือพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงลักษณะของการข้ามพรมแดนทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และศิลปวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน เช่น ในขณะที่โลกาภิวัตน์อาจปรากฏออกมาชัดเจนในรูปของการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนทางภูมิศาสตร์ของผู้คน นักท่องเที่ยว แรงงานข้ามชาติ ผู้ลี้ภัย บุคลากรทางวิชาชีพ เป็นต้น แต่ในอีกด้านหนึ่ง โลกาภิวัตน์ยังถูกมองด้วยว่าเป็นการเชื่อมร้อยชาติต่างๆ และคนแต่ละคนผ่านมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม อาทิ การบริโภควัฒนธรรม การเมืองผ่านสำนักข่าวข้ามชาติ หรือการเสพวิถีชีวิตแบบอเมริกันชนผ่านการใช้ผลิตภัณฑ์ของแอมเวย์ผ่านร้านอาหารอย่างแมคโดนัลด์พิซซา และเคเอฟซี หรือการเสพภาพยนตร์ฮอลลีวูดของอเมริกาที่จัดจำหน่ายไปทั่วโลก เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ โลกาภิวัตน์จึงมีความสัมพันธ์ยิ่งกั “เบ้าหลอม” ที่ทำให้เกิดการเสพวัฒนธรรมที่เหมือน/ร่วมกันทั่วโลก และทำให้คนทั้งโลกมีประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากการเสพคุณค่าความหมายแบบที่เคยสัมผัสได้จากศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่นของตน

ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าความสำคัญของการศึกษาศิลปวัฒนธรรมจึงต้องศึกษาควบคู่ไปกับการการศึกษาการสื่อสารเนื่องจากศิลปวัฒนธรรมเล็กๆเช่น ประเพณี และพิธีกรรมในท้องถิ่นกำลังมีแนวโน้มค่อยๆเริ่มสูญสลายไป จึงมีกระแสการรื้อฟื้นและรณรงค์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป รวมทั้งกระบวนการผลิตงานศิลปวัฒนธรรมเกิดขึ้นและขยายตัวมากขึ้นทำให้โลกวิชาการหันมาสนใจและพัฒนาเครื่องมือและวิธีวิทยาในอันที่จะทำความเข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างเป็นจริงเป็นจังด้วยทฤษฎีของสำนักศิลปวัฒนธรรมศึกษาดังจะเห็นได้จากงานวิจัยด้านการสื่อสารหลายๆ เรื่องที่หันเหความสนใจและประยุกต์ทฤษฎีทางศิลปวัฒนธรรมมาอธิบายปรากฏการณ์ของสื่อและสังคมมากขึ้น

2.5 แนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

2.5.1 การค้นคว้าวิจัยควรศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาของไทยในด้านต่างๆ ของท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นมุ่งศึกษาให้รู้ความเป็นมาในอดีต และสภาพการณ์ในปัจจุบัน

การอนุรักษ์โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้นๆ ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นรวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้น เพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย

การฟื้นฟูโดยการเลือกสรรภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม

การพัฒนาควรริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มการพัฒนา 7 อาชีพควรนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิต การตลาด และการบริหาร ตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การถ่ายทอดโดยการนำภูมิปัญญาที่ผ่านมามีเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบและรอบด้าน แล้วไปถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ

ส่งเสริมกิจกรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนา ภูมิปัญญาของชุมชนต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

การเผยแพร่ แลกเปลี่ยน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง โดยให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ ด้วยสื่อและวิธีการต่างๆ อย่างกว้างขวางรวมทั้งกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

2.5.2 การเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ผู้ดำเนินงานให้มีโอกาสแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญาความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมทางศิลปกรรม สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม การเผยแพร่งานศิลปกรรมเอกลักษณ์ของจังหวัด เพชรบูรณ์ เพื่อการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนที่นำการลดละเลิกอบายมุขทั้งปวง การ ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปได้เห็นความสำคัญของเมืองในประวัติศาสตร์ ผลงานด้านศิลปกรรม ที่นอกเหนือจากการบริการการท่องเที่ยวตามธรรมชาติแล้ว การหาวิถีลดละ เลิกอบายมุขในงานประเพณีต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนก็น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะ สามารถสร้างความสุขในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะทำการวิจัยพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามเพื่อให้ชุมชนได้เกิดความรักและหวงแหน สืบไป

2.5.3 วัฒนธรรมพื้นบ้านในปัจจุบันได้มีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงพฤติกรรม ความเจริญรุ่งเรือง หรือความก้าวหน้าของสังคมในอดีตซึ่งเป็นพื้นฐานเชื่อมโยงมาถึงปัจจุบันทุกชาติทุกภาษาต่างก็มีนโยบายที่จะรักษาวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความต้องการที่จะศึกษารวบรวมวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้ให้คงอยู่ เพราะเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ ส่วนใหญ่มีกำเนิดมาจากวัฒนธรรมพื้นบ้านทั้งสิ้น ดังนั้นผลงานวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยจึงสมควรที่จะสงวนรักษา ศึกษาค้นคว้า วิจัยและรวบรวมไว้ ซึ่งลักษณะการกระทำเช่นนี้รวมเรียกว่า การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน 20

ประจักษ์ สายแสง มีแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านสรุปได้ว่า ควรเริ่มต้นด้วยการรวบรวม และจัดทำโดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ซึ่งให้อยู่ในแนวปฏิบัติของชาวบ้าน ส่วนผู้สนับสนุนพึงให้การเสริมกำลังเท่านั้น ทั้งนี้จะต้องมีการร่วมมือกับกลุ่มวิชาการ กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมพื้นบ้าน และกลุ่มผู้สนับสนุนวัฒนธรรมพื้นบ้าน²³

อารี สุทธิพันธ์ ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านไว้ดังนี้ คือ

1.) การศึกษาทุกระดับควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับคุณค่า และการสงวนรักษาวัฒนธรรม
พื้นบ้านเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย

2.) ให้มีการตรากฎหมายในการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน

3.) ควรจัดให้มีการส่งเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ว่าด้วยแนวทางและหลักเกณฑ์ใน
การสงวนรักษา

4.) ควรจัดตั้งหน่วยงานหรือสถาบันขึ้นรับงานด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านโดยเฉพาะทั้งนี้
อาจเป็นการจัดตั้งหน่วยงานใหญ่ หรือปรับปรุงขยายงานเดิมก็ได้

5.) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน เพื่อการเก็บรวบรวมไว้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค24

ศรีศัคดี วัลลิโกดม ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอนุรักษ์วัฒนธรรม ว่าควรประกอบด้วย
ดาเนินงานอย่าง 3 อย่าง คือ

1.) จัดให้มีการสร้างพิพิธภัณฑ์สำหรับท้องถิ่นขึ้นในระดับ ตำบล หรือหมู่บ้าน อาจจะ
อาศัยวัดที่มีความเก่าแก่ของตำบล หรือท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง ผู้ที่ควรมียบทบาทในการเก็บรักษาและ
ดาเนินการค้นคว้า และรวบรวมสิ่งของเหล่านี้ ควรเป็นพวกครูและนักเรียน ครูประจำโรงเรียนที่
สอนอยู่ในหมู่บ้านหรือตำบล ควรได้รับการอบรมในเรื่องของวัฒนธรรมพื้นบ้าน นามาสอนและ
สนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้แลเห็นคุณค่าของสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมเดิมๆ ของสังคมที่ตนอยู่

2.) สนับสนุนศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในระดับจังหวัด หรือภูมิภาค หรือที่มีอยู่ที่จะตั้งขึ้น
ในวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และวิทยาลัยครู ซึ่งสถานที่เหล่านี้จะเป็นแหล่ง
รวบรวมข้อมูล หรือสิ่งของที่เป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของจังหวัดไว้อย่างถูกต้องตามหลัก
วิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้า และการศึกษาในอนาคต

3.) สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยส่วนกลางที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสอนการ
วิจัยเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน จัดตั้งสถาบันการวิจัยและขยายหลักสูตร เพื่อเปิดการอบรมวิชา
ที่เกี่ยวข้องนี้ให้กับบรรดาอาจารย์ หรือครูที่ทาหน้าที่ในหารค้นคว้า และสอนเกี่ยวกับ
ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน25

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ ได้เสนอแนวทางในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้
ดังนี้

1.) การสอบสวน หมายถึง การพิจารณาไต่ตรองเพื่อหาความจริงว่า วัฒนธรรม
พื้นบ้านแต่ละอย่าง มีสารประโยชน์อย่างไร ส่วนใดเป็นแก่นและส่วนใดเป็นกระพี้ วัฒนธรรมนั้นๆ
เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลเพียงใด

2.) การสะสาง หมายถึง การต้องรู้จักแยกแยะ เลือกลงเป็นและขจัดส่วนที่เป็นโทษที่เสีย การศึกษาข้อมูลเหล่านี้ก็เป็นเพียงเพื่อให้รู้ข้อเท็จจริง ให้รู้ปัญหา และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3.) การซ่อมเสริม หมายถึง การปรับปรุงเสริมแต่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น โดยนำเอาส่วนที่ด้อยมาอยู่แล้วมาพัฒนาแต่งเติมให้เหมาะสมกับกาลสมัย และความเปลี่ยนแปลงของสังคม รู้จักใช้ความรู้ ความคิด วิธีการ และปัจจัยอื่นๆ เพื่อช่วยเพิ่มพูนคุณค่าและประสิทธิภาพของวัฒนธรรมพื้นบ้าน

4.) การสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดค้นพัฒนาให้มีการเพิ่มพูนให้ทวีคุณค่า และหลากหลายยิ่งขึ้น

5.) การสื่อสาร หมายถึง การพยายามแนะนำ ชักชวนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของ วัฒนธรรมพื้นบ้านที่ดีงาม มีการหวงแหน ร่วมกับพิทักษ์รักษา ร่วมกันถือปฏิบัติ ร่วมกันทานุบำรุง

26

สมหวัง คงประยูร กล่าวถึงขั้นตอนการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน ไว้ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสิ่งต่างๆ เพื่อจะได้รู้ความหมายในแง่อื่นๆ เช่น การรับอิทธิพลของท้องถิ่นอื่น หรือตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวพันกัน ในบางครั้งอาศัยการเปรียบเทียบกับรูปแบบ หรือจากการสอบถามก็ได้การเก็บรวบรวมให้คงเรื่องราวตามความเป็นจริงของสิ่งนั้นอย่างไม่มีบิดเบือน โดยพิจารณาถึงคุณค่าทางด้านต่างๆ ของศิลปวัฒนธรรมว่า อะไรคือ จุดเด่น เพื่อจะได้รักษาลักษณะสำคัญนั้นไว้ให้มากที่สุด

วิระ บารุงรักษ์ ได้เสนอแนวทางในการดำเนินการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1.) จัดสรรบุคคลที่หน้าทีในการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมจากผู้ที่มีความตระหนักถึงความสำคัญ และเข้าใจในเนื้อหาสาระของวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างแท้จริงว่ามีขอบเขตแค่ไหน อย่างไร

2.) ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยคำนึงถึงด้านคุณภาพซึ่งแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งอาจจะรับเอาวัฒนธรรมที่เหมาะสมมาดัดแปลงให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนไทยด้วย

3.) มีการประสานงานความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน

4.) จัดตั้งสามพันห้าผู้นำท้องถิ่น เพื่อร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน²⁸

2.5.6 แนวทางการอนุรักษ์ และการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรม มีดังนี้

- 1.) ส่งเสริมเผยแพร่วิชาการด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญในท้องถิ่นของตน ด้วยการประชาสัมพันธ์ระดับท้องถิ่นทุกระดับ
- 2.) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งแหล่งข้อมูล และพิพิธภัณฑ์ในท้องถิ่น เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเก็บรวบรวมวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อเป็นเกียรติ และศักดิ์ศรีแก่ท้องถิ่นของตน
- 3.) ให้ความรู้แก่ชาวบ้าน เพื่อให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ด้วยการทำให้ประชาชนเข้าใจ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรมการต้อนรับแขก เมื่อประชาชนตระหนักในคุณค่า ก็จะเกิดความรัก และหวงแหนในวัฒนธรรมนั้นๆ
- 4.) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรทางวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรม และการอนุรักษ์พัฒนา เช่น การจัดตั้งชมรมวัฒนธรรมขึ้นในสถาบันการศึกษาของหมู่บ้าน รวมทั้งสอดแทรกวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์พัฒนาวัฒนธรรมเข้าไปในองค์กร และชุมชนของหมู่บ้าน
- 5.) สนับสนุนให้ประชาชนจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยเน้นในด้านความสนุกสนาน และความสามัคคี พร้อมกับสอดแทรกความรู้ด้านวิชาการ และแนวทางการอนุรักษ์ และพัฒนา ตลอดจนการส่งเสริมให้ฟื้นฟูวัฒนธรรมพื้นบ้านที่จะสูญหายไปด้วย

จากศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน ผู้ศึกษาสามารถสรุปแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านได้ว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงพฤติกรรม ความเจริญทางสังคมของท้องถิ่นนั้นๆ วัฒนธรรมพื้นบ้านจึงควรที่จะรับการอนุรักษ์เพื่อไม่ให้สูญหายไปจากท้องถิ่น ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านถือได้ว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นมาของท้องถิ่น ชุมชนนั้นๆ ได้จากความเป็นเอกลักษณ์ที่มีอยู่ในวัฒนธรรมพื้นบ้านนั่นเอง การจะอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านนั้นต้องเริ่มต้นจากการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยงานวัฒนธรรม เพื่อให้เห็นถึงคุณค่า และสำคัญของวัฒนธรรมจากคนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมพื้นบ้าน จึงจะทำให้เกิดการอนุรักษ์ วัฒนธรรมพื้นบ้านที่ยั่งยืน โดยอาจจะมีส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นจากหน่วยงานราชการ มีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝัง อบรม พัฒนา และส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรม เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้านให้คงอยู่ตลอดไป

ประเพณีสลากภัตของบ้านท่าชัยก็เช่นกัน ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพราะเป็นประเพณีที่มีรูปแบบ พิธีกรรม และการปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์ แสดงให้เห็นความเป็นชุมชนชนบท โดยการแสดงออกจากการทานบุญทานในรูปแบบการทำอาหารที่มีความเรียบง่าย สวยงาม ที่มีการกระทำและปฏิบัติเฉพาะในพื้นที่หรือชุมชนๆหนึ่ง ปัจจุบันสังคมได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดผลต่อวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีความละเอียดอ่อนต่อการรักษาและอนุรักษ์ ผู้ศึกษาจึงใช้แนวคิด

จากการได้ศึกษาแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านดังกล่าวมาแล้วข้างต้น โดยการทาการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีสลากัด จากความร่วมมือของหน่วยงานราชการ และชุมชนในการส่งเสริม จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความหวงแหนในวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านของตนเอง เพื่อให้เกิดผลที่ดีและประสบความสำเร็จให้มากที่สุด

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา ชำนาญป่า (2550) ภาพถ่ายกับงานประวัติศาสตร์ศิลปะ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาแรกเริ่มที่เกิดการถ่ายภาพในประเทศไทย และศึกษาบทบาทสำคัญของการถ่ายภาพที่มีต่อการศึกษาค้นคว้างานทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ รวมถึงเพื่อศึกษาประโยชน์ของภาพถ่ายที่มีต่อการศึกษาค้นคว้างานทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ผลการวิจัยพบว่า ในการที่จะได้มาซึ่งความเหมาะสมของภาพถ่ายกับเนื้อหาเบื้องต้นนั้น ในกระบวนการถ่ายภาพต้องอาศัยความเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอก่อน เพราะภาพถ่ายที่ใช้ในงานประวัติศาสตร์ศิลปะไม่เหมือนกับภาพถ่ายเพื่อการท่องเที่ยวที่เน้นความสวยงามแสงสีเป็นหลัก หากแต่ภาพถ่ายในงานประวัติศาสตร์ศิลปะเป็นสิ่งที่ต้องแสดงให้เห็นข้อมูลข้อเท็จจริงเพื่อผลประโยชน์ในการศึกษาหลัก แต่ภาพถ่ายประวัติศาสตร์ศิลปะบางครั้งก็สมารถเปลี่ยนมุมมอง และองศาของภาพจากเดิมได้เช่นกัน เพื่อให้ได้มุมมองที่สวยงามที่สุดมาใช้ประกอบเนื้อหาและข้อมูลไม่บิดเบือนจากความจริงเพื่อให้ข้อมูลในการศึกษาที่ถูกต้อง สรุปได้ว่าภาพถ่ายมีความสำคัญกับงานประวัติศาสตร์ศิลปะในทุกๆด้าน เพียงแต่ต้องมีการนำเสนอให้มีความเหมาะสมสัมพันธ์กันทั้งภาพและเนื้อหา เพราะทั้งสองสิ่งเป็นส่วนสำคัญของมันและกัน ในการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ภาพถ่ายนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ

สมเกียรติ ตั้งนโม (2555) วัฒนธรรมภาพทางสายตา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่ผ่านขนบประเพณี คำบอกเล่า และตัวหนังสือ เป็นสิ่งที่อยู่คู่กันกับสังคมมนุษย์มานับเป็นพันปี และวัฒนธรรมผ่านสื่อเหล่านี้ได้มีบทบาทในประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอย่างไร ผลวิจัยพบว่าเมื่อราว 20 ปีมานี้ มีศาสตร์ใหม่เกิดขึ้นในโลกตะวันตก เรียกว่า วัฒนธรรมทางสายตา(Visual Culture) และได้เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในวัฒนธรรมร่วมสมัย สำหรับสังคมไทยแล้วคำว่า”วัฒนธรรมทางสายตา”(Visual Culture) ถือเป็นคำใหม่และศาสตร์ใหม่ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จัก แม้ว่าตลอด 2 ทศวรรษที่ผ่านมา สังคมไทยจะเต็มไปด้วยการแพร่กระจายของวัฒนธรรมภาพก็ตาม โดยผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เช่น ทัศนศิลป์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ภาพโฆษณา ตลอดจนรวมถึงภาพบนจอคอมพิวเตอร์ และภาพถ่ายจากดาวเทียม ฯลฯ เป็นต้น ด้วยเหตุดังนั้น งานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางสายตาจึงเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อต้องการศึกษาให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สำหรับสังคมไทย โดยเริ่มต้น

จากการค้นคว้าถึงต้นตอกำเนิด นิยามความหมาย ขอบเขตการศึกษา ตลอดจนถึงภูมิทัศน์อันกว้างใหญ่ของวัฒนธรรมทางสายตา โดยผ่านงานวิชาการของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ศึกษาเรื่องราวเหล่านี้ในโลกตะวันตก จากผลของการศึกษาทำให้ทราบว่า วัฒนธรรมทางสายตา คือวัฒนธรรมภาพที่ได้เข้ามาแทนที่วัฒนธรรมตัวหนังสือ ซึ่งเดิมทีพัฒนามาจากกระบวนการวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ และจากความรู้ในสาขาวิชาดังกล่าวได้ขยายขยายความรู้ไปเชื่อมต่อกับศาสตร์อื่นอีกมากมายในลักษณะสหวิทยาการ อาทิเช่น วัฒนธรรมศึกษา ภาษาศาสตร์ การสื่อสาร จิตวิทยา ปรัชญา และสังคมวิทยา ร่วมสมัย ฯลฯ ทำให้เรามองเห็นความสัมพันธ์ในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างศิลปะ วัฒนธรรม จิตวิทยา และสังคมมากขึ้น ภาพที่ผ่านช่องทางสื่อต่างๆซึ่งแพร่หลายอยู่ในสังคม ได้บรรทุกเอาสาร (message) และความหมายที่หลากหลายมาพร้อมกับมันด้วย อาทิ ทศนคติ ค่านิยม ตลอดจนถึงมายาคติต่างๆ ถ่ายทอดไปถึงผู้ดู ซึ่งการจะค้นพบสารต่างๆเหล่านี้ต้องอาศัยหลักสัญศาสตร์ หลักการทางจิตวิเคราะห์ และวิธีการถอดรหัสภาพตัวแทนเหล่านั้น ด้วยการอ่านและวิเคราะห์ภาพอย่างเป็นระบบ

ปฐมภรณ์ จันทรแก้ว (2555) การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม และการฟื้นฟูการท่องเที่ยว ของตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึงเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และการฟื้นฟูการท่องเที่ยว ของตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลวิจัยพบว่า ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน มีการใช้การสื่อสารในรูปแบบการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งมีวิธีการสื่อสารหลายวิธีประกอบด้วย การให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชน ในบางครั้งต้องใช้การพูดคุย เพื่ออธิบายเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่น่าสนใจในตลาดสามชุก ในที่นี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่ม คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกโดยมีผู้นำหลักคือ นาย พงษ์วิน ชัยวิรัตน์ หรือในบางครั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกแล้วแต่โอกาส หัวข้อการให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สาเหตุที่ทำให้เกิดเป็นตลาดสามชุก 100 ปีหรือเป็นจุดเด่นของตลาดสามชุก ว่ามีอะไรบ้าง เป็นต้น และผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นสื่อมวลชนจากสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ที่ทำรายการ หรือคอลัมน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ,อาหาร,ประวัติศาสตร์ และที่พบในปัจจุบันมีการให้ความสนใจกับกลุ่มเด็กและเยาวชน คือ กลุ่มมัลติเทคส์น้อยในชุมชน

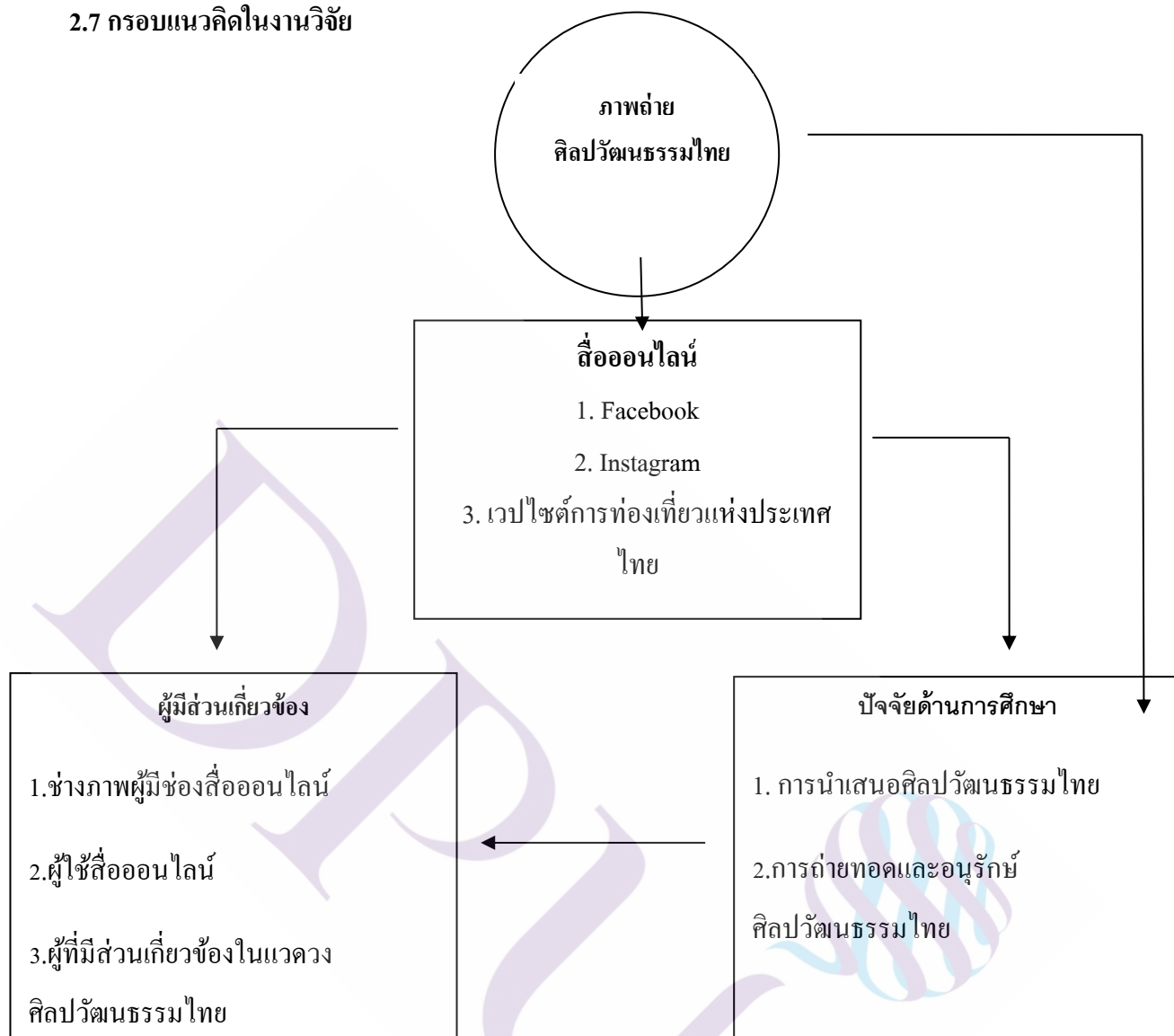
นอกจากนี้ ชุมชนตลาดสามชุก ยังมีวิธีการที่เป็นจุดสนใจแก่ผู้มาเยี่ยมชม คือ การใช้สื่อบุคคล หรือ “มัลติเทคส์น้อย” ในการให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมชุมชน โดยมัลติเทคส์น้อยจะช่วยให้ช่วงสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน บรรยาย

เอกลักษณ์ของชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและความงดงามของชุมชน ตลอดจน การพานักท่องเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในชุมชน ซึ่งสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเกิดความประทับใจ ในการนี้ การใช้สื่อบุคคล สอดคล้องกับ เกศินี จุฑาวิจิตร (2542) เป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลในลักษณะเห็นหน้าค่าตาหรือเผชิญหน้ากัน เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (two – way Communication) มีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวใจและชักจูงใจ เพราะเมื่อผู้รับสารเกิดความไม่แน่ใจก็สามารถที่จะซักถามหรือขอคำยืนยันจากแหล่งสารได้ทันที ในระยะเวลาอันรวดเร็ว นอกจากนี้ สื่อบุคคลยังมีลักษณะพิเศษ คือ ที่สามารถเอื้อต่อการชักจูงและโน้มน้าวใจได้เป็นอย่างดี

ภานุวัฒน์ กองราช (2554) การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่น ในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความถี่ในการใช้บริการ ประสิทธิภาพในการใช้บริการ ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกันของกลุ่มวัยรุ่น ทั้งยังศึกษาถึงพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมถึงศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของกลุ่มวัยรุ่น ผลวิจัยพบว่า ผลของนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นมีส่วนมาจากการพัฒนาอย่างไม่หยุดอยู่กับที่ของเทคโนโลยีทำให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์มากและได้รับความนิยมสูงสุด เป็นนวัตกรรมการสื่อสารที่ใช้ง่าย สะดวก ง่าย ปลอดภัย สามารถแสดงข้อมูลเป็นตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหว และเสียงออกมาได้ในคราวเดียวกัน ผู้สื่อสารสามารถโต้ตอบกันได้ทันที ทำให้คู่สนทนาที่อยู่ต่างสถานที่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือส่งข้อความติดต่อกันทำให้ปราศจากข้อจำกัดในด้าน เวลา และสถานที่ได้ทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ เรื่องราวที่สนใจเป็นต้น กลายเป็นชุมชนบนโลกออนไลน์ที่เรียกว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ “การสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านภาพถ่ายในสื่อออนไลน์” ผู้ศึกษาสามารถสรุปแนวคิดได้ว่า การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมผ่านสื่อออนไลน์มีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่สังคมออนไลน์ทั้งในส่วนของการถ่ายภาพศิลปวัฒนธรรมที่สื่อสารเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้คนได้รับชมทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงศิลปวัฒนธรรมแต่ละแขนง รวมถึงศิลปวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงพฤติกรรมความเจริญทางสังคมของท้องถิ่นนั้นๆ วัฒนธรรมพื้นบ้านจึงควรที่จะรับการอนุรักษ์เพื่อไม่ให้สูญหายไปจากท้องถิ่น ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประถือได้ว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นมา ของท้องถิ่นชุมชนนั้นๆ ได้จากความเป็นเอกลักษณ์ที่มีอยู่ในศิลปวัฒนธรรมนั่นเอง

2.7 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาพถ่ายกับการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Reserch) ที่แบ่งเป็นสองขั้นตอน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการรูปแบบวิธีการในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ทั้งใน Facebook , Instagram และ เว็บไซต์การท่องเที่ยวไทย และการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ (Dept-Interview) จากช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ รวมถึง นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย แล้วทำการวิเคราะห์ ประมวลผล และนำเสนอผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านภาพ แนวคิดเครือข่ายสังคมออนไลน์แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรมไทย แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม แนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ผนวกเข้ากับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยกับสื่อออนไลน์นี้ ได้ทำการวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆเพื่อตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.1 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ภาพถ่ายและข้อมูลจากช่างภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์ที่มีการเผยแพร่ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย 3 ช่องทางได้แก่ เพจ Facebook ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย, เว็บไซต์การท่องเที่ยวไทย , Instagram และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.1.1 ข้อมูลจากสื่อออนไลน์ที่มีการเผยแพร่ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยประกอบด้วย ลักษณะของภาพถ่าย รูปแบบ และข้อความในการนำเสนอ จำนวนทั้งหมด 3 ช่องทาง ได้แก่ช่างภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์ในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย

1. นาย สรณะ เรืองวิทยากุล เจ้าของ Instagram ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคเหนือ จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558

2. นาย อภิรักษ์ เพียรทอง เจ้าของ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้คู่สวย มีจำนวนสมาชิก 106,421 คน(อัปเดตข้อมูลล่าสุด 01/01/2560)

3. นาย อุดลย์ ทันตะ โกศัย ช่างภาพสายสารคดีวัฒนธรรมของ อสท. ผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพ สารคดีวัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20ปี ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3.1.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์, นักวิชาการ, ผู้เชี่ยวชาญ, และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย รวม 21 ท่าน

3.1.2.1 ช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ จำนวน 5 ท่าน

1. อาจารย์ธีรภาพ โลหิตกุล ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์(สารคดี) นักเขียนสารคดี อีสระ ผู้ได้รับรางวัลศรีบูรพา คนที่ 25

2. อาจารย์ สงคราม โพธิ์วิล ศิลปินนักถ่ายภาพไทย,ผู้ทรงคุณวุฒิทางการถ่ายภาพและเคยถวายการชักล้องให้กับในหลวงรัชกาลที่ 9

3. ผศ.สมาน เจตระการ ที่ปรึกษาสมาพันธ์สมาคมการถ่ายภาพแห่งประเทศไทย

4. คุณ ทรธยา ตั้งมั่นภูวดล ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคกลาง จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558

5. คุณ สกิต ขาวผ่อง ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคใต้จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558

3.1.2.2 นักวิชาการ ที่มีประสบการณ์สอน ระดับอุดมศึกษาด้าน สื่อสารมวลชนหรือการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มากกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

1. อาจารย์ ยรรยง โอพาระชิน ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการถ่ายภาพ ปี2550

2. อาจารย์ วรรณพันธ์ ชัชวาลทิพากร ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการถ่ายภาพ ปี2552

3.1.2.3 ผู้เชี่ยวชาญ ในระดับผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มากกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

1. ผศ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ปี2548

2. ปกรณ์ พรพิสุทธิ์ อนุกรรมการฝ่ายจัดหาทุน ให้กับกองทุน โบราณคดี และอนุกรรมการฝ่ายเครื่องแต่งกายและผู้แสดงแบบใน โครงการจัดทำต้นแบบและ หนังสือรูปแบบการแสดง เพื่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

3.1.2.4 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงถ่ายภาพและศิลปวัฒนธรรมไทยรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จำนวน 10 ท่าน

1. ผศ.ดร. เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์ นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย
2. คุณ สุธรรม ศิริโรโรจน์ ช่างภาพผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพสายสารคดี วัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20 ปี
3. อาจารย์เกรียงไกร ไวยกิจ ศิลปินนักถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ผู้มีประสบการณ์ การถ่ายภาพ ศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่า 40 ปี
4. อาจารย์ เจริญ ตันมหาพราน วิทยากรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผู้มีประสบการณ์ด้าน ประวัติศาสตร์ไทยมากกว่า 50 ปี
5. ดร.รัชณี แซ่วัง นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย
6. นายจตุพร ธีราภรณ์ นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ
7. อาจารย์บุญเลิศ นางพินิจ ศิลปินแห่งชาติ สาขา ศิลปการแสดง(ลิเก) ผู้มี ประสบการณ์ด้านการแสดงศิลปะลิเกและวัฒนธรรมมากกว่า 50 ปี
8. คุณ อนุสรณ์ แส่นประสิทธิ์ ผู้สืบสารวัฒนธรรมประเพณีผิตาโชนมากกว่า 20 ปี และยังเป็นช่างฝีมือจัดทำน้ำกากและชุดผิตาโชนในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
9. คุณ สุนันทา มิตรงาม รองอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
10. คุณภัทรมาส พรหมแก้ว นักวิชาการศึกษา สถาบันวัฒนธรรมศึกษาภัฏยานิ วัฒนา ผู้มีประสบการณ์ด้านงานศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่า 20 ปี

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของกรณีศึกษา และการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อ ตอบโจทย์คำถามนำวิจัยของการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

การวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 : การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อ ออนไลน์มีลักษณะและวิธีการอย่างไร จากมุมมองของนักวิชาการ, ผู้เชี่ยวชาญ, และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทย, ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และ ช่างภาพผู้ใช้สื่อออนไลน์ในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย รวมถึงผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่ได้ แสดงความคิดเห็นต่อภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย

การตั้งคำถามในกรตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 เพื่อใช้กับแหล่งข้อมูล 4 กลุ่ม คือ

- 1) ช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์จำนวน 5 คน
- 2) ช่างภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์ที่มีการเผยแพร่ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย Instagram , Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย , เว็บไซต์การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย

โดยมีการวิเคราะห์ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัว และความโดดเด่นของภาพโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านภาพและแนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม นำมาซึ่งการอธิบายถึงการสื่อสารของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีต่อผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่ได้พบเห็น

การวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 : ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ได้อย่างไร

การตั้งคำถามในการตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 เพื่อใช้กับแหล่งข้อมูล 3 กลุ่ม

- 1) นักวิชาการที่มีประสบการณ์สอน ระดับอุดมศึกษาด้าน สื่อสารมวลชนหรือการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จำนวน 2 คน
 - 2) ในระดับผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จำนวน 2 คน
 - 3) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงถ่ายภาพและศิลปวัฒนธรรมไทยรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จำนวน 10 ท่าน
 - 4) ช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ จำนวน 5 คน
- ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ได้อย่างไร เช่น ประวัติความเป็นมา มีถิ่นกำเนิดอยู่ภาคไหน ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยและแนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในการวิเคราะห์

3.3 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาออกแบบคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ทั้งนี้ได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิเทศศาสตร์ และนำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบดูความเที่ยงตรง (Validity) ของคำถาม

ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล (Reliability) ใช้วิธีการ (Cross check) ตรวจสอบข้ามแหล่งข้อมูล คือ การนำข้อมูลที่ได้จากกรณีศึกษา (Content Analysis) ในการนำเสนอ ลักษณะของภาพถ่าย รูปแบบ และข้อความประกอบ ได้แก่ ได้แก่ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูปให้ดูสวย, Instagram ของนายสรณะ เรืองวิทยากุล, เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561 มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการ

สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านมุมมองของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ช่างภาพ และผู้มีส่วน
ร่วมในศิลปวัฒนธรรมไทยและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

3.4 การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์โดยการนำข้อมูลมาจัดแบ่ง
ประเภทหมวดหมู่ (Categories) แล้วทำการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical Induction) คือใช้การ
ตีความ สร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่พบเห็นจากการบรรยาย (Descriptive)
เพื่อให้ได้แนวคิดทางนามธรรมที่สามารถนำมาอธิบาย โดยยึดหลักแนวคิด ทฤษฎี ควบคู่ไปกับ
บริบทตามแนวความคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ลึกซึ้ง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ภาพถ่ายกับการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์” ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหา (Documentary Resarch) ที่ปรากฏในการนำเสนอ ทั้งลักษณะ รูปแบบวิธีการรวมถึงข้อความประกอบ ทั้งใน ทั้ง Facebook , Instagram และ เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ (Indept-Interview) จากช่างภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์ และช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ และผู้ก่อตั้ง กลุ่ม, เพจ, ชมรม ที่นำเสนอผลงานภาพถ่ายต่างๆ รวมถึง นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มาประยุกต์เชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 4.1 ศึกษาการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์
- 4.2 ศึกษาการถ่ายทอดและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่ายในสื่อออนไลน์

4.1 ศึกษาการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

ประเภทของวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในสังคมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) ซึ่งเกิดจากความคิดของมนุษย์ เช่น อาคาร บ้านเรือนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ศิลปกรรมประติมากรรม ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นประจำวัน

วัฒนธรรมทางจิตใจหรือที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (Non Material Culture) ได้แก่ วัฒนธรรมที่เป็นสัญลักษณ์และจับต้องไม่ได้เช่น ภาษาพูด ระบบความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และกริยามารยาท

ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีให้ได้พบเห็นมากขึ้นในปัจจุบัน จากในอดีตที่หากต้องการชมภาพศิลปวัฒนธรรมไทย จำเป็นต้องเดินทางไปชมตามนิทรรศการหรือพิพิธภัณฑ์เท่านั้น จึงนำมาซึ่งคำถามที่ว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยเหล่านี้ ช่างภาพถ่ายได้ที่ไหน ช่วงเวลาใด และที่มาที่ไปของศิลปวัฒนธรรมไทยเหล่านั้นว่ามาจากไหน และอีกหลายคำถาม

ตามแต่ผู้ที่ได้พบเห็นจะคิดได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ มีความน่าสนใจและมีเรื่องราวของวิถีชีวิตมากมายรวมถึงประวัติศาสตร์แฝงอยู่ในภาพ

ปัจจุบันภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ ถูกนำมาเสนอให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์ได้พบเห็น ด้วย ลักษณะ รูปแบบ และวิธีการที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากบริบท ของสื่อออนไลน์แต่ละประเภทนั้น มีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน

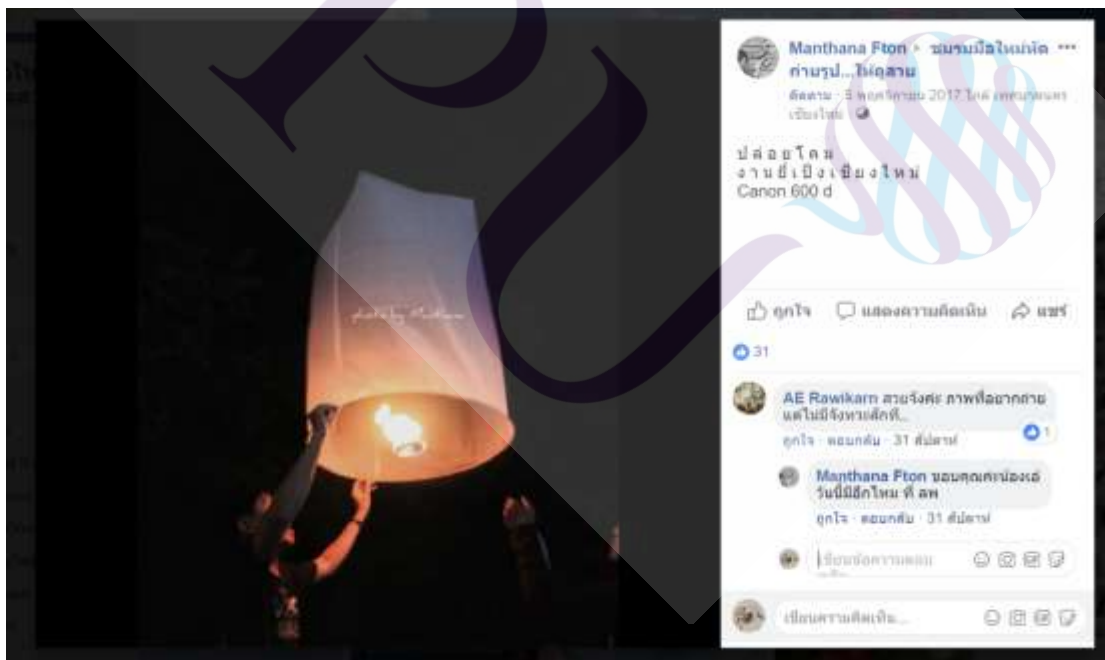
4.1.1 จากการศึกษาพบว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ถูกนำเสนอผ่าน Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวยมีลักษณะ ข้อจำกัด และรูปแบบ วิธีการดังนี้

1. ด้านข้อจำกัด

Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย มีข้อจำกัด ในเรื่องของการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรม คือ ช่วงภาพที่ต้องการจะนำเสนอผลงานจะต้องมี Facebook ส่วนตัวก่อนแล้วจึง จะมาขอเข้าร่วมชมรมได้ เมื่อมีการตอบรับให้เข้าเป็นสมาชิก ช่วงภาพจึงจะนำเสนอผลงานผ่านชมรมได้ และผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่จะสามารถรับชมภาพได้ก็ต้องเป็นสมาชิกในชมรมด้วยเช่นกัน

2. ด้านรูปแบบและวิธีการ

การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยของช่วงภาพใน Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย มีรูปแบบและวิธีการที่ไม่ซับซ้อน ดังจะเห็นได้จาก รูปภาพประกอบ

ภาพที่ 4.1 การปล่อยโคมงานประเพณีขึ้นปีใหม่ จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นภาพการปล่อยโคมงานประเพณียี่เป็ง จังหวัดเชียงใหม่ จะเห็นได้ว่า นอกจากการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยแล้วช่างภาพ เลือกใช้แสงและเงาให้ภาพดูมีมิติมากขึ้น ทั้งยังได้มีการเขียนข้อความบรรยาย บอกถึงที่มาที่ไปของภาพ รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายภาพอีกด้วย เป็นการเพิ่มความน่าสนใจและบอกถึงรายละเอียดให้ผู้เข้าชม ได้รับทราบเป็นข้อมูล

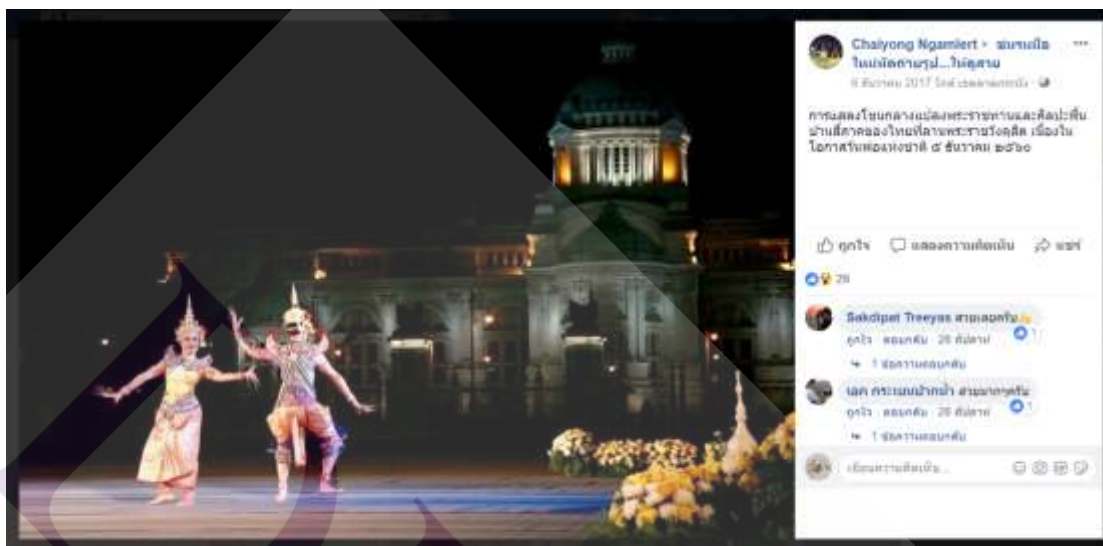
ภาพที่ 4.2 ประเพณีลอยกระทง จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นภาพประเพณีลอยกระทง ที่มีการดัดแปลงในส่วนของตัวกระทง ที่จากเดิมใช้เป็นวัสดุที่ทำมาจากต้นกล้วยเปลี่ยนมาเป็นวัสดุที่ทำจากขนมปัง โดยช่างภาพได้เลือกนำเสนอความมีสีสันของตัววัสดุที่ใช้ทำกระทงทำให้ภาพมีความสะดุดตา และเขียนข้อความบรรยายภาพไว้ว่า “ลอยกระทง” และได้มีการแสดงความคิดเห็นจากผู้ใช้ออนไลน์กล่าวถึงวัสดุที่ใช้ทำกระทงด้วยตามภาพ

ภาพที่ 4.3 การตั้งพระประธาน จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นประเพณี การตั้งพระประธาน โดยช่างภาพเลือกที่จะแต่งสีภาพ ให้องค์พระประธานมีความโดดเด่นออกมาจากฝูงชนที่เป็นโทนสีชาวดำ ทั้งนี้ไม่ได้ใส่ข้อความ บรรยายถึงแหล่งที่มาและข้อมูลของภาพ มีเพียงชื่อภาพว่า “คนละไม้คนละมือ”

ภาพที่ 4.4 การแสดงโขน จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นศิลปะการแสดงโขนอันเป็นวรรณกรรมประจำชาติ โดยช่างภาพ เลือกที่จะนำเสนอให้มีแบล็คกราวด์ด้านหลังเป็นพระที่นั่งอนันตสมาคม เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ให้แก่ภาพ ทั้งยังเขียนข้อความ บอกชื่อของประเภทศิลปะการแสดง วันเวลาและสถานที่

ภาพที่ 4.5 การเชิดหนังตะลุง จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นภาพศิลปะการแสดงหนังตะลุงที่มีต้นกำเนิดทางภาคใต้ของประเทศไทย ช่างภาพเลือกนำเสนอโดยใช้แสงและเงาทำให้ภาพดูมีมิติมากขึ้น ทั้งยังมีการตั้งชื่อภาพว่า “คนเล่นเงา” เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับภาพ ความน่าสนใจของภาพนี้ก็คือ การแสดงความคิดเห็นที่มีการถามว่า “เป็นศิลปะการแสดงหนังใหญ่หรือหนังตะลุง” แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีศิลปะการแสดงที่คล้ายกัน การบรรยายข้อความที่เป็นข้อมูลจะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเข้าใจผิด

ภาพที่ 4.6 วิธีชีวิตตลาดน้ำ จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นภาพวัฒนธรรมตลาดน้ำ ที่จะมีการซื้อขายกันบนเรือแบบดั้งเดิม ในยุคที่ผู้คนนิยมใช้เรือเป็นยานพาหนะ โดยช่างภาพ เลือกจะนำเสนอภาพแบบมุมสูงเพื่อให้เห็นรายละเอียดของสิ่งที่อยู่ในเรือ พร้อมทั้ง เขียนข้อความบรรยายถึง สถานที่ตั้งของตลาดน้ำไว้ด้วย

ภาพที่ 4.7 ภาพวาดการแสดงโนราห์ จาก Facebook เพจ ชุมชนมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นภาพศิลปะการแสดงโนราห์ ที่ถูกวาดและระบายสีไว้บนผนังบ้าน โดยช่างภาพเลือกที่จะถ่ายให้มีตัวบุคคลที่มีอายุเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ภาพ ทั้งยังใช้วิธีการ เซคอินสถานที่แทนการเขียนข้อความบรรยาย

ภาพที่ 4.8 การสรงน้ำพระ จาก Facebook เพจ ชุมชนมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นภาพการทอผ้า ที่จะเกิดขึ้นในช่วงประเพณีสงกรานต์ โดยช่างภาพเลือกนำเสนอสีส้มที่ประกฏในภาพให้มีความน่าสนใจ และมีข้อความบรรยายภาพประกอบ ให้เข้าใจถึงช่วงเวลาเพราะหากไม่มีข้อความบรรยายว่า “ใกล้สงกรานต์ละ” ผู้เข้าชมภาพอาจไม่เข้าใจถึงความหมายของภาพได้

ภาพที่ 4.9 ศิลปหัตถกรรม จักสาน จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

จากภาพประกอบ เป็นภาพศิลปหัตถกรรม ที่มีอย่างแพร่หลายในทุกภูมิภาคของประเทศ โดยช่างภาพเลือกที่จะนำเสนอ ในส่วนของความงดงามของความประณีตในการจักสาน โดยเพิ่มความโดดเด่นให้แก่ภาพโดยการมีไฟร์กราวด์เป็นไม้ และยังเขียนข้อความบรรยายเป็นทำนองเสนาะ เพิ่มความน่าสนใจให้กับภาพมากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Documentary Resarch) ในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ของ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย สามารถสรุปได้ว่า ผู้ใช้สื่อออนไลน์ส่วนใหญ่จะต้องเป็นสมาชิก ของ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย จึงจะสามารถเข้าถึงภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยได้ และรูปแบบในการนำเสนอภาพถ่ายของช่างภาพ จะไม่แตกต่างกันมากนัก โดยจะนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ไม่มีการตกแต่งภาพให้ผิดเพี้ยนจากเดิม แล้วจึงนำมาเสนอ และในปัจจุบันพบว่ามีการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่าในอดีต ไม่ต่างจากภาพถ่าย วิว ทิวทัศน์ ภาพถ่ายบุคคล สถานที่ และอื่นๆอีกมากมาย

จากผลการศึกษาทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะสัมภาษณ์เจ้าของ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย ถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ว่าช่างภาพส่วนใหญ่มี รูปแบบ และวิธีการอย่างไรในการนำเสนอผลงาน

อภิรักษ์ เพียรทอง (เจ้าของ Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย มีจำนวนสมาชิกมากกว่าหนึ่งแสนคน “ ในตอนแรกผมก็ไม่เคยสังเกตนะว่า ช่างภาพแต่ละคนเขามีวิธีการนำเสนออย่างไร เพราะโดยมาก พอมีคนมาลงรูปเราก็ดูภาพ แล้วก็คิดว่าถ่ายที่ไหนแค่นั้น แต่พอมีคำถามเรื่องรูปแบบวิธีการมาแบบนี้ ก็เลยต้องกลับไปดูใหม่ ก็เลยรู้ว่า มันแทบจะตายตัวเอง ที่เมื่อช่างภาพลงรูปเขาก็จะตั้งชื่อภาพ หรือไม่ก็บอกว่าภาพนั้นมันคือภาพอะไร แล้วก็บอกว่าสถานที่มันคือที่ไหน คนชอบไม่ชอบยังไง เราก็จะเห็น ได้เลยจากคนที่เข้ามากดถูกใจ กดไลค์หรืออย่างที่สุดเขาคอมเมนต์ให้เราอ่านเลย ว่าเขาเห็นภาพแล้วคิดยังไงรู้สึกยังไง อย่างภาพพระองค์ใหญ่ที่วัดม่วง จังหวัดอ่างทอง มีคนมาแสดงความคิดเห็นเยอะมาก มันไม่ใช่แค่ภาพพระองค์ใหญ่ที่เราได้เห็น มันมีการบ่งบอกถึงนัยยะแฝงไว้ด้วย ว่าทำไมต้องเป็นพระองค์ใหญ่ นั่นก็เพราะวัดเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรม ประเพณีเลยก็ว่าได้ เกือบจะทุกอย่างมาเริ่มต้นกันที่วัด บวชพระ ก่อเจดีย์ ขนทรายเข้าวัด มันชัดเจนนี้ขนาดภาพๆเดียวยังสื่ออะไร ได้ตั้งเยอะแยะ ชมรมมีสมาชิกเป็นแสนคน รูปที่ลงในแต่ละวันมันหลายร้อยรูป รูปที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมก็เยอะมาก เวลาคนไปเที่ยวเขาก็จะถ่ายมาฝากมาโชว์กัน จากเหนือ จากใต้ อีสาน มาทุกภาค บางคนคอมเมนต์ อย่างเรื่องแห่นางแมวขอฝน ว่ายังมีอยู่อีกหรือในยุคนี้ ไขมันยังมี แต่ถ้าเราไม่ได้ไปอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆเราก็ไม่ได้เห็น แต่พอมีคนถ่ายรูปมาเราก็ได้เห็น คนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มก็ได้เห็น พอเห็นว่ารูปมันสวยมันก็อยากจะไปถ่ายบ้าง พอไปถ่ายเองก็ได้รับรู้วัฒนธรรมไปด้วย เห็นไหมภาพถ่ายมันไม่ได้แค่สื่อสารกับคนดูนะ มันยังนำพาเราไปรู้เรื่องราวอื่นๆได้อีกด้วย”

4.1.2 จากการศึกษาพบว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ถูกนำเสนอผ่าน Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยาคูลมีลักษณะ ข้อจำกัด และรูปแบบ วิธีการดังนี้

1. ด้านข้อจำกัด

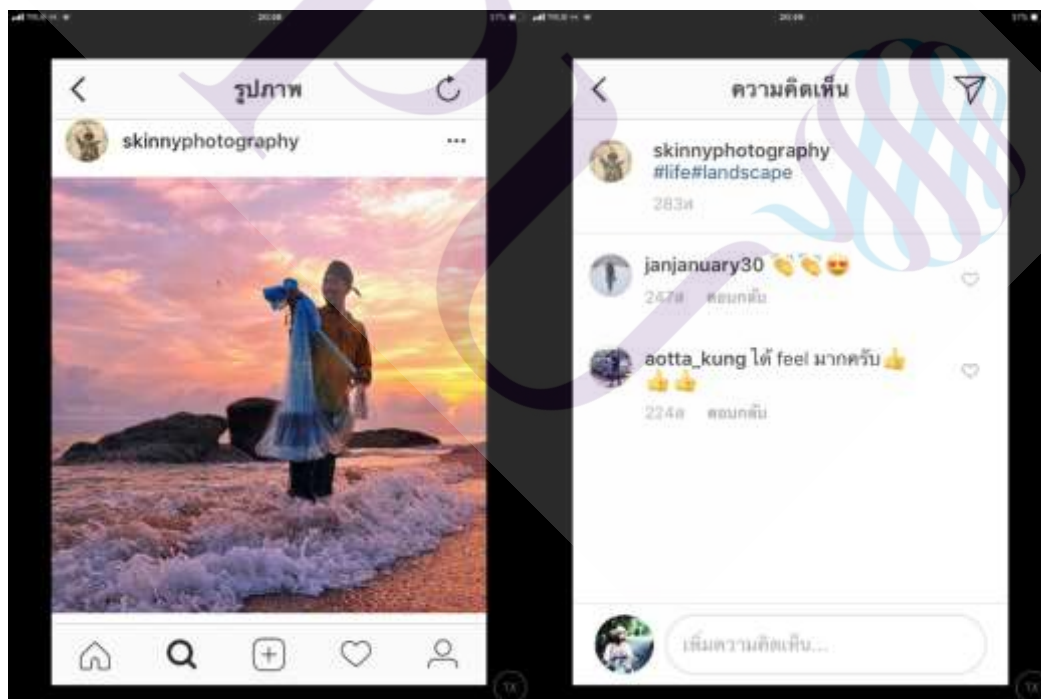
Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยาคูลมีข้อจำกัด ในเรื่องของการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรม คือ ผู้ที่สนใจอยากจะชมผลงานของ Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยาคูลจะต้องมี Instagram ส่วนตัวและต้องได้รับการยอมรับให้สามารถเข้าชมได้เสียก่อนจึงจะเข้าชมได้ หากมีการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวไว้จะไม่ปรากฏเป็นสาธารณะ

2. ด้านรูปแบบและวิธีการ

การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยของ Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยาคูลมีรูปแบบและวิธีการที่เน้นการการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ดังจะเห็นได้จาก รูปภาพประกอบ

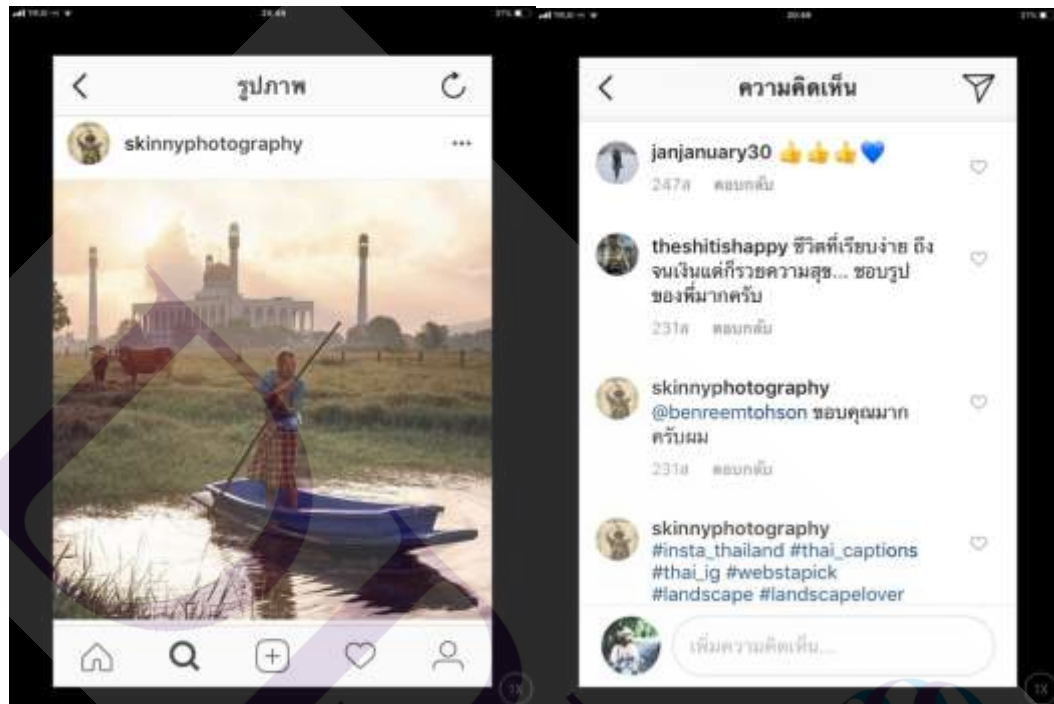

ภาพที่ 4.10 Instagram ของ นายสรณะ เรืองวิทยากุล

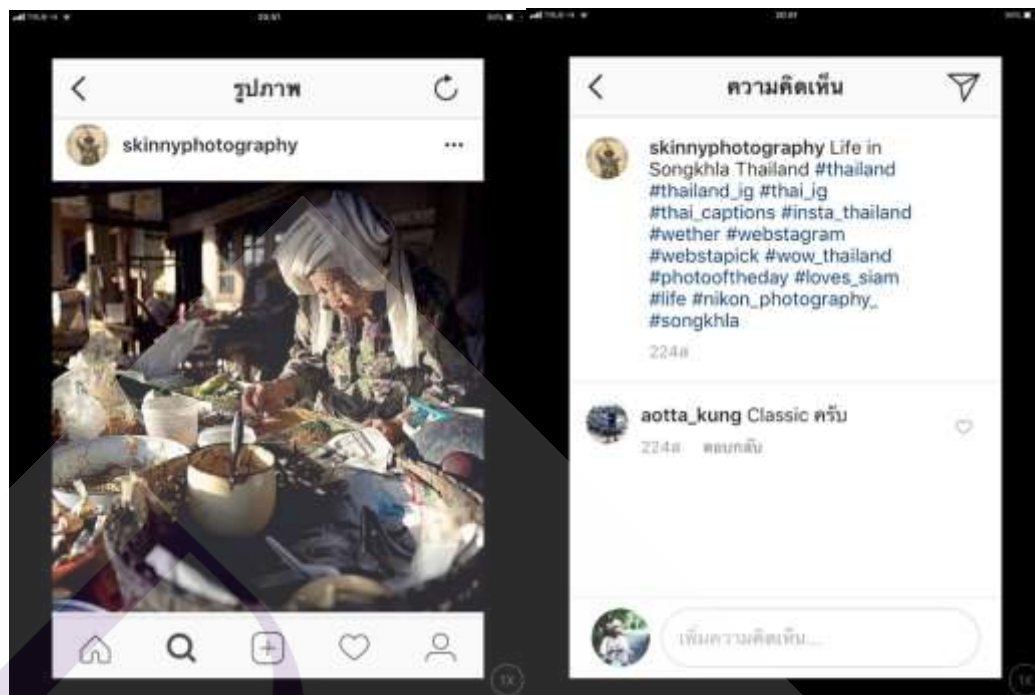
ภาพที่ 4.11 การทอดแห จาก Instagram ของ นายสรณะ เรืองวิทยากุล

จากภาพประกอบ เป็นภาพวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเลที่มีการทำประมง โดยช่างภาพเลือกที่จะนำเสนอ ในส่วนของความงดงามของทิวทัศน์ทำให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น และยังเขียนข้อความบรรยาย เพิ่มความน่าสนใจให้กับภาพมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.12 การแจวเรือ จาก Instagram ของ นายสรณะ เรืองวิทยากุล

จากภาพประกอบ เป็นภาพวิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่มีอาชีพเลี้ยงวัวโดยช่างภาพเลือกมุมในการถ่ายให้มีม้าสยิสอยู่ด้านหลังเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ภาพให้ภาพมีมิติมากยิ่งขึ้นและเลือกใช้โทนธรรมชาติให้ภาพไม่ดูเกินจริง

ภาพที่ 4.13 การทำอาหาร จาก Instagram ของ นายสรณะ เรืองวิทยากุล

จากภาพประกอบ เป็นภาพวิถีชีวิตที่มีความโดดเด่นในเรื่องขององค์ประกอบในภาพ มุ่งเน้นในเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกและใช้แสงสีธรรมชาติให้ภาพไม่ดูเกินจริง

ภาพที่ 4.14 การปล่อยโคมจาก Instagram ของ นายสรณะ เรืองวิทยากุล

จากภาพประกอบเป็นภาพประเพณีการปล่อยโคม ช่วงภาพเลื่อนนำเสนอในมุมมองด้านล่างเพื่อให้เห็นถึงความโดดเด่นของตัวโคมและใช้รูปปูนปั้นด้านหลังเป็นแบล็กกราวนด์ให้ภาพโดดเด่นขึ้น

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Documentary Research) ที่ปรากฏในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย Instagram ของ นายสรณะ เรื่องวิทยากุล (เจ้าของ Instagram ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคเหนือ จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558) สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่สามารถเข้าถึง Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยากุล ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในรูปแบบที่ส่วนใหญ่มีความคล้ายกัน ทั้งในเรื่องของ แนวทางของภาพ และการปรับแต่งภาพรวมถึงการใส่ข้อความบรรยายภาพ และผู้เข้าชมส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนหรือผู้ติดตามผลงานโดยตรง โดยเฉพาะผู้ที่ติดตามผลงานโดยตรงนั้น มีความสนใจและชื่นชอบแนวทางการถ่ายภาพของ นายสรณะ เรื่องวิทยากุล ที่เป็นการนำเสนอภาพถ่ายวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมไทยที่หาชมได้ยากในปัจจุบัน การแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่ จะเน้นไปในทางชื่นชอบและต้องการทราบถึงแหล่งที่มาของภาพถ่ายนั้นๆ

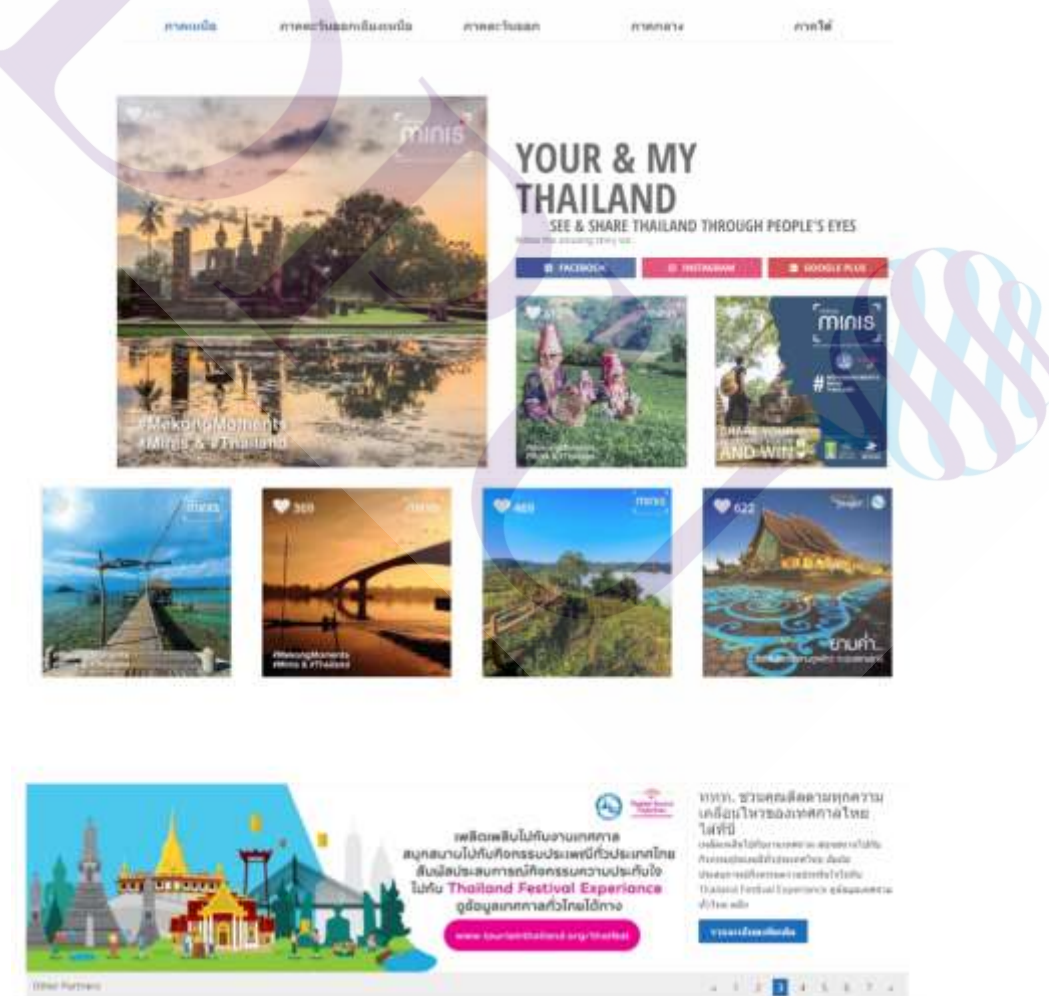
จากผลการศึกษาทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะสัมภาษณ์นายสรณะ เรื่องวิทยากุล (เจ้าของ Instagram ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคเหนือ จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558) ถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยว่าส่วนใหญ่มี รูปแบบ และวิธีการอย่างไรในการนำเสนอผลงาน

สรณะ เรื่องวิทยากุล (เจ้าของ Instagram ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคเหนือ จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558) “โดยมากจะไม่แต่งภาพเท่าไร ถ่ายมาแสงแบบไหน โทนแบบไหนก็โพสต์แบบนั้นเลย เพราะชอบความเป็นธรรมชาติของภาพ ส่วนข้อความก็ใส่บ้างไม่ใส่บ้าง แต่ที่จะมีคอมเมนต์บ่อยที่สุดคือจะถามว่า ภาพนี้ถ่ายที่ไหน ยังไง จัดหัดอะไร เราก็ตอบไป ก็แต่ละภาคแต่ละท้องถิ่นมันก็มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป อย่างตอนที่ผมอยู่กรุงเทพก็อย่างหนึ่ง พอมาอยู่สงขลามันก็อย่างหนึ่ง อย่างภาคใต้เราอยู่อันแล้วว่าวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะมีเรื่องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ภาพถ่ายที่ผมนำเสนอออกไปมันก็จะสื่อถึงความเป็นวัฒนธรรมผสมที่มีทั้งวัด มีทั้ง มัสยิด มีผู้คนรวมอยู่ในนั้น คนที่เขามาติดตามอินสตราแกรมผมเขาก็จะเห็นแล้วว่ามันมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมนะ อะไรแบบนั้น ถ้าถามว่าภาพถ่ายแนวนี้สื่อสารกับคนที่ได้ดูไหม ผมว่าสื่อสารนะ เพราะอย่างคนที่เขาเคยได้พบได้เห็นอะไรแบบนี้มาก่อน เขายังยิ่งเข้าใจเลยว่าภาพแบบนี้มันถ่ายทอดเรื่องราวอะไรแบบไหน หรือคนที่ไม่เคยเห็น ผมว่าภาพมันก็บอกเล่าเรื่องราวด้วยตัวเองได้อยู่นะ”

4.1.3 จากการศึกษพบว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ถูกนำเสนอผ่าน เว็บไซต์การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยมีลักษณะ ข้อจำกัด และรูปแบบ วิธีการดังนี้

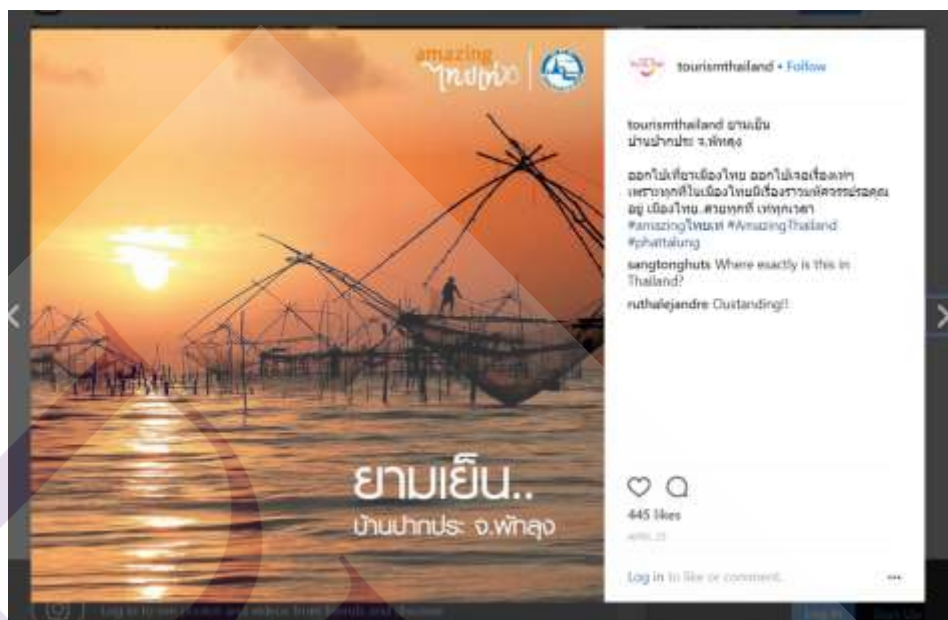

ภาพที่ 4.15 หน้าเว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

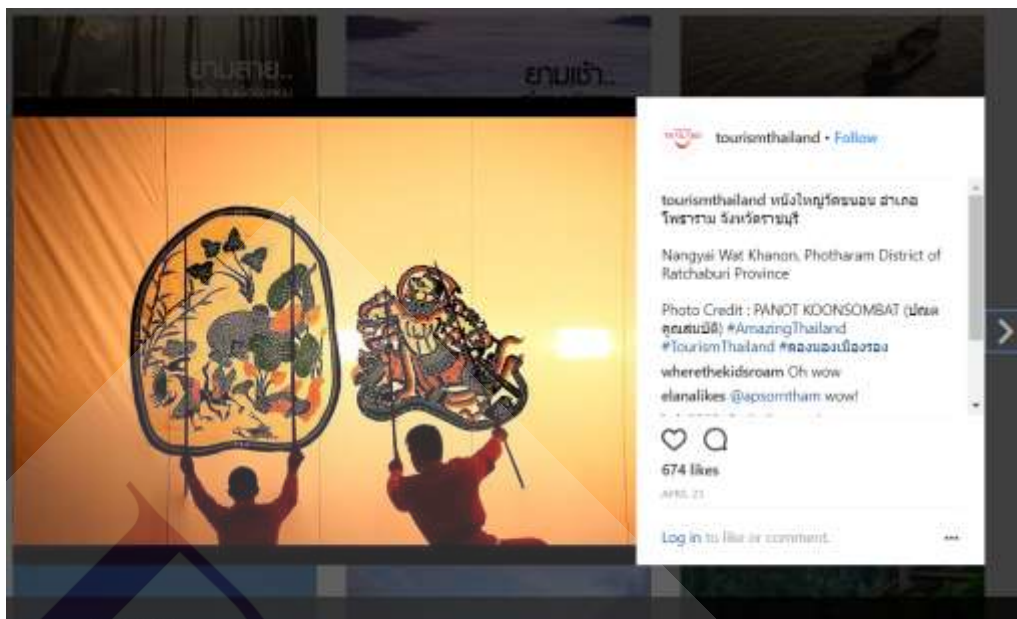
ภาพที่ 4.16 หน้าเว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากภาพประกอบ จะเห็นถึงการมุ่งเน้นที่จะนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเรื่องราวของวิถีชีวิต ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆของไทยที่น่าสนใจ พร้อมกับข้อความบรรยายชื่อสถานที่

ภาพที่ 4.17 การยกยอ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากภาพประกอบเป็นภาพการยกยอที่จะมีให้เห็นได้ตามแนวชายฝั่งทะเลโดยช่างภาพใช้โทนสีในการนำเสนอทำให้ภาพดูโดดเด่น พร้อมทั้งใส่ข้อความบรรยายเชิญชวนและบอกถึงสถานที่ที่ปรากฏในภาพ

ภาพที่ 4.18 การเชิดหนังใหญ่ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากภาพประกอบ เป็นภาพการแสดงหนังใหญ่ ช่วงภาพเลือกใช้แสงและเงาในการนำเสนอทำให้ภาพดูมีมิติมากขึ้น พร้อมทั้งเขียนข้อความบรรยายบอกถึงสถานที่ตั้งในการถ่ายภาพ

ภาพที่ 4.19 การเล่นน้ำสงกรานต์ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากภาพประกอบ เป็นภาพการเล่นน้ำสงกรานต์ในช่วงประเพณีสงกรานต์โดยช่างภาพเลือกใช้อารมณ์ความรู้สึกของผู้ที่อยู่ในภาพเป็นตัวหลักในการนำเสนอ พร้อมทั้งใช้โทนสีให้ดูสดใสและเลือกเขียนข้อความบรรยายถึงความน่าสนใจของประเพณีสงกรานต์

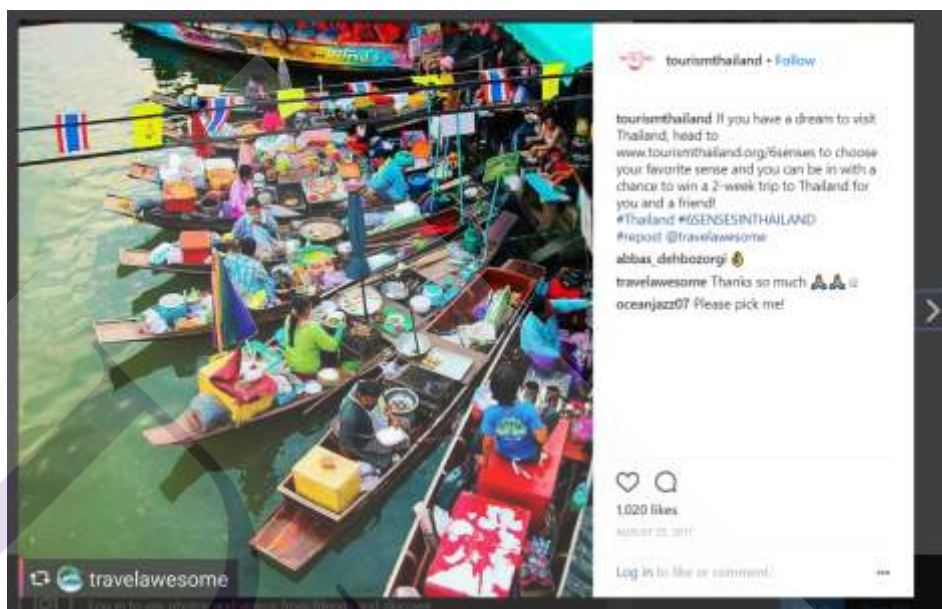
ภาพที่ 4.20 การแข่งเรือ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากภาพประกอบ เป็นภาพการแข่งขันเรือยาว โดยช่างภาพเลือกใช้การนำเสนออารมณ์ความรู้สึกของผู้ที่อยู่ในภาพให้ภาพดูมีพลังมากขึ้นและเขียนข้อความบรรยายถึงความเป็นมาของประเพณีการแข่งขันเรือยาว

ภาพที่ 4.21 การเชิดหนังตะลุง จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากภาพประกอบ เป็นภาพการเซ็ดหน้าต๊ะตุง ช่างภาพเลือกที่จะนำเสนอการใช้แสง และเงาทำให้ภาพดูมีมิติมากขึ้นพร้อมทั้งเขียนบรรยายถึงที่มาที่ไปของการเซ็ดหน้าต๊ะตุง

ภาพที่ 4.21 วิธีชีวิตตลาดน้ำ จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากภาพประกอบ เป็นภาพวิถีชีวิตตลาดน้ำ โดยช่างภาพเลือกที่จะนำเสนอความมีสีสันขององค์ประกอบต่างๆ ให้ภาพโดดเด่นขึ้นพร้อมทั้งเขียนข้อความบรรยายถึงเหตุการณ์ในภาพว่าคืออะไร

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Documentary Resarch) ที่ปรากฏในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ของเว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีการนำเสนอภาพถ่ายในรูปแบบที่มุ่งเน้นเชิญชวนให้ผู้ที่สนใจมีความต้องการที่จะเดินทางไปยังสถานที่ ที่ปรากฏในรูปภาพ ทั้งลักษณะของภาพถ่ายและข้อความบรรยาย เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังเป็นช่องทางสื่อออนไลน์ที่มีผู้เข้าชมภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทยมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก เว็บไซต์ไม่ต้องเข้าเป็นสมาชิกหรือได้รับการยินยอมเหมือนดังเช่น เพจ Facebook หรือ Instagram จึงเข้าถึงได้ง่าย และเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังเป็นเว็บไซต์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไทยรวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่สวยงามในประเทศ รวมไปถึงภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ แสดงออกถึงความสนใจในเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรมไทย อย่างชัดเจน

จากผลการศึกษาทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะสัมภาษณ์นายอดุลย์ ทันตะโกศัย (ช่างภาพสายสารคดีวัฒนธรรมของ อสท. ผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพ สารคดีวัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20 ปี ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำเสนอภาพถ่าย ศิลปวัฒนธรรมไทย ว่าส่วนใหญ่มี รูปแบบ และวิธีการอย่างไรในการนำเสนอผลงาน

อดุลย์ ทันตะโกศัย (ช่างภาพสายสารคดีวัฒนธรรมของ อสท. ผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพ สารคดีวัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20 ปี ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) “อย่างแรกเลยคือ มันคือการบ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์ ของท้องถิ่น คนที่เขาเข้ามาดูภาพเขาก็จะพอเอาได้บ้าง ไม่มากก็น้อย อย่างเห็นการนุ่งผ้าซิ่น ก็ต้องคิดแล้วว่าไม่เห็นก็อีสาน บางคนสนใจก็ส่งข้อความมาถาม หรือบางที่เราเองลงข้อมูลไม่ครบ คนที่เขารู้เขาก็มาคอมเมนต์บอกว่า ดันกำเนิดจริงๆอยู่ที่ไหน ก็มี ก็มันดีมาก มันทำให้เราได้อะไรเยอะ ไม่ใช่แค่ถ่ายรูปอย่างเดียวมันได้ศึกษาด้วย อย่างที่สองคือ คนที่เขาเข้าใจผิดเขาก็จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องขึ้น เช่นบางคิดว่าผีตาโขนอยู่ภาคใต้ แต่จริงๆมีอยู่ที่จังหวัดเลยอะไรแบบนี้ ภาพถ่ายที่ลงในเว็บไซต์การท่องเที่ยว มันไม่ใช่แค่บอกว่าที่นั่นที่นี้สวยงาม มันยังบอกเล่าเรื่องราวด้วย บางทีแค่ดูภาพมันก็ให้ความรู้สึกนะ อย่างภาพการแข่งขัน สีสหน้า แววดา ของคนที่แข่ง เราจะเห็นเลยว่า มันเอาจริง เอาจริงมาก มีคนมาถามผมตลอดว่า มีแข่งเรือที่จังหวัดไหนบ้าง อยากไปดูจริงๆสักครั้ง อยากไปฟังเสียงคนพากษ์ เขาว่าสนุก”

4.1.4 การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ (Dept-Interview) จากช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่าย ศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ ที่นำเสนอผลงานภาพถ่ายต่างๆ รวมถึง นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยมีชุดคำถามที่จะตอบวัตถุประสงค์งานวิจัย ในเรื่องของการนำเสนอ ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

วรันทน์ ชัชวาลทิพากร (ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(ศิลปะภาพถ่าย) ปี2552) “ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ สื่อสารกับคนดูก็ได้หลายอย่างนะ อย่างหนึ่งก็คือ ความสำเร็จทำให้เค้าเข้าใจวัฒนธรรมแต่ละภาคมันมีหลากหลาย ซึ่งผมเองตัดสินใจภาพเยอะมากปีหนึ่ง หลายครั้ง คือบางอย่างเรายังไม่เคยเห็นเลย คือว่าเอ๊ะ ทางภาคนี้เค้ามีแบบนี้ด้วยหรือมีลักษณะแบบนี้ รวมทั้งตอนนี้เสียงบอกเล่าเค้าทำเกือบทุกจังหวัด เราเป็นทั้งกรรมการและเป็นประธานเยอะมากเลย เพราะที่ผ่านมาก็สุพรรณบุรี สุพรรณก็จัดเป็นครั้งแรก ครั้งแรกปรากฏว่าวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณนี่เค้าตั้งใจมาก เออคนส่งรูปนี่เกือบจะวันสุดท้ายนี่ คือนิสัยคนไทย ไม่ก็ลิบรูปเค้าก็ตกใจเพราะเค้าจัดงานครั้งแรก ผมเพิ่งไปตัดสินใจเดือนที่แล้ว มันเกิดอะไรขึ้น พอจังหวัดจัดบับเนี่ย เค้าตั้งใจมากคือเป็นครั้งแรกได้ได้เกือบ 400 ภาพ และก็รูป เมื่อที่ผมไปตัดสินใจไม่ใช่เมืองสุพรรณ มีที่หลากหลายเออเพราะรูปที่ได้รางวัล อย่างเช่นว่าเห็นว่าเป็นอุโมง อุโมงมันมีพระพุทธรูปหินแกะ

ทั้งภูเขาเลย ซึ่งต่างจากเขาชีจรรย์ อันนั้นเป็นเลเซอร์ยิง ที่นี้เป็นร้อยองค์ องค์หนึ่งหลายสิบล้าน และที่เค้ามีถ้ำทั้งมุมกว้างมุมแคบเลยทำให้เรารู้เลยว่าชาวจังหวัดสุพรรณบุรีนอกจากสิ่งที่ถือชื่ออย่างมังกร วัดทับกระดาน และก็ยังวัฒนธรรมมีศิลปะที่ๆอื่นไม่มี คืออย่างเช่นที่ภูเขาที่เค้าแกะสลักที่อุโมงพระพุทธรูป และก็ยังนิพนธ์อนุองค์เดียวในประเทศไทยที่นอนหงาย ก็คือเป็นพระอิริยาบถ ไซ้โดยสายญาติโดยทั่วไปจะตะแคง”

ในส่วนของการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ในเชิงการประกวด ถูกจัดขึ้นมาเป็นเวลาหลายสิบปี โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการถ่ายภาพ โดยผู้เข้าประกวดส่วนใหญ่ เลือกที่จะนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในแบบดั้งเดิมไม่นิยมจัดฉากหรือเซ็ทเพื่อถ่าย เพื่อให้ได้ภาพที่เป็นธรรมชาติที่สุด เพราะเกณฑ์การตัดสินการประกวดส่วนใหญ่ จะมุ่งเน้นความเป็นจริงของศิลปวัฒนธรรมไทย

ศุภชัย จันทร์สุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ปี2548) “การถ่ายภาพอันที่เราเห็นอยู่มันก็จะมีส่วนที่สามารถที่จะสื่อให้คนอื่นได้เห็น ว่า อ๊ะ ... ภาพนี้มันเป็นภาพการแสดงของให้เค้ารู้ว่า อ๊ะ ... อันนี้มันเป็นศิลปะของอีสานนะ ศิลปะใต้ นะ โนราห์นี่เป็นของใต้ นะหรือว่าเถิดเทิงอะไรอย่างเนี้ยของกะลานะหรือว่าการแสดงโขนอย่างเนี้ย ก็ถือว่าเป็นการแสดงชั้นสูงในราชสำนักอะไรอย่างเนี้ย อ๊ะไรต่างๆพวกนี้มันก็สามารถบ่งบอกได้ เพราะฉะนั้นตรงส่วนนี้มันจะต้องแบบสร้างสรรค์ การพัฒนาอะไรต่างๆ พวกนี้ มันต้องพัฒนาจากขอดีสร้างสรรค์จากขอดีให้มันเป็นในเรื่องของการที่ร่วมสมัยมันทำให้คนที่ไม่เคยเห็นมาก่อนหันมาให้ความสนใจ”

ปกรณ์ พรพิสุทธิ์ (อนุกรรมการฝ่ายจัดหาทุน ให้กับกองทุน โบราณคดี และอนุกรรมการฝ่ายเครื่องแต่งกายและผู้แสดงแบบในโครงการจัดทำต้นแบบและ หนังสือรูปแบบการแสดงผล เพื่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร) “คือสื่อสารอย่างแรกคือได้ดูใจ คุยง่ายขึ้น คนที่ไม่รู้จัก อ่ะยกตัวอย่าง ถ้าไม่รู้จักไม่เคยดูโขนไม่เคยดูละคร แต่ถ้าคุณได้เล่นเทคโนโลยีบางทีทุกอย่างมันปรากฏอยู่คุณอาจจะเซ็ทเข้าไปดูว่าเป็นยังไง อยากรู้อะไรที่ด้วยความอยากแต่ด้วยความรู้ไม่รู้เรื่อง ไม่เคยดูละคร พอได้แล้ว ไอตรงมันเกิดแรงจูงใจได้เห็นไหมครับ อ๊วยสายนี่ โขนเป็นแบบนี้หรอ น่าดูเนอะ แต่ว่าถามเปอร์เซนต์ไหนมันไม่เยอะหรอครับ มันต้องเกิดจากข้างในความรู้ที่รักความรักความชอบนะครับ ถ้าจะให้ดีให้สนุกก็ต้องอ่านด้วยรู้เรื่องด้วยมันถึงจะไปคู่ขนานกัน”

การรับทราบถึงข้อมูลบางส่วนของศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้ได้พบเห็นภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย มีความเข้าใจถึงความหมายที่ปรากฏอยู่ในภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมนั้นๆมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น หากมีความรู้ในเรื่องราวของรามเกียรติ์ก็จะดูโขนได้อย่างเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่แสดง

ยรรยง โอพาระชิน (ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(ศิลปะภาพถ่าย) ปี2550) “คืออย่างผมมองนะผมจะคิดว่าภาพถ่ายถ่ายพวกนี้มันบ่งบอกตัวมันเองได้ว่าเป็นอะไรมาจากถิ่นไหน อย่างภาพที่ศกัณฐ์มาเดินอยู่บนถนน ผมอาจจะว่า เอ๊ะ อะไร คำมีการแสดงอะไรที่ทำให้คิดถึงแล้วถึงมาอย่างนี้หรือเปล่าใช่ไหม แต่โอเคตัวทศกัณฐ์ก็คือศิลปะทางโขนทางอะไร คำดูแล้วมันแปลกดีเนอะมาอยู่ตรงนี้ แล้วรถที่มันติดเนี่ยติดเพราะทศกัณฐ์หรือเปล่าหรือว่าอะไรอย่างนี้ มันก็มีแนวคิดนะ ไม่รู้นะผมทงอย่างนี้ แต่โอเคก็ถือว่ามันแปลกหรือว่ารูปนี้ไปอยู่เมืองนอก โอ้โฮฝรั่งมันปิ้งแน่ ผมว่านะนี่แนวคิดของผมซึ่งอาจจะต่างจากคนอื่นเพราะปกติผมจะดูภาพในแนวศิลปวัฒนธรรมของผมเพราะว่ารูป มันก็แปลกคือเอะ ทำให้วัยรุ่นว่า เอ๊ย นี่ทำให้ชาวนามาอยู่นี้หรือว่าตัวโขนหรือว่าตัวนางรานางอะไรก็แล้วแต่ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมก็โอเคนะสอดแทรกเข้าไปคือเพิ่มให้รูปมันมีความน่าสนใจ”

ธีรภาพ โลหิตกุล (ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (สารคดี)) “อันดับแรกเลยก็คงจะเป็นการมองในเรื่องของความงดงามและก็จะทำให้ทำให้เค้ารู้ว่า นี่คือลักษณะของภูมิปัญญาของวัฒนธรรมไทย อย่างเช่นภาพโขนนี้นั้นมันต่างนะครับ แต่ในส่วนของผมเองผมถือว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง ว่าถ้ามองตามแล้วคงจะมีคำอธิบายซึ่งไม่ใช่เป็นความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นของเราอย่างฝ่ายเดียวอาจจะเป็นแบบว่ามันซ่อนนัยอะไร มันบอกความหมายอะไร เพราะฉะนั้นก็จะไปประโยชน์ให้คนได้เข้าใจมากขึ้น อย่างเช่นภาพรามเกียรติ์ของพม่า ผมก็นำมาเล่าให้ฟังว่าคนพม่าคนพม่าเรียนรู้เรื่องราวรามเกียรติ์จากที่ไหนอย่างไร ก็จะเห็นความเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมว่ามันลื่นไหลถ่ายเทกันไปมาไม่ใช่ของใคร คนใดคนหนึ่ง ในขณะที่คนไทยเราก็มีเพลงพม่ารำครวญ พม่าเอ พม่ารำซึ่งเกิดจากการที่ครูเพลงของไทยเราไปรับบรรยากาศเมโลดี้ที่เป็นพื้นถิ่นของประเทศนั้นมา และเราก็เอามาแต่งเพิ่มเติมให้ไพเราะและเราก็ให้เกียรติประเทศนั้น มันเป็นการร่วมวัฒนธรรมซึ่งมันไม่จำเป็นว่าใครเป็นเจ้าของ ผมว่าภาพที่ปรากฏมันสื่อมาได้หลายๆแง่มุม”

ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นของศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นอีกหนึ่งในการสร้างความน่าสนใจให้แก่ตัวมันเอง ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่ จะมีความงดงามในเรื่องของความประณีตและรายละเอียดต่างๆไม่ว่าจะเป็น วิถีชีวิต เรื่องราว เครื่องแต่งกายหรืออื่นๆอีกมากมาย ทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นเกิดความสนใจนำมาซึ่งการค้นหาแหล่งที่มาของท้องถิ่น สถานที่ตั้งของภาพ

สงคราม โพธิ์วิไล (ศิลปินนักถ่ายภาพไทย, ผู้ทรงคุณวุฒิทางการถ่ายภาพและเคยถวายการใช้กล้องให้กับในหลวงรัชกาลที่ 9) “ผมว่าภาพมันสื่อสารตัวมันเองได้เป็นอย่างดีถ้าเราเห็นภาพคนแก่ใส่บาตรพระ เราก็พอจะรับรู้ถึงเรื่องราวของภาพนั้นได้ อาจทำให้นึกไปถึงวิธีการกว่าจะได้รูปนั้นๆมาด้วยซ้ำ ว่าเอ๊ย ถ่ายที่ไหน มุมไหน ก็โหม่ง อย่างผมมีคิดว่า แสงหาและรอคอย ก็คือเรา

ต้องแสวงหาที่ถ่ายและรอคอยเพื่อให้ได้ภาพ การที่คนได้มาเห็นภาพศิลปะวัฒนธรรมแน่นอน เขาอาจจะคิดไปได้หลายอย่าง อาจจะเกิดการเรียนรู้อื่นๆตามมาอีกด้วย เด็กอาจจะถาม แม่ๆนั่นตัวอะไร พ่อๆประเพณีแบบนี้มีที่จังหวัดไหน มันสื่อได้หลายอย่าง อย่างน้อยก็ได้บอกกล่าวว่ามีวัฒนธรรมนั้น ประเพณีนี้ อยู่ที่นั่นที่นี้ ไหนจะเรื่องประวัติศาสตร์อีกล่ะ อย่างบางประเพณีอาจจะไม่มีให้ดูแล้ว ในปัจจุบัน แต่ภาพถ่ายมันยังอยู่ กล้องมันก็เลยเหมือนเครื่องหยุดเวลาที่บันทึกเรื่องราวเอาไว้ทำให้เรายังได้พบได้เห็นเหตุการณ์เหล่านั้นอยู่”

สมาน เจตระการ (ที่ปรึกษาสมาพันธ์สมาคมการถ่ายภาพแห่งประเทศไทย) “อันที่ 1 นะ ที่เราอยากจะได้จากตรงนี้นะ มันก็คือการดึงจุดความสนใจที่ว่า แต่นี่พอดึงจุดความสนใจแล้ว คนก็ต้องไปดูรายละเอียดอีกที่ว่าตรงนี้นั้นคืออะไรบ้าง ซึ่งพวกนี้นะ จริงๆมันจะมีทั้งประโยชน์มันจะมีทั้งโทษด้วย เพราะนั่นไม่ว่าจะเป็นรูปไปไหนก็แล้วแต่ที่เราลง ซึ่งต้องดูนะที่ลงในสื่อสารประเภทนี้นั้น มันจะมีทั้งสองแบบ เพราะถ้าหากว่ามันเป็นไปในเรื่องที่ถูกต้องงดงามตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม เพราะฉะนั้นก็ได้ประโยชน์ตรงนี้ก็ได้อีกกันก็ได้แชร์ให้เพื่อนๆ ให้ลูกหลานได้เห็น ซึ่งมันเกิดประโยชน์นะ แล้วก็ต่อๆไปเราก็จะได้อธิบายต่อไปด้วยว่าทำอย่างนี้ถ้าเกิดเค้าถามว่าจะต้องตอบว่าอย่างไร เป็นคุณค่าของเนื้อหาอีกทีหนึ่งหลังจากที่ได้ดูแล้ว การดูคือการรับรู้เบื้องต้น รับรู้ก่อนพอรับรู้เสร็จแล้วต่อๆไปอาจจะมีการถามมาอีกว่าอันนี้มันคืออะไร ถ้าคนที่มีประสบการณ์แล้วแน่นอนเค้าเข้าใจ แต่ถ้าคนที่ไม่เคยมีประสบการณ์มีคำถามขึ้นมาเราต้องตอบเค้าได้เลย อย่างถ้าเป็นภาพขานาคนานาอยู่ ก็เป็นลักษณะการทำมาหากินทั่วๆไป ทุกคนต้องทำมาหากินอยู่ที่ว่าเค้าทำอะไรนะครับ อย่างเห็นเค้าเผาถ่านก็เป็นเรื่องของเผาถ่าน เห็นเค้าทำนาปลูกข้าวก็เป็นเรื่องทำนาปลูกข้าวหรือเกษตรกรรมอะไรอย่างนี้อันนี้เป็นอันแรกที่เห็น ต่อๆไปมันจะมีคำถามต่อไปอีกว่าอันนี้คืออะไรรายละเอียดมันคืออะไรเอาไปทำอะไร เป็นนาแบบไหนอย่างนี้เป็นนาแบบไหนเพื่อที่จะเอาไป คำนานาไปปลูกอีกทีหนึ่งนะ แต่ถ้าหว่านไปจะได้ไม่ต้องไปทำหลายต่ออะไรอย่างนี้ มันมีเนื้อหาต่อไปอีกเยอะ”

รูปแบบและวิธีการเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ โดยมีการประยุกต์สร้างสรรค์และมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตาม สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา บ้านไทยริมน้ำ ท่ามกลางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมสีเขียวที่ตัดกับบ้าน ทรงไทยสีส้มน้ำตาล แม้จะมีความขัดแย้งด้วยสี แต่สภาพส่วนรวมยังมี ความสัมพันธ์กลมกลืน ให้ความรู้สึกสงบร่มเย็น ช่วยเสริมสร้างชีวิตความเป็นอยู่แบบไทยในสังคมปัจจุบัน

หรรษา ตั้งมั่นภูวคัล (ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคกลาง จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558) “คือถ้าเอาเบสิคมันก็จะสื่อสารเรื่องของสิ่งที่มันเป็นไทยของเรามันยังงี้ กับที่มองเห็นไกลกว่านั้นจากตัวเอง จากมุมมองตัวเองก็คือมันเปิด

โลกเราในที่ สมมติเราทำงานด้านนี้มาตั้ง 20 ปี จะ 30 ปี เราเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เราเห็นมาหมดแล้วในบ้านเรา ปรากฏว่าสังคมอินเทอเน็ตหรือว่าโลกกว้างในโซเชียลเน็ย มันทำให้และที่เชื่อว่ามันมีกิจกรรมอีกหลายอย่างที่มันน่าสนใจและเรายังหลงตามไป เพราะ ณ ตอนนีเรายังเห็นบางอย่างที่ ที่สามารถยกตัวอย่าง ณ ตอนนีได้หลายอย่างที่พีมาเจอหรือคนในแวดวงระดับวัยน้องๆ เน็ย มาเห็นในปีสองปีนี่นะครับหรือเอาไม่เกินสามปี ยกตัวอย่างว่า เอาไปถึงว่าในแง่ภาพถ่าย อาจจะไม่ต้องพูดถึงแต่เรื่องวัฒนธรรม ในเรื่องภาพถ่ายอาจจะมีในเรื่องของวิถีทัศนน์ในบ้านเมืองเราอะ ที่ๆเราอาจจะรู้จักสามพัน โบกมาแทนที่ สมมติที่มีอายุงานมา 20 ปี พีไม่เคยรู้จักสามพัน โบกเมื่อ 20 ปีก่อน เพิ่งมารู้จักสามพัน โบกเมื่อ 5 ปีก่อนหรืออย่างซ้ำสุคก็ตอนที่พีเบิร์คออกโฆษณา ททท เค้ก็ด้วยความที่คนในท้องถิ่นอาจรู้จักแต่อาจจะไม่ท้องถิ่นทั้งจังหวัดอยู่ในอุบลก็จริงแต่คนในตัวเมืองอาจจะไม่รู้จักด้วยซ้ำ ประเพณีสงกรานต์ที่เรากันเคยเราก้ออาจจะคุ้นเคย คนในวงกว้าง อาจจะคุ้นเคยประเพณีแห่พระศรีที่เชียงใหม่ คุ้นเคยกับ เออ สงกรานต์สนามหลวง รถการรดน้ำพระหรือว่าประเพณีสงกรานต์ของทางถนนข้าวสาร ปรากฏว่าในยุคหลังๆไม่กี่ปีมานี้ ปรากฏว่าเราได้มารู้จักประเพณี เออ รดน้ำของชาวมอญสังขละ หรือว่าการแห่ต้นดอกไม้ที่หน้าหัวของจังหวัด ปรากฏว่าประสบการณ์ชีวิตของตัวเอง เน็ย เข้าใจว่าเราเห็นมาหมดแล้ว แต่เราต้องมาทึ่งกับรูปพวกนี้”

สถิต ขาวผ่อง (ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคใต้จากโครงการประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558) “ผมว่ามันชัดเจนนะว่าสื่อสารอะไร ภาพถ่ายมันบอกความเปลี่ยนแปลงในเรื่องของเวลาได้ดีเลย อย่างการที่เราถ่ายที่มันเป็นเหมือนประเพณีวัฒนธรรมอะไรต่างๆเน็ย คนก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ แต่ละปีเปลี่ยนไปเรื่อย มุสลิมที่ผมไปถ่ายแต่ละปีงานใหญ่สถานที่เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ความสมัยใหม่มันเข้ามาเรื่อยๆ การจัดสถานที่มันเริ่มหายไปความขลังของสถานที่มันเริ่มหายไป จะมีต้นท้ออะไรก็ไม่รู้ที่เข้ามาจะมีรถที่เข้ามาจอดได้เพราะว่าอะไรก็ไม่รู้ การที่คนเค้าใช้ชีวิตกันแบบเดิมๆ ถ้าไม่รีบถ่ายไว้มันจะหายไปเรื่อยๆ มันจะไม่เหลืออะไรแล้ว”

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์สามารถสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยได้ โดยส่วนใหญ่สามารถสื่อความหมายได้ด้วยตัวเอง ว่าเรื่องราวที่ประกฏอยู่ในภาพเป็นเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรมไทย ประเภทไหนอย่างไร และมีแหล่งกำเนิดอยู่ในท้องถิ่นไหนในประเทศไทย รวมถึงยังสามารถสื่อสารถึงความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง จากองค์ประกอบของภาพที่จะบ่งบอกถึงช่วงเวลาที่แตกต่างกัน อย่างเช่น ภาพประเพณีสงกรานต์ที่แต่เดิมจะปรากฏถึงสถานที่ที่เป็นวัดวาอาราม แต่ในปัจจุบันสถานที่ก็ถูกปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมในปัจจุบัน ดังปรากฏภาพเป็น การเล่นสงกรานต์บนหลังรถกระบะ บนถนนหนทาง หรือตามแหล่งท่องเที่ยวทั่วไปเป็นต้น ดังนั้นภาพถ่าย

ศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ ไม่เพียงแต่จะสื่อสารกับผู้ใช้สื่อออนไลน์ แต่ยังบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคมท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

4.2 ศึกษาการถ่ายทอดและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่ายในสื่อออนไลน์

ภาพภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยนอกจากจะมีความสวยงามในแบบดั้งเดิมของตัวเองแล้ว ยังสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในภาพจนก่อให้เกิดข้อสงสัยถึงความรู้ทางวิชาการที่เกิดขึ้นในภาพว่า สามารถเรียนรู้อะไรได้บ้าง โดยภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยจากหลายแขนงถูกนำมาแสดงควบคู่ไปกับการเรียนการสอนมาช้านาน ไม่ว่าจะเป็น ภาพวิถีชีวิตชุมชน ภาพศิลปะการแสดงประเภทต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละท้องถิ่นในประเทศไทยปรากฏอยู่ในนั้น

อาจารย์ ยรรยง โอปาระชิน (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ศิลปะภาพถ่าย) ปี 2550) “เกิดการเรียนรู้อย่างแน่นอน เพราะยกตัวอย่างง่ายๆเลย ภาพถ่ายที่ผมถ่ายด้วยกล้องฟิล์มสมัยก่อนมันก็ยังอยู่มาจนทุกวันนี้ ก็มีที่เสียไปบ้างจากการเก็บรักษาไม่ดี แต่สิ่งที่อยู่ในภาพ เรื่องราววิถีชีวิตต่างๆมันยังอยู่ วัฒนธรรมประเพณีพื้นถิ่นตามต่างจังหวัดมันถูกถ่ายทอดออกมาจากภาพถ่ายให้คนที่ได้ชม ได้รับรู้ว่า มีประเพณีนั้น ประเพณีนี้เกิดขึ้นมาก่อน พอได้รับรู้ว่ามันอยู่ที่อาจจะเกิดการสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไปได้หากไม่มีการบันทึกไว้เป็นรูปภาพ ประวัติศาสตร์เรื่องราวในอดีต จะมีคนได้เห็นไหม ที่เขาบันทึกไว้ก็ส่วนหนึ่ง แต่ภาพมันทำให้เห็นเลยว่าบรรยากาศช่วงเวลานั้นมันเป็นยังไง อย่างรูปที่ผมเคยถ่ายไว้เมื่อ 50 ปีก่อน ตอนนี้นำใครไปถ่ายแบบนั้นมันก็ไม่มีแล้ว อะไรมันเปลี่ยนไปหมด คุณค่าทางประวัติศาสตร์มันมี อย่างหลายๆภาพที่อยู่ในพิพิธภัณฑ์เห็นไหม ไม่ต้องพูดเรื่องราคานะ เอาแค่คุณค่าทางประวัติศาสตร์ มันประเมินค่าไม่ได้ เพราะมันได้บันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์ในช่วงขณะนั้นไว้ วัฒนธรรมประเพณี บางอย่างที่ยังสืบทอดกันมาในบางท้องถิ่นบางคนอาจจะไม่เคยได้เห็น แต่พอมีคนไปถ่ายภาพมานำเสนอในสื่อโซเชียล คนก็ให้เห็นได้ รู้จัก ทำให้เกิดความสนใจที่จะอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลังๆได้ดู และมันเป็นเรื่องดีที่มีคนหันมาสนใจถ่ายภาพศิลปวัฒนธรรมมากขึ้นมันทำให้เกิดการบอกเล่าเรื่องราวของแต่ละวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นผ่านภาพถ่ายและทำให้คนสนใจอยากไปชมจริงๆ”

อาจารย์ วรนนท์ ชัชวาลทิพากร (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ศิลปะภาพถ่าย) ปี 2552) “คือส่วนมากคนไทยข้อเสียคือไม่ค่อยบันทึก ทั้งเรื่องราวของประวัติศาสตร์ การแต่งตัว เสื้อผ้า ทรงผมอะไรต่างๆเนี่ย คือประวัติศาสตร์เนี่ย วัฒนธรรมเมื่อ 60 ปีก่อนมันก็อีกเรื่องหนึ่ง พอมายุคนี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง พอยุคนั้นสมัยก่อนเด็กๆ ก็ยังมี อย่างพวกผมทันเล่นลูกหิน ยิงหนังสกบขายไอติมแท่ง เด็กสมัยนี้มันไม่รู้แล้ว และก็ยังหนังสือ นกสมัยนี้เยอะเพราะอะไร เพราะเด็กสมัยนี้มันดู

แต่คอมพิวเตอร์ แค่มือถือ นกเลยอยู่เต็มกรุงเทพ แต่เราเรียนรู้ว่าแต่ละยุคในอีก 10 ปีข้างหน้าในอนาคตมันก็อาจไม่มีอย่างนี้ละ ภาพถ่ายนี้แหละที่จะเป็นสื่อที่ถ่ายทอดเรื่องราวได้ ภาพถ่ายออนไลน์มันช่วยให้คนไทยเกิดความหวงแหน ว่าไอตรงเนี่ยมันสวยๆนะครับ รวมถึงว่าลวดลายดี สองก็คือยกตัวอย่างง่าย หัวขวงเคยไปเที่ยวใหม่ น่าน เดี่ยวพระไตร ซึ่งเป็นพระไตรไม้สักทั้งหลัง และด้านข้างจะเป็นรูปเจดีย์ของล้านนาที่สวยงามคือถ้าคนที่เคยไปจะรู้ว่ามันทั้งคลาสสิกทั้งสวย แต่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ไปทาสีใหม่ ทาเจดีย์ใหม่ ซึ่งถ้าเป็นภาพถ่ายผมมีถ่ายเก็บไว้ คนที่ไม่เคยเห็นก็ไม่รู้ว่ามันสวยมันคือใหม่ถูกไหม แต่ถ้าคนเคยเห็นของเก่ามันคลาสสิกมาก ก็คนไทยอนุรักษ์ไม่เป็นชอบทาทาๆและพระพุทธรูปทั่วไปผมค้านอย่างยิ่งเลย เวลาไปถ่ายพระพุทธรูปพระบางวัดเนี่ยมันเหลืองเยอะไป เข้าใจปะ คือไปลอกปิดทองใหม่ซึ่งจริงๆเก่ามันคือคลาสสิก ฝีมือรุ่นใหม่ก็ทำไม่ถึงแบบเก่า นึกออกไหม อันนี้ก็คือว่าจะให้คนดูว่าสื่อออนไลน์และมีเดียร์ว่าหวงแหนว่าเก่าดีอยู่แล้ว ช่วงสมัยใหม่ฝีมือไม่ถึง บางทีก็เห็นเจ็ๆแล้วแก้มพระพุทธรูปออกไปเลยนึกออกไหม จากที่เค้าปั้นเนี่ยสัดส่วนได้ อันเนี่ยมันมีเยอะเลย ซึ่งมันมีรูปหลักฐานอย่างนี้ๆ บางอันคุณปล่อยเค้าเก่าๆมันก็จะดูคลาสสิก แต่คุณปิดทองใหม่เป็นพระใหม่ นึกออกปะคือคุณต้องอนุรักษ์ให้มันดูเก่า สื่อมีเดียร์เนี่ยนอกจากอนุรักษ์แล้ว สองก็คือทำให้หลายๆชาติเข้าใจถึงประเพณี วัฒนธรรม และศิลปวัฒนธรรมบ้านเรานอกจากมีวัดที่สวยงามมีจิตรกรรมที่สวยงามรวมถึงศิลปะอื่นๆ อย่างเรากับเขมรก็ไม่รู้ว่าใครลอกใคร ถ้าคุณเคยไปเที่ยวเขมรเนี่ยเค้ามีทั้งพระแก้วมรกต มีทั้งจิตรกรรมฝาผนังแต่ความสวยงามเค้าสู้ของเราไม่ได้ เค้าจิตรกรรมด้านไหนนะ มันคือพระแก้วของเราดูไม่สวยงามและก็รวมถึงหลายๆอย่างเช่นพระแก้วมรกตเรารู้ว่าองค์ในท่านเป็นไง ฝรั่งเศสถ่ายตั้งแต่ตอนที่ไม่เคยสวมชุดอะไรต่างๆ นี่ก็คือเป็นประวัติศาสตร์ให้เราเห็น”

การสืบสารศิลปวัฒนธรรมไทยในอดีตเป็นการถ่ายทอดจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ผ่านขั้นตอนและวิธีการที่มีความละเอียดซับซ้อน และเข้าถึงในส่วนของความชำนาญ ทักษะต่างๆ แต่ในปัจจุบัน การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทย ไม่มีขั้นตอนที่ละเอียดถึงขนาดนั้น ทำให้การสืบสานอาจไม่เข้มข้นเหมือนยังในอดีต

ผศ.ดร.ศุภชัย จันทรสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ปี2548) “มันเป็นการทำยังไงให้องค์ความรู้อันนี้เนี่ย มันสามารถคงอยู่ได้ในสังคมปัจจุบัน คือเราต้องยอมรับว่ากระแสอะไรต่างๆพวกนี้หรือว่าค่านิยมของคนมันเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย เพราะฉะนั้นตรงนี้หน้าที่ของศิลปินหรือครูบาอาจารย์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมจะต้องทำให้สิ่งเหล่านี้มันสามารถอยู่ได้กับสังคม แต่ว่าในขณะที่เดียวกันมันก็ต้องมีการปรุงแต่งเหมือนกับรสอาหารอย่างนี้ใช่ไหมครับ ยุคหนึ่งสมัยหนึ่งเราก็กินอย่างนี้ แต่มันมีอะไรเข้ามาแต่ว่ามันก็ยังเป็นอาหารไทยอะ มันไม่ได้แปรรูปไปเป็นของยุโรปของอะไรอย่างนี้ใช่ไหม มันก็ยังคงมีความเป็นไทยมีรสชาติมีเสน่ห์ในตัวมันเอง

หัวใจของในเรื่องศิลปวัฒนธรรมของเราที่เราคิดอยู่ก็คือหนึ่งคุณต้องอนุรักษ์ เราคิดว่าถ้ามันเหมือน ต้นไม้ถ้ารากมันไม่แน่น รากมันไม่แข็งแรง พอเราไปปรับอะไรมาเหมือนต้นไม้ที่มันมีพวกกาฝาก อะไรต่างๆเข้ามาใช้ไหมครับ ถ้ารากมันไม่แน่นหรือว่ามันไม่ได้หยั่งลึกลงไปถาวรแน่นอนมันไม่สามารถจะอยู่ได้ ไม้ต้นไม้นี้มันจะต้องโดนพวกสิ่งเหล่านี้มันเหมือนพวกปรสิตเข้ามามันอาจทำให้ล้มสลายไป เราถึงจำเป็นว่าทำไมการอนุรักษ์ถึงจำเป็น เพราะฉะนั้นเราคิดว่าการจะต้องออกไป การสร้างสรรค์ การพัฒนาอะไรต่างๆ พวกนี้ มันต้องพัฒนาจากยอดสร้างสรรค์จากยอดให้มันเป็น ในเรื่องของการทำงานที่ร่วมสมัย หมายถึงว่าสามารถอยู่ด้วยตัวของมันเองและสามารถกับบริบทที่มัน เปลี่ยนไปกับสังคม คือ เราอยู่ในอดีตไหนเราเล่นกันที่ตอนหนึ่งตอนเฉพาะตอนตอนเดียวนี่เล่นกัน เป็นคีนๆเล่นนะ ซึ่งมันไม่ได้แล้ว สังคมปัจจุบันค่านิยมของคนมันเปลี่ยน ไปเยอะแล้ว แต่เราก็ ต้องการทำยังไงให้เค้ารู้จัก ไม่ใช่ว่าพอสังคมก็ปรับตรงนี้เปลี่ยนตามไปอย่างนี้ เป็น ... อีกหน่อยคน ไม่ทันก็เกิดวันดีคืนดีคนไม่ทานข้าวทำใจ คนไทยๆไปทานสปาเก็ตตี้ ไปทานขนมปังหรือไปทาน อะไรก็แล้วแต่อย่างเนี่ย เพราะฉะนั้นเราก็ถึงบอกว่าควรต้องทำความเข้าใจกันไประหว่างการอนุรักษ์กับการพัฒนา พัฒนาในที่นี้พัฒนาต่อยอดจากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ และการพัฒนามันต้องคำนึงถึง บริบทอะไรด้วยอย่างเช่น การถ่ายภาพอันเนี่ยที่เราเห็นอยู่มันก็จะมีส่วนที่สามารถที่จะสื่อให้ คนได้เห็นภาพนี้มันเป็นภาพการแสดงของให้เค้ารู้ว่า อ้อ อันนี้มันเป็นศิลปะของอีสานนะ ศิลปะไต้หวันะ มโนราห์นี่เป็นของไต้หวันหรือว่าเถิดเทิงอะไรอย่างเนี่ยของกะลานะหรือว่าการแสดง โขนอย่างเนี่ย ก็ถือว่าเป็นการแสดงชั้นสูงในราชสำนักอะไรอย่างเนี่ย อะไรต่างๆพวกนี้มันก็สามารถบ่งบอกได้”

ปกรณ์ พรพิสุทธิ์ (อนุกรรมการฝ่ายจัดหาทุน ให้กับกองทุน โบราณคดี และ อนุกรรมการฝ่ายเครื่องแต่งกายและผู้แสดงแบบในโครงการจัดทำต้นแบบและ หนังสือรูปแบบการ แสดง เพื่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร) “คือ เรียนรู้คือเค้าได้รับรู้ใจเค้าได้รับรู้ แต่ นี้การเรียนรู้เนี่ยอย่างที่อาจารย์บอกว่ามันสามารถที่จะจากๆที่ไม่เคยดู ไม่ชอบมันเป็นแรงจูงใจได้ใช่ ไหมครับ แต่การเรียนรู้เนี่ยมันก็นำไปสู่เรื่องของการศึกษาด้วยนะครับ การศึกษาก็คือว่ามันเป็น แรงจูงใจของเด็กในบางส่วนหนึ่งเห็นไหมครับ คือเดี๋ยวนี้โดยทั่วไปเนี่ยพ่อแม่ก็จะให้เด็กอะไรเนี่ย จับอะไรใส่ๆสมองเด็กเยอะแยะนะครับ ก็เหตุผลด้วยว่าบางครั้งพ่อแม่เห็นเด็กสมัยยุคนี้ก็รู้ว่าเป็น ยังไงเห็นไหมครับ ไม่ค่อยมีความอดทน ขาดการสมาธิอะไรนะ สิ่งเหล่านี้เห็นไหมครับ ก็อยากจะ ให้ลูกเนี่ยมีความรู้ลึกซึ้งซบสิ่งเหล่านี้ะครับ ก็ไปเรียนพิเศษไปร่ำไปเรียนดนตรีไทยสิ่งเหล่านี้ เนี่ยะครับ มันก็มีอยู่สองหน้าอีกหน้าหนึ่งก็คือหน้าแรกเป็นอย่างนี้ะครับมีความตั้งใจจริงและก็เป็นห่วงลูกนะครับ อีกหน้าหนึ่งก็คือไม่อยากจะให้ลูกมีเวลาเยอะ แทนที่จะไปเล่นนู่นกดนู่นอะไร เห็นไหมครับ นี่ก็คืออีกหน้าหนึ่ง คือทุกอย่างมีสองหน้าหมดนะครับ แต่ในสิ่งที่จะเรียนรู้ได้คือ

ตรงทำให้เด็ก บางครั้งมันทำให้มีความรู้สึก เฮ้ย ตรงนี้เค้ามีตรงไหน เกิดความสนใจขึ้นเห็นใหม่ ครับ เกิดความสนใจตรงนี้เค้ามีนี่หรือและเดี๋ยวนี้มันเชิงได้หมด อยากศึกษาอยากรู้อยากอะไรเห็นใหม่ นี่คือเรื่องของ การเรียนรู้ อันนี้เป็น การผลดีเห็นใหม่ ผลดีก็เข้าไปถึงก็เข้าหาและก็รู้สถานที่ และก็ติดต่อ ในเน็ตนะครับ อยู่ในเครื่องเทคโนโลยี เค้าก็จะเห็นว่า มีภาพอย่างนี้ เห็นใหม่มันจะลงรายละเอียดว่า ระบายอากาศเหนือเป็น อย่างนี้ นะ ศิลปะชีพเป็น อย่างนี้ สี ภาคนี้อย่างนี้ ภาคนี้อย่างนี้ ภาคนี้อย่างนี้ คือเด็กบางทีมันเห็นทั้งภาพและก็รู้ว่าเรียกชื่ออะไรและอยู่ภาคไหนเห็นใหม่ครับ รวมทั้งการ แต่งกายมันบ่งบอกทั้งหมดคือทุกอย่างยิ่งเทคโนโลยีมันก้าวล้ำไปข้างหน้า ไอ้ความง่ายมันง่ายขึ้น พอง่ายขึ้น ไอ้ความง่ายมันก็ส่งผลไปอย่างอื่นด้วยเห็นใหม่ครับ ทุกอย่างมันเชื่อมโยงกันมันมีสองหน้าตลอดคือศาสตร์ด้านนี้ถ้าคุณจะมาจริงๆ ไม่ใช่แค่ผิวเผินคุณต้องลงลึกรู้ประวัติเห็นหน้าตาครู นะครับ แต่จริงๆ ถ้าในมันก็จะบ่งบอกหมดแหละครับว่า อย่างนี้ ในอดีตเล่นมาที่ครุมีชื่อเสียงเป็นอย่างไร เล่นมาในสมัยไหนปี พ.ศ.อะไร อะ ตอนนั้นเสื้อผ้าในสมัยนั้นเป็น อย่างนี้ หรือ อะ พอถูกพัฒนามาในแต่ละปีเสื้อผ้ามันเป็นอย่างนี้แล้วแต่ก็ยังคงรูปแบบของการอนุรักษ์ไว้ เห็นใหม่ครับ ทุกอย่างมันคือสะดวกมันดีใจ มันจะถูกบ่งบอกอยู่ แต่ข้อเสียของเขา ข้อเสียตรงนี้คือคุณก็อาจจะขาดความอะไร ขาดความ เค้าเรียกความรู้จักจริงในตัวของคุณ สิ่งเหล่านี้ต้องมีการพูดคุยนะครับ ในเน็ตสอนไม่ได้ เสรีซดไม่ได้ คุณเห็นแต่ภาพเห็นแต่เนื้อหา แต่สิ่งที่มันแฝงอยู่ข้างใน มันคือการมี ขนบธรรมเนียมระเบียบทุกอย่าง ที่ผู้สืบทอดได้รับจากครูบาอาจารย์ของเขา การรักษาตรงนี้ไว้ได้นี้แหละคือการอนุรักษ์ต่อให้จะมีการปรับเปลี่ยนพัฒนาให้มันดูทันสมัยขึ้นยังไง แต่รากเหง้าพวกนี้ มันจะยังอยู่ การที่มีภาพถ่ายที่นำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ถือว่าเป็นเรื่องดีที่อย่างน้อยมีไว้ให้คนได้ดูได้ เห็นว่าสิ่งเหล่านี้มันมีอยู่นะ มีมานานเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ต้องช่วยกันรักษาไว้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้อยู่ยาวนานๆ”

ศิลปวัฒนธรรมไทยแบบผสมผสานมีปรากฏให้เห็นในปัจจุบันมากขึ้น อันเนื่องมาจากแนวคิดที่ต้องการจะนำศิลปวัฒนธรรมไทยแบบดั้งเดิมมาประยุกต์ให้เข้ายุคสมัยใหม่ ดังจะเห็นได้จากการนำตัวละครในวรรณกรรมต่างๆ มาเสนอในรูปแบบของโฆษณา ป้ายประกาศ รวมถึงโลโก้ต่างๆ ทั้งนี้ จำเป็นจะต้องมีในส่วนของความเหมาะสมของการประยุกต์ไม่ให้เกิดการบิดเบือนหรือทำให้เสื่อมค่าลง

ผศ.ดร. เกรียงไกร วัฒนาศาสตร์ (นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย) “ถ้าถามว่าเกิดการเรียนรู้ใหม่ ก็อาจจะรู้ว่ามันมีอยู่ รู้ว่ามันมีตัวตนอยู่ แต่ให้รู้ว่ามันมีลักษณะแบบไหนมันอาจจะไม่ใช่ บางทีสื่ออาจจะสื่อในเชิงที่ผิดก็ได้ อย่างเช่นเอาผีตาโขนมาพูดในเรื่องของ ?? คือผีตาโขนมันเป็นประเพณีที่เฉพาะเนอะ เฉพาะช่วงเวลา จะเอาผีตาโขนมาเล่นในช่วงเวลาที่มันไม่ใช่ช่วงเวลา มันก็ผิดในเรื่องของบริบทของการแสดงหรือการพิธีกรรมนั้น สื่อก็อาจจะช่วยในเรื่องของการเอา

มาโปรโมทให้มันมีตัวด้วย แต่ถามว่าสื่อให้รู้ว่าโหมว่าประเพณีนี้อยู่ที่ไหน อยู่เมื่อไหร่ อยู่อะไร อย่างเนี่ย ก็ต้องคู่อีก ถ้าคนที่สนใจก็อาจจะสืบค้น ถ้าคนไม่สนใจก็อาจจะไม่สืบ เพราะว่าเหมือนกับเรามีประเพณีอื่นๆ เข้ามาเนอะ ไซ้โหม แล้วอย่างประเพณีที่มันอยู่ในประเทศไทยก็ไม่มีใครไปสืบค้นหรอก นอกจากจะทำให้มันมีอัตลักษณ์หรือมันมีลักษณะรูปแบบที่น่าดึงดูดในเรื่องของการนำเสนอ อาจจะถ่ายภาพให้เคลื่อนไหวหรืออะไรอย่างเนี่ย มันก็อาจจะทำให้คนสนใจที่จะศึกษา ก็คือต้องเพิ่มเรื่องของสื่อในการนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ หรืออะไรก็ตามแต่ก็จะช่วยได้ มากมันก็ถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่ง ในการที่จะเก็บข้อมูลเนอะ แต่มันก็ไม่ได้ทั้งหมด มันก็เป็นกระบวนการอันหนึ่งเนอะในเรื่องของทำที่เรียกว่าขึ้นทะเบียน inventory ก็คือเก็บข้อมูลเอาไว้ ถ้าในอนาคตมันไม่อยู่เราก็ยังมีรูปเอาไว้ให้ดู ถ้าประเพณีบางอย่างมันก็สูญหายไป สื่อมันก็ช่วยเราในเรื่องของการเก็บเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวหรืออะไรก็ตาม มันก็เป็นรูปแบบอันหนึ่งที่ช่วยทำให้เรามีข้อมูลตรงนี้ เมื่อเรามีข้อมูลเราก็สามารถอ้างอิงได้ว่า ศิลปวัฒนธรรมไทย ประเภทนี้ มีที่มาที่ไปยังไง อยู่ที่ท้องถิ่นไหน ควรจะมีแนวทางในการอนุรักษ์ยังไงก็สามารถทำได้”

คุณ สุธรรม สิริโรโรจน์ (ช่างภาพผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพสายสารคดีวัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20 ปี) “มันอยู่ที่วิธีการนำเสนอของเรา เราจะนำเสนอให้มันเสียมก็ทำให้มันดีก็ได้มันอยู่ที่วิธีการของเราดีกว่าตรงนั้น แต่ความเปลี่ยนแปลงมันหาได้เสพยากได้ขมยากขึ้นเหมือนอย่างทางใต้ถ้าเรามองเนี่ย เรื่องโน้ห่าที่จริงแล้วเค้าจะมีอยู่เรื่อยๆ แต่ว่าถ้าจะไปเล่นถึงตามนอกเมืองตามวัด งานวัดงานอะไรอย่างนี้ หรือไม่ก็จะเป็นงานสมโภชใหญ่ๆ ไปเลย ถ้าเป็นงานเป็นจริงเป็นจัง หาได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นการเรียนรู้มันเกิดแน่ๆ เพราะเมื่อมีคนได้เห็นภาพ ก็จะต้องมีคำถามแล้วว่า ภาพที่ได้เห็นนั้นมันคือภาพอะไร มีที่มาที่ไปยังไงมันเป็นเรื่องของความสนใจนะ บางคนอาจจะชอบเรื่องราวของวิถีชีวิต ก็อยากนำเสนอออกไปเป็นภาพถ่าย เป็นวิดีโอ แต่อาจจะไม่รู้ว่าจะได้อะไรกับมา อย่างผม ผมไม่รู้ว่าจะภาพที่ถ่ายแล้วเอาไปโพสต์ในกลุ่มในชมรม มันจะมีคนชอบหรืออะไรโหม แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ มีคนตามไปถ่ายที่นั่นๆ บ้าง มันก็ดีนะ มันทำให้รู้ว่า แบบนี้คนก็ชอบ คนก็สนใจเออเนี่ย ซึ่งก็แปลว่า เมื่อมีคนชอบเออก็ไม่ต้องไม่อย่าให้มันหายไปก็ต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ อาจจะไม่ใช่การช่วยทางตรง แต่ก็คิดว่าน่าจะช่วยอยู่”

“ศิลปะไทยคู่สากล” หมายถึง การนำรูปแบบและความงามของศิลปะ ไทยมาสร้างสรรค์ และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน และเผยแพร่ ไปสู่สังคมอย่างกว้างขวาง ซึ่งได้สร้างคุณค่าทั้งทางด้านความงาม คุณค่าด้านทาง จิตใจ และคุณค่าทางด้านประโยชน์ใช้สอยประเภทของงานศิลปะไทย งานศิลปะไทยหรือศิลปกรรมไทย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. จิตรกรรมไทย (Thai Painting) หมายถึง การเขียนภาพและระบายสีตามรูปแบบไทย ได้แก่ การเขียนลวดลายไทย การระบายสี และการปิดทองในภาพเขียนเกี่ยวกับวรรณคดี

ประวัตินาฏศิลป์ และพุทธประวัติ โดยสร้างสรรค์ลงในสมุดไทย ตกแต่งฉากไม้ ลับแล พนัก พิง ตกแต่งประตู หน้าต่าง และฝาผนังในอุโบสถ วิหาร ศาลาเปรียญ หอไตร ซึ่งเรียกว่า งานจิตรกรรม ฝาผนัง ตลอดจนการเขียนลวดลายปิดทองรดน้ำคู่พระธรรมหรือหีบพระธรรม และลวดลายบน ภาพพระเครื่องใช้ต่างๆ สมุดข่อยวัดศิระกระบือ กรุงเทพมหานคร เป็นภาพเทพประทับบนแท่น พนมมือฟังพระธรรม ทวารบาลที่มีความงดงามอ่อนช้อยด้วยลวดลาย ศิลปะไทย ที่หอไตร วัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพมหานคร

อดุลย์ พันตะโกชัย (ช่างภาพอิสระ,ช่างภาพสายสารคดีวัฒนธรรมของ อสท. ผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพ สารคดีวัฒนธรรม ประเพณี มากกว่า 20ปี) “ถ้าพูดถึงภาพที่พูดถึงวิถีชีวิต มันอาจจะมีในเรื่องของภาพที่เป็นภาพศิลปะ ภาพศิลปะเนี่ยถ่ายให้สวยโอเคแต่พอมีความสารคดี เข้ามามันจะต่างละ มันจะต้องถูกรอบด้วยกรอบของความเป็นจริง เพราะฉะนั้นภาพที่พิศทอเรียล ต่างๆ รู้จักภาพพิศทอเรียลใช้ไหมครับ ถ้าเรารู้จักภาพพิศทอเรียลเราจะเห็นว่าภาพบางภาพเนี่ยคือการเชิดขึ้นมาสวยงาม เรื่องราวอาจจะไม่ถูกต้องนัก แต่งานของพี่ยากขึ้นไปอีกนิดนึงคือมันต้องถูกต้องเพราะมันคือการบันทึกประวัติศาสตร์ ภาพถ่ายสารคดีวัฒนธรรมเนี่ย มันคือการบันทึกประวัติศาสตร์แล้วมันย้อนกลับมาเรื่องถึงผู้คน คนคือผู้สร้างวัฒนธรรมและวัฒนธรรมก็จะคงอยู่ได้ ก็คือคน คนคือผู้สร้างไว้ว่าทำอะไรอย่างหายไป คนไม่ใส่ใจไม่รักขามัน เพราะฉะนั้นภาพถ่าย ที่พี่ทำงานเนี่ย มันคือส่วนหนึ่งที่จะเก็บรักษาวัฒนธรรมและรักษาวิถีชีวิตผู้คน และก็เป็นการรักษาประวัติศาสตร์เอาไว้ด้วย เพราะฉะนั้นพอย้อนกลับมาอีกตรงที่ว่าภาพถ่ายในเชิงศิลปะวัฒนธรรมเนี่ย มันต้องมีเรื่องของความถูกต้องเพราะถ้าเราทำไปไม่ถูกนั่นคือเราไปบิดเบือนประวัติศาสตร์ ถูกไหมครับ เพราะฉะนั้นข้อกำหนดมันจะมีกรอบเยอะแยะมากมายเลย อย่างบางทีที่ไปทำงานไปเชิดถ่ายอะไรขึ้นมาสักอย่างเนี่ย บางคนก็บอกว่าอันนี้ไปจริงๆก็ไม่มีให้ดูหรอก หลักของพี่มีอยู่ว่าอะไรที่พี่จะถ่ายมันเคยเกิดขึ้นจริงไหมเป็นไปได้ไหมและเราเอามาจัดในการเชิดฐานถ่ายขึ้นมามันคือการริชต์มันคือการรีอิวน์ที่ขึ้นมาหรือเราอาจจะเคยเห็นแค่ในพิธีการ ปีหนึ่งมันอาจจะมีภาพอย่างนี้ขึ้นมาแค่ครั้งเดียว วันเดียวซึ่งบางทีมันก็เป็นไปไม่ได้ ถ้าเราจะไปตรงเราจะไปเจอแต่เราก็สามารถที่จะจำลองมันขึ้นมาได้โดยมีกรอบพื้นฐานความถูกต้อง ถูกไหม กลุ่มชาติพันธุ์นี้เกล้าผมแบบโบราณยังงี้ ก็จำเป็นต้องรู้ บ้านนี้ จังหวัดนี้ผ้าซิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์ของเค้าเป็นแบบไหน ทุกอย่างมันคือการเรียนรู้ทั้งสิ้น”

การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย แบบเฉพาะกิจหรือการจัดขึ้นชั่วคราว เพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง มีให้พบเห็นบ่อยครั้งอันเนื่องมาจาก ศิลปวัฒนธรรมบางประเภทจะมีช่วงเวลาของตัวเอง ยกตัวอย่างเช่นการทำบุญใหญ่ ที่จะเกิดขึ้นในช่วงเข้าพรรษา หากช่างภาพ

ต้องการถ่ายภาพก็จำเป็นจะต้องรอจนถึงช่วงเวลานั้น แต่หากมีความประสงค์จะต้องใช้งานภาพถ่าย ก็จำเป็นจะต้องจัดขึ้นชั่วคราวเพื่อให้ได้ภาพตามต้องการ

อาจารย์ เจริญ ตันมหาพราน (วิทยาการประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผู้มีประสบการณ์ด้านประวัติศาสตร์ไทยมากกว่า 50 ปี) “มันก็พูดลำบากนะเพราะว่าศิลปวัฒนธรรมนี่นะ คนเค้ารู้จัก แต่ว่าจะให้มาอยู่ในยุคปัจจุบันคนมันไม่เคยเห็นอะ พอในเมื่อได้เห็นก็ตื่นตา เป็นเรื่องที่ตื่นตาที่ไม่ค่อยนั้น คือพวกศิลปวัฒนธรรมอยากให้เห็นอยากจะไปมันต้องไปถึงถิ่นอย่างที่คุณบอกว่าฝิดาโชนเนี่ย คุณก็ต้องไปที่จังหวัดเลย ค่าน้ำ ไร่ ไหม แต่หลังๆมันก็มีมาบ้างเชิงในวัฒนธรรมการท่องเที่ยว มีการเอามาโปรโมทในกรุงเทพในอะไร ซึ่งมันนานๆ จะมีสักครั้งนึง มาเมื่อไหร่คนจะตื่นตื่นอะ เพราะไม่เคยเห็นไร่ ไหม อย่างที่บอกถ้าจะเห็นต้องไปถึงถิ่นของเค้า มีศิลปะบางอย่าง มีวัฒนธรรมบางอย่างที่จะดูเนี่ย มันดูไม่ได้เลยต้องไปหาถึงที่อย่างอุ้มพระดำน้ำที่เพชรบูรณ์ ซึ่งในช่วงนี้อาจจะมีเดือนหน้าเนี่ย วันสารทไทย คือมันเป็นพระพุทธรูปสำคัญ ที่เวลาปีไหนไม่คำปีนั้นเกิดหายนะเลย คนที่คำก็คือผู้ว่าเออลงไปคำเลยคนอื่นไม่ได้ เค้าทำมาเป็นร้อย ๆ ปีนะ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย พระยาพิชัยเป็นคนเอามาแล้วก็ประเพณีสืบต่อ อะไรพวกนี้แหละมันคือการเรียนรู้ มันได้หมดทั้งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ทั้งประเพณี ยกตัวอย่างง่ายๆเลยนะ ถ้าผมบอกว่า เมื่อก่อนกรุงเทพเนี่ยมีแต่นากับทุ่งโล่งๆจะมีคนเชื้อใหม่ วัควายเดินกันเต็มไปหมด แล้วคุณสมัยนี้สิ แค่นไม้ยังหาดูยากเลย แต่มันมีภาพถ่ายที่เขาถ่ายไว้ ไปหาดูได้ ตามหอสมุดแห่งชาติ ตามเว็บไซต์ แล้วจะเชื่อเลยว่าจริง ผมไม่รู้ว่าคุณถ่ายมันจะช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมได้ไหมนะ แต่ที่แน่ๆมันบันทึกเรื่องราวต่างๆไว้ได้ ให้เราได้เห็นให้เราได้นึกถึง”

เอกลักษณ์ของงานศิลปะไทย งานศิลปะไทยมีลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ มีคุณค่าทางด้านความงามและจิตใจ ดังนี้ เอกลักษณ์ของงานจิตรกรรมไทย เป็นภาพแบนๆ แบบสองมิติ งานจิตรกรรมไทยดั้งเดิมนิยมใช้สีแบนๆ แบบสอง มิติ และตัดเส้นที่รูปและลวดลาย มุ่งเน้นแสดง ความงามในการใช้เส้น และสี ไม่แสดงแสงเงาตามธรรมชาติและระยะใกล้ไกลของภาพ ความงดงาม ความอ่อนช้อยในงาน จิตรกรรมไทย ได้แสดงให้เห็นถึงฝีมือช่างไทยอันประณีต งดงาม ที่เกิดจากสมาธิที่ มั่นคงและจิตใจอันละเอียดอ่อน จึงจะสามารถสร้างสรรค์งานจิตรกรรมไทยได้ ดังนั้น การฝึกหัดเขียนเส้นอย่างมีสมาธิอันแน่วแน่จึงเป็นหัวใจของการเขียนภาพจิตรกรรมไทย

ดร.รัชณี แซ่วัง (นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย) “ถามว่าทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่

1. ทำให้เกิดการเรียนรู้ประเภทที่เค้าเรียกว่าเซโโลไทยปี ถ้าสมมติคุณบอกว่าคุณถ่ายภาพเรื่องของประเพณีวัฒนธรรม ลักษณะการนำเสนอประเพณีวัฒนธรรม มันก็จะแสดงถึงความมีชีวิตชีวา ความสดใส การมีส่วนร่วมไร่ ไหม อันนี้ก็จะเหมือนกับการผลิตซ้ำสื่ออีกประเภทหนึ่ง คนถ่ายก็เป็นเหมือนเครื่องมือหนึ่งในการผลิตซ้ำ ว่า เฮ้ย พอเวลาที่คุณพูดถึงตรึมในการถ่ายภาพประเพณี

วัฒนธรรม ก็จะเป็นแบบ เป็นแบบนี้ เห็นปะ เน้นสีสันสดใส เน้นความสนุกสนาน ความสุขขุ่นนี้ นั้น ซึ่งมันเป็นตรึงผลิดเข้าไปเรื่อยๆ ทีนี้ถามว่าได้เรียนรู้อะไรไหม มันก็ได้เรียนรู้ว่า โอเค ทำดีที่สุดแล้ว ประเพณีวัฒนธรรม มันก็อยู่ในกรอบนั้นแหละ เพราะว่าเราต้องบอกว่าคนคุณต้องการอะไร คนถ่ายภาพก็เป็นเหมือนกับคนขาย คอบสนองความต้องการว่าคนดูอยากดูนี้ ก็ถ่ายอันนี้ ดังนั้นถ้าคุณถ่ายอะไรที่มันหลุดกรอบไป งานคุณก็จะขายไม่ได้มันก็จะเหมือนตีฆ้องกับซัพพราย เพียงแต่ว่าโอเคอันนี้เป็นลักษณะการถ่ายภาพ อาจจะนึกในลักษณะที่มันแหกกรอบ คือถ้าในภาษาศัพท์ทางวิชาการก็จะบอกว่ามันเป็น โฟโตโมเดิร์น มันไม่จำเป็นว่าคุณต้องถ่ายภาพโชนที่อยู่ในโรงโชนที่จะเป็นแบบเทอร์เตอร์ มีคนชมเยอะแยะมากมาย แต่โชนในอยู่กลางถนนมันหมายความว่าไง มันแฝงนัยอะไร มันก่อให้เกิดการเรียนรู้ว่าทำดีที่สุดแล้ว เวลาที่คุณดูวัฒนธรรมเนี่ย มันมีความหลากหลายมันไม่ได้มีเพียงแค่หนึ่งเดียว มันอยู่บนท้องถนน มันขุ่นนี้มัน จีบต้องได้ใกล้ชิดกับคนมากขึ้น ว่าทำดีที่สุดว่านี่คืออะไร แล้วก็โอเค นอกจากเรื่องการเรียนรู้ที่มันจะเป็นลักษณะในการถ่ายทอดในเชิงเซโโลไทย ก็อาจจะเห็นว่าจริงๆแล้ว ว่าวัฒนธรรมมันมีเลื่อนไหล เลื่อนไหลนี้เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไซ้ใหม่ คือถ้าดูเรื่องของลักษณะเวลาตอนนี้ แต่ก็ไม่ได้แน่ใจว่าลักษณะความสนใจตอนนี้ อีก 10 ปี ข้างหน้าคุณอาจจะไม่เอาโชนละ คุณอาจจะเป็นเป็นแซกโซโฟน คุณอาจจะเอาเป็นหนังตะลุงหรือว่าอะไรก็ตามแต่ มันสะท้อนโซเซียดเอทแทกชั่นได้ส่วนหนึ่ง สะท้อนความสนใจของสังคมได้ส่วนหนึ่ง ถูกปะ เพราะเวลาที่คุณหยิบยกอะไรออกมา คุณต้องรู้ว่าเฮีย อันนี้พอเอาโชนออกมา ตรงนี้ยังมีโชนพระราชินี คุณเอาหนังใหญ่มา เฮีย มันมีหนังใหญ่ที่ราชบุรีมันเป็นที่ต้องการ เพราะชุมชนราชบุรีทำ มันสะท้อนความต้องการของสังคมส่วนหนึ่งว่ายิ่งเราเอาอันนี้ออกมาแสดงว่าส่วนเหล่านี้จะหายไปหรือเปล่า ถูกปะมองในมุมมอง ไม่งั้นคุณจะไม่สนใจเอาหนังใหญ่มา คุณจะไม่เอาโชนมา ทำไมคุณถึงเอาโชนมาเพราะว่า เฮีย โชนคนดูไม่รู้เรื่องเอามานำเสนอ คุณเอาหนังใหญ่มาเพราะมันจะหายไปคุณเลยเอามานำเสนอ อันนี้มองในมุมมองก็ช่วยอนุรักษ์นะ อย่างน้อยรู้สึว่ามันก็ถ่ายทอดคาร์แรคเตอร์หลักๆของความเป็นวัฒนธรรมจะในมุมมองไหนก็ตาม แต่ถึงแม้มันจะเป็นการถ่ายทอดแบบโซโโลไทยก็ตาม แต่มันก็ดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย ด้วยความที่มันเป็นสื่อออนไลน์นะ คาร์แรคเตอร์ของสื่อออนไลน์คุณจะดูเมื่อไหร่ก็ได้ คุณจะเก็บเอาไว้เมื่อไหร่ก็ได้ จะทำอะไรกับมันเมื่อไหร่ก็ได้ มันไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา ไม่มีข้อจำกัดเรื่องของสเปซ เพียงแต่ว่าคุณมีแค่ Mobile Phone คุณก็สามารถเข้าถึงได้แล้วมันทำให้คนทั่วไปรับรู้ได้รวดเร็วขึ้นด้วยซ้ำ”

การเปรียบเทียบคุณลักษณะของงานศิลปะไทยกับศิลปะสากล ผลงานศิลปะไทยที่เป็นงานทัศนศิลป์ ได้แก่ จิตรกรรมไทย ประติมากรรม ไทย และสถาปัตยกรรมไทย ล้วนเป็นงานศิลปะกรรมที่มีคุณลักษณะเฉพาะ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งสามารถกล่าวโดยสรุปเพื่อเปรียบเทียบ

คุณลักษณะของงาน ศิลปะไทยกับศิลปะสากลได้ เป็นศิลปะแบบอุดมคติ (Idealistic) โดยสร้างสรรค์จากอุดมคติหรือความเชื่อถือศรัทธา ไปสู่ความจริงตามธรรมชาติ โดยมีวิวัฒนาการด้านศิลปะดังนี้ 1. การสร้างสรรค์แบบไทยประเพณี เป็นการสร้างสรรค์ตามอุดมคติดั้งเดิมของไทย โดยเฉพาะ ด้านจิตรกรรม เป็นภาพเขียนสองมิติ เน้นการใช้เส้นที่อ่อนช้อยงดงามและไม่แสดงแสงเงาที่เหมือนจริง เริ่มต้นจากการสร้างสรรค์ขึ้นตามความเชื่อถือศรัทธาทงพระพุทธศาสนา 2. การสร้างสรรค์แบบไทยประยุกต์ เป็นการคลี่คลายและเปลี่ยนแปลงรูปแบบ มีการใช้แสงเงา และแสดงแสดงความตื่นลึกแบบสามมิติคล้ายงานศิลปะสากลมากขึ้น แต่วิธีการสร้างสรรค์ยังคงเอกลักษณ์ไทยอันงดงามละเอียดอ่อน มีการลงรักปิดทอง และถ่ายทอดคุณลักษณะของตัวละคร ในวรรณคดีหรือชาดกได้อย่างงดงาม และยังมีมุ่งเน้นเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับ แบบไทยประเพณี ศิลปินไทยคนแรกที่ประยุกต์แนวการเขียนภาพสามมิติตามแบบศิลปะ ตะวันตกก็คือ “ขรัวอินโข่ง” 3. การสร้างสรรค์แบบไทยร่วมสมัย เป็นการสร้างงานศิลปะไทยที่มีความอิสระ ขึ้นอยู่กับ ความคิด และจินตนาการของศิลปิน งานศิลปะไทยลักษณะนี้จะสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็น สากลได้ง่าย

จตุพร ธีราภรณ์ (นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการการเรียนรู้) “คือความจริงถ้าเราพูดถึงการเรียนรู้ก็ค่อนข้างง่าย ๆ ก็คือเหมือนเด็กทำการบ้านหรือว่าเด็กต้องการที่จะหาความรู้เนี่ย คำก็หาความรู้ทางสื่อออนไลน์เป็นหลักอยู่แล้วในปัจจุบัน เพราะว่าเหมือนกับการศึกษาเราก็บางทีมันก็อาจจะไม่เกิดขึ้นโดยตรง แต่เอาง่ายเข้าก็คือหาในสื่อออนไลน์เนี่ยแหละ หาในสื่อออนไลน์เนี่ยทีนี้มันก็อาจจะไปเจอภาพ สมมติว่าเราเสิร์ชประเพณีสงกรานต์ก็จะมีภาพขึ้นเยอะถ้าเราเห็น เราก็อาจจะเรียกภาพถ่ายพวกนั้นว่าภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรม แต่ทีนี้มันจะไปสู่การเรียนรู้ใหม่เนี่ย ประเด็นนี้ผมมีความคิดเห็นอย่างนี้ว่าคนที่กำลังสร้างสรรค์งานนี้ งานภาพถ่ายนี้ขึ้นมาเนี่ย ควรจะต้องเหมือนกับให้ความละเอียดรอบคอบในการที่จะบันทึกภาพนี้ลงไปและจะเอาไปเผยแพร่ด้วย คือถ้าจะบันทึกแล้วเก็บไว้มันไม่มีปัญหา แต่ถ้าบันทึกแล้วเอาไปเผยแพร่ซึ่งมันจะอยู่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สงกรานต์คุณก็ควรจะต้องมีอะไรที่มันเกี่ยวข้องกับชนิดหนึ่งเอาลงไปให้มันเป็นทิศทางเดียวกันเพื่อจะสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ก็ต้องเป็นคุณอยู่แล้วถ้าเราจะมองคือมันต้องเป็นคุณประโยชน์มันถึงจะเป็นการเรียนรู้ได้คือการอนุรักษ์นะ มันคือการที่ไม่ให้มันหายไป อนุรักษ์หมายความว่าอาจจะมียางบางอย่างซึ่งมันอาจจะถูกกลืนไปตามกระแส สายธารของกาลเวลาที่มันผ่านไปได้ เพราะว่ามันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่ภาพที่มันถ่ายในวันนี้มันไม่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไป มันก็จะเป็นของมันอย่างนั้น คนดูต่างหากละที่วันนี้ดูภาพนี้เนี่ยอีก 10 ปีกับมาดูภาพนี้อาจจะมีความคิดที่เปลี่ยนแปลงไป สิ่งที่เราได้รับเนี่ยมันไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นการอนุรักษ์เนี่ยมันตรงตัวอยู่แล้ว ถ้าจะมองโดยนัยยะที่เป็นนัยยะตรงเนี่ยนะ เราถ่ายภาพหลายอะไรซักอย่างหนึ่งซึ่งมีคนคิดอย่างเช่น ป้าเนือง แฝงลีคำ เนี่ย ที่เสียชีวิตไปแล้วศิลปินแห่งชาติเนี่ยช่างทำทอง

ป้าเนื่องเสียชีวิตไปแล้วงานของท่านที่ถูกเก็บบันทึกเอาไว้โดยภาพมันยังคงอยู่ใช่ไหม มันเป็นส่วนในการอนุรักษ์แล้วถ้าเกิดว่าเราใช้ภาพเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้เอาไว้ อย่างเช่นกระบวนการในการทำ Product อะไรบางอย่างหรือกระบวนการในการถ่ายทอดอะไรบางอย่างแล้วเราเก็บภาพเอาไว้เป็นขั้นตอนๆเอาไว้ พร้อมกับคำบรรยาย มันก็เป็นเครื่องมืออนุรักษ์สิ่งเหล่านี้ไม่ให้หายไป และอย่างหนึ่งถ้าภาพถูกสื่อเอาไปเผยแพร่ในสื่อ ภาพที่สื่อต้องเอาไปเผยแพร่ในสื่อออนไลน์คนยังได้เห็นมันก็เป็นการกระตุ้นไม่ให้เกิดสิ่งเหล่านี้ไป เพราะฉะนั้นภาพมีอิทธิพลต่อความรู้สึกคน ความรู้สึกคนก็คนนั้นแหละที่จะเป็นคนอนุรักษ์ สิ่งเหล่านี้เอาไว้ ถ้าเกิดภาพนำเสนอความน่าสนใจคนก็จะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ต่อไป มันก็จะไม่หายไป มันก็เป็นอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้เอาไว้ อยู่แล้ว ถึงแม้ว่าคนอาจจะไม่ได้อยากจะทำอนุรักษ์แบบภาพ แต่มันอนุรักษ์สิ่งที่มันเป็นตัวของมันอยู่แล้ว เพราะมันมีบางอย่างที่เคยเห็นมาจากประสบการณ์คือมีแต่ภาพแล้วไม่เหลืออะไรแล้ว”

อาจารย์บุญเลิศ นางพินิจ (ศิลปินแห่งชาติ สาขา ศิลปการแสดง(ลิเก) 2539) “มันเกิดการเรียนรู้กันอย่างแน่นอนเพราะอะไร เพราะเด็กรุ่นใหม่เขาไม่เคยเห็นหรือบางสิ่งบางอย่างที่มันโบราณ ลิเก หนึ่งตระกูลอะไรพวกนี้ ยิ่งเป็นเด็กในเมืองด้วยก็ยิ่งหาดูยาก การมีรูปให้เขาดู ให้เขาได้เห็น ก็จะทำให้เขาได้รับรู้ว่า มันมีอยู่นะ แล้วพ่อแม่ก็นั่นและที่ต้องบอกว่า รูปภาพที่ลูกได้เห็นอยู่นั้นนะเป็นเป็นภาพอะไร ต้องบอกให้ถูกด้วยนะไม่ใช่ เห็นนางรำใส่ชุดราแล้วบอกว่าเป็นมโนราห์แบบนี้ใช้ไม่ได้ อย่างลิเกมันมีมานานแล้ว คนเห็นก็รู้เลยว่านี่คือลิเก แต่เด็กรุ่นใหม่เขาไม่รู้ พอมีภาพถ่ายมาให้เขาเห็น เขาก็อาจจะสนใจ พ่อแม่ก็ต้องบอกให้ถูกเมื่อก่อนเล่นลิเกปีๆหนึ่งไม่มีวันหยุดเลย บางวันเล่นกลางวันแล้วต้องไปเล่นตอนเย็นอีกรอบ มีคนมาจ้างตลอด แล้วดูทุกวันนี้ลิเกแทบจะไม่ได้ลิเกกันแล้ว คนจะมาเรียน จะมาเล่นลิเกก็แทบจะไม่มี ถ้าเขาไม่อนุรักษ์ไว้ ก็คงหายไปแล้วพวกลิเกนะ ก็ดีหน่อยที่ยังมีรูป มีภาพอะไรแบบนี้ให้คนได้เห็น ลิเกก็เหมือนการแสดงอื่นๆนั้นแหละ ต้องปรับตัว ต้องปรับเปลี่ยน คำร้อง เนื้อร้อง ชุดอะไรพวกนี้ก็ต้องให้มันทันสมัย ไม่งั้นก็อยู่ไม่ได้ พอปรับนั้นนี้ ก็เริ่มมีงาน ก็เริ่มมีคนจ้าง เห็นไหมล่ะเดี๋ยวนี้ลิเกยังต้องร้องเพลงได้ แม่ยกชอบบอกชอบใจจริงๆไม่ใช่แค่ถ่ายรูปนะมันต้องเป็นวิถีโอเลย ให้คนได้ยืนเสียงด้วย เวลาลิเกร้อง ลิเกรำมันจะได้เห็นท่าเห็นทาง แบบนั้นลิเกถึงจะอยู่ได้”

อนุสรณ์ แส่นประสิทธิ์ (ผู้สืบสารวัฒนธรรมประเพณีผีตาโขนมากกว่า 20 ปี และยังเป็นช่างฝีมือจัดทำหน้ากากและชุดผีตาโขนในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย) “การเรียนรู้ที่คิดว่าคนทั่วไปน่าจะทำได้ ก็คงเป็นที่ว่า ได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามที่เห็นรูปผีตาโขนก็จะรู้แหละว่ามีอยู่ที่อำเภอนั้นอำเภอนั้นนะ แล้วถ้ามีคนสนใจก็อาจจะมาศึกษาเพิ่มเติม หรืออย่างที่คุณมาสัมภาษณ์ผม แล้วผมบอกเรื่องราวความเป็นมา ไม่ว่าจะผีตาคน ผีตาขน ที่คุณบอกว่าไม่เคยรู้มาก่อน แบบนี้ก็เรียกว่าได้เรียนรู้แล้วผมว่าช่วยอนุรักษ์นะ เพราะบอกเลยว่าเมื่อก่อน

คนไม่ค่อยรู้ว่า ผิดาโชนอยู่ที่ไหน ไม่รู้หรือกว่าอยู่จังหวัดเลย พอมีคนมาเที่ยวแล้วถ่ายรูปกลับไปลงเวป คนอื่นเห็นว่าสวยก็ตามๆกันมาเที่ยว พอคนมาเยอะชาวบ้านก็เริ่มแต่งตัวเป็นผิดาโชนกันเยอะขึ้น ภาครัฐก็เข้ามาสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีรายได้เข้าจังหวัดเข้าชุมชน ผมว่ามันได้กันหลายต่อเลยนะ ยิ่งรูปไหนที่สวยๆนี่เขาอัดใส่กรอบขายกันเลย ทรายไคที่ยังมีคนมาเที่ยว มาถ่ายรูปของพวกนี้มันก็ยังอยู่ แต่เมื่อไหร่ไม่มีคนสนใจ ก็คงเลิกๆกันไป”

สุนันทา มิตรงาม (รองอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม) “มันเกิดการเรียนรู้แน่นอนตามยุคสมัยและบริบทที่เปลี่ยนไป อย่างพวกเราในฐานะที่อยู่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมทำงานในด้านกระทรวงวัฒนธรรมเนี่ย เราก็ต้องตามๆสภาพเหตุการณ์ที่มันเกิดขึ้นให้ได้ว่าปัจจุบันนี้มันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมยังไง เพราะหน้าที่ของพวกเราก็คือว่าเราต้องมีความรู้พอที่จะบอกสังคมได้นะ บอกว่าอย่างไรประเพณีสงกรานต์จริงๆแล้วควรจะเป็นอย่างไรนะตามรูปแบบที่ดี ถ้ามันพัฒนาไปอย่างนี้ เราก็ต้องสามารถบอกบอกได้ว่ามันเปลี่ยนไปจากแก่นแท้ของประเพณีอย่างไรบ้าง เราก็มีหน้าที่ชี้แนะสังคมไป สังคมเค้าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับนี่ก็เป็นเรื่องของผู้คนในยุคนั้นสมัยนั้นด้วยเหมือนกัน เพราะอย่างที่บอกว่าหากมีการจัดงานประเพณีอะไรที่มันผิดแปลกออกไป แล้วประชาชนได้รับข่าวสารมา หรือได้เห็นมา ทางกรมก็มีหน้าที่ ที่จะต้องชี้แจงข้อเท็จจริงหรือบอกแก่ประชาชนว่า สิ่งที่ได้เห็นมานั้นมันคืออะไร ต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่เขา มันมีทั้งสองแง่มุมนะจะอย่างในแง่มุมดีๆเนี่ย ซึ่งส่วนใหญ่ในสื่อออนไลน์ที่เรามักจะเห็นเนี่ย มันมักจะเห็นได้จาก เออ ของเค้าเรียกว่าผลิตภัณฑ์ที่มันมีแต่เหล้า บุหรี่อะไรอย่างนี้ ซึ่งจะเห็นว่าในผลิตภัณฑ์เรานี้เวลาที่เค้านำเสนอเรื่องราว เรื่องราวผ่านสื่อ ก็จะนำเสนอในแง่มุมที่สวยงามมากของศิลปวัฒนธรรม เห็นแล้วมัน เห็นถึงความสวยงามเห็นถึงคุณค่าของมันด้วยอย่างนี้ละ แต่ว่าในขณะที่เดียวกันสื่อบางสื่อเนี่ยก็อาจจะล่อแหลมอะ ต่อการที่จะให้คนเข้าใจว่านี่คือช่วยเผยแพร่หรือว่าเค้า หรือว่ามันจะมีอีกมุมหนึ่งที่ทำให้ทุกคนเข้าใจผิด คือกรณีเหล่านี้กับศิลปวัฒนธรรม ถ้าเป็นอย่างของตัวเองเนี่ย ก็คือจะมองแค่ว่าในความงามของศิลปวัฒนธรรมว่าเค้าสามารถสื่อสารได้ดี แต่ไม่สนใจเรื่องตัวสินค้าตัวผลิตภัณฑ์เพราะว่าเราไม่ดื่มเหล้าดื่มเบียร์ไม่สนใจในอบายมุข ก็เสพและก็ชื่นชมความงามของสื่อที่เค้า ถ่ายทอดออกมาให้เราดู ก็อยู่ที่ว่าเราจะเลือกมองมุมไหน ถ้านำเสนอในสิ่งดีก็ถือว่าช่วยในแง่การอนุรักษ์ แต่ถ้านำเสนอในแง่การบิดเบือนหรือเสื่อมก็เรียกว่าทำลายจะถูกต้องที่สุด”

การประยุกต์สร้างสรรค์ศิลปะไทยสู่สากล งานศิลปะเป็นงานประณีตศิลป์ที่มีความวิจิตรงดงาม เป็นที่ชื่นชมและยอมรับกันทั่วโลก แต่ใน ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ยังขาดการรับรู้ ชื่นชมอนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาอันล้ำค่านี้ไว้ ถ้าหาก คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ ได้สืบค้น และได้สัมผัสงานศิลปะไทยจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น วัด ปราสาท พระราชวัง พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ก็จะเกิดความเข้าใจ ซาบซึ้ง และสามารถนำไป ประยุกต์สร้างสรรค์ให้เกิดคุณค่าทางความงามและ

ประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น การประยุกต์สร้างสรรค์งานศิลปะไทยสู่สากลสามารถทำได้โดยการเริ่มต้นจากใน ชีวิตประจำวัน สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเรา หรือใน โรงเรียนแล้วขยายสู่ชุมชน สังคมภายนอก และเผยแพร่ไปสู่นานาชาติในลักษณะต่างๆ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยวหรือในผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อการค้า

ภัทรมาส พรหมแก้ว (นักวิชาการศึกษาศาสนา สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา) “ผู้มีประสบการณ์ด้านงานศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่า 20 ปี คิดว่าคนที่ไม่เคยเห็นก็จะต้องสงสัยว่าสิ่งใดเห็นมันมีอยู่จริงๆ หรือ แล้วมันอยู่ที่ไหนส่วนไหนของประเทศ วัฒนธรรม ผู้คน ในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นแบบไหน ทำไมถึงมีสิ่งนั้นสิ่งนี้ขึ้นมา อย่างแหม่งแมว ทำไมภาคอีสานถึงต้องมี ก็เพราะมีฤดูแห้งแล้ง ชาวบ้านเลยต้องทำพิธีขอฝน ก็คิดว่าสิ่งเหล่านี้แหละ ที่ทำให้คนทั่วไปได้เรียนรู้จากภาพที่ได้เห็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนเลยก็คือทุกวันนี้มีคนหันมาสนใจเรื่องวัฒนธรรมประเพณีมากขึ้นอาจจะเป็นเพราะมีสื่อหันมาสนใจนำเสนอข่าวด้านนี้คนที่เคยได้ดูแล้วก็เลยสนใจ ยิ่งทุกวันนี้มีโซเชียลให้คนได้เล่นมันยิ่งเข้าถึงง่ายต่างจากเมื่อก่อนมากที่เหมือนเป็นความสนใจของคนเฉพาะกลุ่ม คนที่มีปู่ย่าตายาย เป็นคนสืบทอดตัวเองก็เลยซึมซับมา ทั้งๆที่เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ การที่มีคนมาถ่ายภาพมานำเสนอเรื่องราวมันเลยทำให้คนอื่นๆ ได้เห็นด้วย”

เกรียงไกร ไวยกิจ (ศิลปินนักถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ผู้มีประสบการณ์การถ่ายภาพศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่า 40 ปี) “เมื่อก่อนเลยสมัยที่ผมเริ่มถ่ายภาพใหม่ๆ เราก็ถ่ายไปเรื่อยไม่ได้คิดอะไร ก็แค่อยากได้ภาพสวยๆ แล้วเกิดไปเที่ยวแล้วได้ถ่ายภาพวิถีชีวิตชุมชนมา พอเอามาให้คนอื่นดู มันไม่ใช่แค่รูปสวยแล้ว มันยังมีเรื่องราวอยู่ในนั้นด้วย พอเวลาผ่านไปวิถีชีวิตแบบนั้นมันหายไปตามยุคสมัย มันก็กลายเป็นภาพที่บอกเล่าประวัติศาสตร์ ไว้บอกเล่าให้คนอื่นฟังว่าตรงนั้นแถวนั้น เมื่อก่อนมันมีสิ่งนั้นสิ่งนี้อยู่จริงๆ นะแล้วก็ให้ดูภาพที่เราเคยไว้ ทีนี้คนที่ได้เห็นเขาก็เริ่มตื่นตัวแหละว่า ถ้าไม่ดูแลรักษาไว้ ศิลปวัฒนธรรมบางอย่างก็ต้องหายไปเน้อๆ”

ธีรภาพ โลหิตกุล (ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (สารคดี) 2558) “คือผมมองว่า ผมเองคิดว่าเราจะหวงแหนอะไรเราต้องรักซะก่อน เพราะฉะนั้นภาพที่เผยแพร่ออกมาก็จะทำให้เค้ารู้สึกว่ามันเป็นคุณค่าในทางวัฒนธรรมของแผ่นดินซึ่งถ้าเค้าจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรืออย่างน้อยช่วยแชร์ไปให้คนอื่นเห็นกว้างขวางมากขึ้น มันก็เป็นการสร้างจิตสำนึกในเชิงอนุรักษ์ไปในตัวอยู่แล้ว เพราะว่าการรักไม่จำเป็นต้องให้เค้าอยู่ในตัว อาจจะมีคนได้แนวคิดจากการดูภาพสิ่งเหล่านี้และก็นำไปประยุกต์เช่น Prewedding เมื่อเค้าจัด Evens อะไรอาจจะมีการไหว้ขอหัวศิตาโขงไปประดับก็จะทำให้แนวคิดในเชิงแนววัฒนธรรมนี้ได้กว้างขวางออกไป เพราะในอดีตที่ผ่านมา มันอยู่ในกลุ่มคนที่สนใจแคบๆ เรื่องของศิลปวัฒนธรรมจะเป็นเรื่องที่ถูกเหมือนกับว่าคน

รุ่นเก่า หรือว่าเรื่องของราชสำนัก เรื่องของศิลปินเท่านั้นแต่ทุกวันนี้มันมีคนที่น่าสนใจในเรื่องพวกนี้เพิ่มขึ้นมันก็เหมือนเป็นการช่วยอนุรักษ์อีกทางหนึ่ง”

สงคราม โพธิ์วิล (ศิลปินนักถ่ายภาพไทย, ผู้ทรงคุณวุฒิทางการถ่ายภาพและเคยถวายการใช้กล้องให้กับในหลวงรัชกาลที่ 9) “อย่างที่ผมบอกไปว่า กล้องถ่ายภาพเหมือนเครื่องมือหยุดเวลา และภาพถ่ายเหมือนกับอัญมณีที่ล้ำค่า เพราะภาพถ่ายมันไม่เพียงแต่บันทึกเรื่องราวต่างๆ ไว้ มันยังถ่ายทอดเรื่องราวได้ด้วย ยิ่งถ้าเป็นภาพถ่ายแนวศิลปวัฒนธรรมด้วยแล้ว มันไม่เพียงแต่จะบ่งบอกถึงการมีอยู่ มันยังส่งต่อเรื่องราวได้อีกด้วย ภาพบางภาพที่ผมเคยจับรดผ่านไปแล้วได้ถ่ายมา ทุกวันนี้ไปถ่ายแบบนั้นมันก็ไม่มีแล้ว จากต้นไม้ ภูเขา มันก็กลายเป็นตึกเป็นอะไรไปหมด แต่ภาพถ่ายที่เราเคยถ่ายไว้ มันเป็นเรื่องยืนยันว่า มันเคยมีนะ ภูเขา ต้นไม้ อยู่ตรงนี้ เหมือนกัน ประเพณีบางอย่างมันอาจจะเริ่มสูญหายไป แต่ภาพถ่ายนี้แหละที่มันจะเป็นหลักฐานว่ามันเคยมีอยู่จริง”

ผศ.สมาน เจริญการ (ที่ปรึกษาสมาพันธ์สมาคมการถ่ายภาพแห่งประเทศไทย) “คือเรื่องที่ว่าอนุรักษ์เนี่ย ก็เหมือนกันมันหมายถึงการที่เราควรดูแลรักษาไว้และก็ดำเนินการต่อไปอนุรักษ์ถ้ามันเป็นสิ่งที่ดีงามนะ แต่เนี่ยต้องระวังเรื่องภาพที่อยู่ในสื่อออนไลน์ทั้งหลายเหล่านี้ว่าบางทีมันก็มีความคิดของคนที่แต่ละคนเค้าก็อาจจะคัดแปลงตะแคงมาบ้างผิดเพี้ยนไปจากของเดิมหรือการปฏิบัติก็เหมือนกันอย่างสมมติง่าย ๆ เช่นประเพณีลอยกระทงนี่ดีงาม แต่หลังๆมันทำให้มีสื่อประเภทที่ไปทำแล้วมันไม่สวยงามอะไรอย่างนี้เยอะแยะมากมายก่ายกองถามว่าอนุรักษ์ไหมในสื่อในนี้ ก็ต้องบอกว่าไม่มีทั้งสองอย่างต้องดูเศษพวกนี้มันดาบสองคมมากๆ นี่ดีไอ้พวกนี้ดีดีมากแล้วไม่มีใครบอกใครกล่าวด้วย ไม่มีอะไรผิดอะไรถูก ในเนี่ยเยอะมากตอนเข้ามาละอยู่ในนี้มาละออกมา จริงไม่จริงไม่รู้อะไรอย่างนี้เพราะฉะนั้นถึงบอกว่าในเนี่ยมันเชื่อได้ไม่ได้ 100 % คุณเอาไว้ได้แต่ทีนี้ต้องห้ามเด็กๆหลายครั้งหลายหนตรงนี้มันๆก็ต้องดูว่าอะไร มันต้องดูตัวของมันก่อนว่ามันคืออะไรนะครับถึงบอกว่าจริงๆถึงมีกระทรวงวัฒนธรรมไป ถึงจะต้องมีอะไรก็เพื่อจะรักษาส่งเสริมให้มันเกิดสิ่งที่ดีงามต่อไป มันมีแน่นอนเพราะว่าทุกคนแต่ละรุ่นๆไปเนี่ย เค้าก็จะดูแลเรื่องนี้อยู่ช่วยกันดูแลอยู่ เราก็เหมือนกันเราอยู่ในรุ่นอย่างนี้เราก็ต้องดูแลว่าอะไรคืออะไรที่มันไม่มีอะไรที่ควรอะไรที่มันไม่ควรเราเรามีประสบการณ์มาอะไรอย่างเนี่ย ว่าอย่างนี้ไม่ควรทำนะอย่างนี้เป็นเรื่องดีตรงเนี่ยอะไรอย่างเนี่ย เพราะฉะนั้นเราต้อง โรงเรียนก็เหมือนกันเป็นสถานที่ที่เค้าเพราะเค้าก็ทำอย่างดี ทำกระทรวงต่างๆมีร้ายมีราสวยงามทั้งนั้นแหละครับ พวกนี้เป็นศิลปวัฒนธรรมทั้งนั้นนะครับ”

เสน่ห์ความงามในศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย จะช่วยดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทย ส่งผลไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย คุณค่าด้านการพัฒนาเศรษฐกิจไทยควบคู่กับวัฒนธรรมไทย ในสภาพสังคม

ปัจจุบันที่ ประเทศไทยต้องแข่งขันทางธุรกิจการค้ากับนานาชาติ วิธีการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศให้ เกิดดุลยภาพระหว่างความเติบโตทางเศรษฐกิจและความมั่นคงเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ในขณะนี้ก็คือ แนวคิดในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบด้าน ศิลปวัฒนธรรมไทยกับ ภาคธุรกิจการค้าให้สามารถเกื้อกูลต่อกัน โดยการนางานศิลปะไทยมา ประยุกต์สร้างสรรค์ใน ลักษณะต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อการส่งออก และการเผยแพร่ใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

หรรษา ตั้งมั่นภูวคัล (ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคกลาง จากโครงการ ประกวดภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558) “มันเบสิคมากเลย ที่มันดีมากๆในส่วนของ การอนุรักษ์ที่ยังไงก็ต้องพูดก็คือทำให้คนเห็นคนรู้จักและก็แพร่หลายมีหลายอย่างและก็พาจนถึงขั้น นักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาตามงาน เพราะว่าในแง่ของสากลคนท่องเที่ยวที่รักการเดินทางก็จะ ชอบสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน แม้แต่คนต่างชาติที่เคยมาเที่ยวเมืองไทยแล้ว และเค้าก็มาเจอสิ่งใหม่ๆ จากโลกออนไลน์ประเพณี ที่เป็นโคมอะไรอย่างนี้ มันมีความรู้ลึกบางคนเข้าไปถูกเผยแพร่จน เข้าใจผิดว่าเป็นของใต้หวันก็มีที่จับทุริเค้าบอกเขาชกชกแต่เดิมคนในหมู่บ้านต้องส่งไปทุกวันที่ 1 2 3 ไล่จนเป็นสเค็ปจนถึงเขาชกชก ทุกวันนี้ไม่มีแล้วมีแต่เขาชกชก หรือถ้าสนใจจริงๆก็ต้องไปถาม ชาวบ้านว่าเขาจัดกันวันไหนยังไง แต่ทั้งหมดก็คือ มันไม่ได้แค่ช่วยอนุรักษ์มันยังช่วยในเรื่องของ การส่งเสริมอีกด้วย”

สกลิต ขาวผ่อง (ผู้ชนะเลิศ การประกวดภาพถ่ายวิถีไทยภาคใต้จากโครงการประกวด ภาพถ่าย ปีท่องเที่ยววิถีไทยประจำปี 2558) “ถามว่าช่วยอนุรักษ์ไหม จริงๆก็คิดว่าช่วยนะ อาจจะ ไม่ได้ช่วยมากถึงขนาดที่ว่าจะมีการส่งเสริมอะไรอันนั้นมันคงเป็นในส่วนของงานที่เกี่ยวข้องที่เขาต้อง ทำ แต่คิดว่าภาพถ่ายมันเป็นสิ่งที่สื่อถึงคนดูได้ง่าย เขาดูแล้วเขาชอบเขาก็คงอยากจะช่วยสืบสาร อยากจะให้มันอยู่ไปอีกนานๆ ไว้ให้คนรุ่นลูกรุ่นหลานได้ดู อย่างผมเป็นช่างภาพ ถ้ามีคนบอกว่า ภาพถ่ายมันช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยได้ ผมก็คงจะถ่ายมันไปเรื่อยๆแบบนี้แหละ ไม่ต้องวัด จากตัวใครเลย วัดจากตัวเรานี้แหละ อย่างน้อยๆให้คนได้เห็นสิ่งที่เราต้องการสื่อออกไป ว่าความ สวยงามของวิถีชีวิต ความสวยงามของศิลปวัฒนธรรมมันไม่ใช่แค่ความสวยงาม มันเป็นรากเหง้า ของเราด้วย บรรพบุรุษเขาคิด เขาสร้างมา เขาต้องมีอะไรแน่ๆเขาถึงอยากให้เห็นสืบทอด เพราะฉะนั้นถ้าเป็นไปได้ก็ช่วยๆกันรักษาไว้”

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาพถ่ายกับการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทย สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการถ่ายทอดเรื่องราวที่ปรากฏขึ้นในภาพ ถึงศิลปวัฒนธรรมที่ เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นจนนำมาสู่การศึกษาค้นคว้าถึงประวัติความเป็นมาของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ ว่า เพราะสาเหตุใดจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำศิลปวัฒนธรรมไทยแบบนั้นเกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่นการแห่

นางแมวขอฝน ของทางภาคอีสาน เมื่อศึกษาถึงภูมิประเทศจะพบว่าทางภาคอีสานมีความแห้งแล้งค่อนข้างสูง และเนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม การทำเลือกสวนนาไร่จำเป็นต้องอาศัยน้ำจำนวนมาก ดังนั้นหากวันหนึ่งฝนที่เคยตกต้องตามฤดูกาลไม่ตกเช่นเคยย่อมสร้างความเดือนร้อนให้กับชาวบ้านชาวไร่ทั่วไป เพราะฉะนั้นเพื่อให้ฝนตกลงมาจะได้มีน้ำเพียงพอในการทำเกษตรกรรมจึงต้องทำพิธี “แห่นางแมว” ขึ้น สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีแห่นางแมวนั้น คนไทยมีความเชื่อว่าฝนตกลงมาเพราะเทวดา เมื่อฝนไม่ตกจึงต้องทำพิธีขอฝนกับเทวดา แต่บางความเชื่อกล่าวว่าเมื่อแผ่นดินแห้งแล้ง สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ มีควันและละอองเขม่าควันจะต้องขอน้ำจากเทวดามาช่วยล้างเพราะน้ำฝนเป็นน้ำของเทวดา เนื่องจาก เทโว แปลว่า ฝน นั่นเอง ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับแมวนั้น คนไทยเชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ที่มีอำนาจลึกลับ ศักดิ์สิทธิ์ เมื่อนำมาทำพิธีแล้วจะช่วยเรียกฝนให้ตกลงมาได้ หรือถ้าเป็นความเชื่อของชาวอีสานจะมีความเชื่อว่าเมื่อฝนไม่ตกให้ใช้สัตว์ที่มีสีเดียวกับเมฆเรียกฝน จะทำให้ฝนตกลงมาได้เช่นกันและสัตว์ประเภทเดียวที่มีสีเมฆคือแมวสีสวาด เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้แล้วยังบอกเล่าถึงวิถีชีวิตความเชื่อของคนในสมัยก่อนที่มีต่อวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกันทั้งในส่วนของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยกับสื่อออนไลน์ที่ช่างภาพเลือกใช้ในการนำเสนอด้วยรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกัน จนทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างช่างภาพและผู้ใช้สื่อออนไลน์จนนำไปสู่การถ่ายทอดถึงที่มาที่ไปของแหล่งที่มาของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลของภาพถ่ายที่ถูกนำเสนอด้วยว่ามีความถูกต้องหรือบิดเบือนจากความเป็นจริงดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวไว้ ว่าถ้าข้อมูลเป็นจริงก็จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง หากข้อมูลถูกบิดเบือนก็อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ทั้งนี้ยังชี้ให้เห็นว่า ภาพถ่ายกับการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม ในส่วนของทางตรงคือ มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาสนับสนุนควบคุมดูแลและบูรณาการให้ศิลปวัฒนธรรมนั้นๆเป็นไปในทิศทางที่ควรและถูกต้อง ในทางอ้อมคือการเข้าถึงของคนที่ใช้สื่อออนไลน์ในชีวิตประจำวันได้มีโอกาสพบเห็นภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยมาขึ้นจนนำมาสู่การเรียนรู้เพิ่มเติมถึงแหล่งที่มาในภายหลัง รวมถึง สื่อออนไลน์ยังเปรียบเสมือนเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระแสความสนใจในศิลปวัฒนธรรมไทย ในช่วงที่มีการจัดทำภาพชุดทศกัณฐ์ หลงกรุงเป็นภาพทศกัณฐ์ ที่มาเดินเล่นบนถนนและมีการเผยแพร่ลงในสื่อออนไลน์ จนเกิดการทำซ้ำในคอนเซ็ปต์ที่แตกต่างกันออกไป อีกหลายอันไม่ว่าจะเป็นการ ถ่ายฟรีเวดดิ้งทศกัณฐ์กับนางสีดา หรือการถ่าย มิวสิควิดีโอ เทียวไทยมีเซ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ใช้ตัวยักษ์ทศกัณฐ์มาเป็นตัวดำเนินเรื่อง ทั้งนี้ยังสรุปเพิ่มเติมได้อีกว่า ศิลปวัฒนธรรมไทยที่ช่วงเวลาต่างกัน ก็จะมีการปรับเปลี่ยน

เพิ่มเติม หรือลดในส่วนต่างๆตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบัน เช่นชุดเครื่องแต่งกายของผีตาโขน ที่แต่เดิมใช้เพียงสิ่งของเหลือใช้ นำมาแต่งกาย ได้มีการปรับเปลี่ยน เพิ่มสีสันที่มีความฉูดฉาด ดึงดูดสายตาแก่ผู้พบเห็นให้เป็นที่น่าสนใจมากขึ้น รวมถึงการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยจากรุ่นสู่รุ่นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังหนังตะลุงที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนคำร้อง เพื่อให้มีความสนุกสนานมากขึ้นและได้นำมาถ่ายทอดต่อกันแต่ก็ยังคงรักษาในส่วนของท่านองดั้งเดิมไว้

ภาพที่ 4.23 จากมิวสิควิดีโอ เที่ยวไทยมีเฮ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ภาพถ่ายกับการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่แบ่งการวิจัยเป็นสองขั้นตอน โดยเริ่มต้นทำการวิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research) โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ที่มีการนำเสนอผ่านออนไลน์ได้แก่ Facebook , Instagram , และเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) เกี่ยวกับ ภาพถ่ายกับการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ โดยวิเคราะห์ ช่างภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์ในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ,กลุ่มช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์, นักวิชาการ, ผู้เชี่ยวชาญ, และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย แล้วทำการวิเคราะห์ ประมวลผล และนำเสนอผลการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านภาพ แนวคิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรมไทย แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม แนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ผสมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษา “การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย”ได้ทำการวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆเพื่อตอบ โจทย์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย (1) ศึกษาการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ (2) ศึกษาการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1.1 การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

จากการศึกษาด้านการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่ายในสื่อออนไลน์ ได้จำแนกนำเสนอตาม แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรมไทย (Thai cultural) แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม (cultural Communication) แนวคิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ มีข้อจำกัดรูปแบบและวิธีการที่ไม่แตกต่างกันมากนัก อันเนื่องมาจาก สื่อออนไลน์ทั้ง สามสื่อ ได้แก่ เพจ

facebook ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย , Instagram, และเวปไซด์ มีข้อจำกัดที่ใกล้เคียงกัน โดยในส่วนของข้อจำกัด เพจ facebook ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย คือหากต้องการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมผ่านชมรม ช่างภาพจำเป็นจะต้องมีเฟซบุ๊กส่วนตัว และต้องเป็นสมาชิกของชมรมก่อนจึงจะสามารถนำเสนอภาพถ่ายได้ ทั้งนี้ในส่วนของรูปแบบและวิธีการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยใน เพจ facebook ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวยนั้น ช่างภาพส่วนใหญ่จะ ใช้วิธีเลือกภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมที่เป็นแบบดั้งเดิม ไม่ตกแต่งภาพจนเกินจริง ใช้ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นของภาพเป็นหลัก พร้อมทั้งใช้ข้อความบรรยายสิ่งที่ปรากฏอยู่ในภาพ รวมถึงการบอกถึงสถานที่ที่ถ่ายภาพๆนั้นเพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้เข้าชม และในส่วนของข้อจำกัดของ Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยากร คือ ผู้ที่สนใจจะเข้าชม Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยากร ได้นั้นจำเป็นจะต้องมี Instagram ส่วนตัวด้วยเช่นกัน และต้องได้รับการยอมรับจากนาย นาย สรณะ ก่อนจึงจะสามารถเข้าชมภาพได้ ในกรณีของ Instagram ผู้ใช้สามารถตั้งค่าให้เป็นส่วนตัวได้โดยไม่เปิดเผยข้อมูลให้ผู้อื่นที่ไม่ได้รับการยอมรับเข้าชมได้ ซึ่งมีความคล้ายคลึง กับเพจ facebook และในส่วนของวิธีการรูปแบบในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ของ Instagram ของ นาย สรณะ เรื่องวิทยากร นั้น จะเลือกนำเสนอภาพถ่ายที่มีลักษณะของวิถีชีวิตชุมชน และท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ โดยจะเขียนข้อความบรรยายถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของภาพออกมาให้ได้มากที่สุด รวมถึงในส่วนของข้อจำกัดของเวปไซด์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็จะแตกต่างจากทั้ง เพจ facebook และ Instagram เพราะผู้ที่สนใจอยากเข้าชมภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยไม่จำเป็นต้องได้รับการยินยอมจากทางเวปไซด์ก่อนการเข้าชม และในส่วนของวิธีการรูปแบบในการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยก็มุ่งเน้นภาพถ่ายที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ เพื่อดึงดูดให้ผู้เข้าชมสนใจที่จะเดินทางไปยังสถานที่นั้นๆ โดยจะเขียนข้อความบรรยายได้ภาพถึงวันเวลาสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดในการเดินทางให้เป็นข้อมูลแก่ผู้สนใจ

ทั้งนี้ยังพบว่าสื่อออนไลน์เป็นช่องทางหนึ่งที่ศิลปินนักถ่ายภาพเลือกใช้ในการนำเสนอผลงาน และสื่อออนไลน์ที่ศิลปินนักถ่ายภาพเลือกใช้มากที่สุด ประกอบด้วย Facebook page, Instagram , และเวปไซด์ ซึ่งแต่ละช่องทางก็มีความแตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ เมื่อมีการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยของช่างภาพ ผ่านสื่อออนไลน์จะมีการตอบสนองของผู้ที่ใช้สื่อออนไลน์อื่นๆเข้ามาดลใจ กดไลค์ แสดงความคิดเห็น แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อภาพถ่ายนั้น ไม่ว่าจะเป็นทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ จะเห็นได้ว่าสื่อออนไลน์สามารถทำให้ผู้ใช้เข้าถึงภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยได้โดยง่าย ทั้งนี้ ผู้ใช้สื่อออนไลน์นอกจากจะมีปฏิสัมพันธ์กับศิลปินนักถ่ายภาพได้โดยตรงแล้ว ยังสามารถถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยต่อกันได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะต่างๆ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่าง

ช่างภาพและผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เครื่องข่ายสังคมออนไลน์ถือเป็นปรากฏการณ์ของการเชื่อมต่อระหว่างบุคคลในโลกอินเทอร์เน็ตและยังหมายรวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่คนสามารถ ทำความรู้จักและเชื่อมโยงต่อกันในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง ดังนั้นสรุปได้ว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง สังคม หรือการรวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในรูปของกลุ่ม คนรูปแบบหนึ่ง ที่ปรากฏเกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ที่เรียกว่าชุมชนออนไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันและเชื่อมโยงกันในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการ เป็น เครือข่าย

5.1.2 การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่ายในสื่อออนไลน์

จากการศึกษาด้านการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่ายในสื่อออนไลน์ ได้จำแนกนำเสนอตาม แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรมไทย (Thai culture) แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสื่อสารเชิงศิลปวัฒนธรรม(cultural Communication)

ผลการศึกษา การถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่าย สรุปได้ว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยแบบดั้งเดิมมีองค์ความรู้ในเรื่องข้อเท็จจริงและลักษณะภูมิประเทศของชุมชนอยู่ด้วย เมื่อมีการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยหนึ่งภาพ ในภาพจะประกอบไปด้วยเรื่องราวที่ปรากฏและแหล่งที่มาของภาพภาพ ในส่วนของเรื่องราวที่ปรากฏจะมีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความถูกต้องตามธรรมเนียมปฏิบัติอยู่ด้วย อาทิ เช่น ภาพการนุ่งผ้าซิ่นแบบดั้งเดิม จะต้องมิลวดลายที่แตกต่างกันออกไป “ผ้าอย่างนี้คนเหนือไม่ใส่ คนนี้นุ่งซิ่นกลับหัวนะดินซิ่นหัวซิ่นอย่างนี้คือสิ่งที่บางคนไม่พอใจที่ถูกทักท้วงว่าตัวเองใส่มาแล้วผิด” (อดุลย์ ทันตะโกชัย , 2560) ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าไปสู่การเรียนรู้ถึงความถูกต้องในการนุ่งผ้าซิ่นแบบดั้งเดิม ในส่วนของการเรียนรู้แหล่งที่มา ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยแต่ละภาพจะปรากฏวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น ที่บอกเล่าลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ จึงเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาลักษณะภูมิประเทศเพื่อหาเหตุและผล ของการจัดให้มีศิลปวัฒนธรรมประเภทนั้นๆอยู่ในแต่ละพื้นที่ อย่างเช่น ภาพการแห่นางแมวขอฝน เมื่อศึกษาข้อมูลจะพบว่า พื้นที่ที่มีศิลปวัฒนธรรมการแห่นางแมวขอฝน มักจะมีลักษณะเป็นพื้นที่แห้งแล้ง จึงมีศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้เกิดขึ้น

ผลการศึกษายังพบว่า การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ของช่างภาพ ไม่ว่าจะเป็นแบบดั้งเดิมหรือแบบประยุกต์ หากนำเสนอในแง่มุมที่สร้างสรรค์นั้น จะก่อให้เกิดผลดีต่อศิลปวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏอยู่ในภาพ ทั้งนี้ในแง่ของการสร้างสรรค์ คือ การคิดค้นพัฒนาให้มีการเพิ่มพูนให้ทวีคุณค่า และหลากหลายยิ่งขึ้น หมายถึง ช่างภาพ สามารถเลือกมุมในการถ่าย การถ่ายทอดอารมณ์ผ่านแสงเงา การจัดองค์ประกอบของภาพ รวมถึงการตกแต่งด้วยโปรแกรมที่สามารถเพิ่มในส่วนองสีสันต์หรือปรับแต่งในส่วนอื่นๆ ให้ภาพถ่ายออกมาสวยงาม

ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในแง่ของการสร้างสรรค์ต้องตั้งอยู่บนความถูกต้องไม่บิดเบือนจากข้อมูลเดิมอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อผู้ที่ได้ชม

ผู้วิจัยยังพบว่าภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยมีส่วนช่วยในเรื่องการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมไทยที่สวยงาม และถ่ายทอดเรื่องราว วิถีชีวิตของแต่ละท้องถิ่นที่ปรากฏในภาพ ทั้งยังก่อให้เกิดการเรียนรู้ ถึงประวัติความเป็นมา ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ยังมีส่วนช่วยในการชักชวนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ดั่งงาม มีการหวงแหน จนนำมาสู่การร่วมกันพิทักษ์รักษา ร่วมกันถือปฏิบัติ ทั้งยังช่วยให้มีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ จากผู้ที่ได้พบเห็นภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมแบบประยุกต์ แต่มีองค์ความรู้แบบดั้งเดิม เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการแกะสลักไม้ลวดลายไทยแบบดั้งเดิม เทคนิคต่างๆ ทั้งยังมีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงค่านิยมของคนในสังคมที่ไม่ให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมไทย ให้หันกลับมาสนใจมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต ให้ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่นการรณรงค์ให้แต่งกายชุดไทยของทางหน่วยงานราชการรวมถึง ยังช่วยสร้างจิตสำนึกให้คนไทยเห็นคุณค่าและร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เช่น ส่งเสริมและปลูกฝังให้เยาวชนหันมาสนใจศิลปวัฒนธรรมไทย ไม่ว่าจะเป็นคนตรีไทย หรือศิลปวัฒนธรรมไทยประเภทอื่นๆ

สรุปได้ว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยสามารถเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดประวัติศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี เพราะภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ได้บันทึกเหตุการณ์ต่างๆไว้เรียบร้อยแล้ว จึงจดหมายเหตุที่เป็นเครื่องมือในการจดบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาแต่ครั้งอดีต ทั้งนี้ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ยังมีประสิทธิภาพในด้านการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้ดีกว่าข้อความ จะเห็นได้จาก องค์ประกอบที่ปรากฏในภาพ ยกตัวอย่างเช่น ภาพการขับร้องเพลง น้อย ที่แสดงถึงสีหน้า รอยยิ้มและความสนุกสนาน ที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาพถ่าย จะให้อารมณ์ความรู้สึกมากกว่า การจดบันทึกข้อความเพียงอย่างเดียว

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์กับการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งได้จากวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏใน Facebook เพจ , Instagram ,เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ช่วงภาพที่มีช่องสื่อออนไลน์ และช่วงภาพผู้นำเสนอภาพถ่ายในสื่อออนไลน์ ตลอดจนนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิด ทฤษฎี

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงศึกษา โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ปรากฏอยู่ในสื่อออนไลน์ โดยการนำเสนอของช่างภาพ ด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆผ่านสื่อออนไลน์ เป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง จากเมื่อครั้งอดีตนับตั้งแต่สื่อออนไลน์ยังไม่แพร่หลายมากนัก จนมาถึงปัจจุบัน ที่สื่อออนไลน์วนเวียนอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทำให้เกิดการรับรู้ในสิ่งที่พบเห็น จนเกิดเป็นคำถามที่ว่า สิ่งเหล่านั้นคืออะไร ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่ได้พบเห็น ได้เปิดการรับรู้มากมาย ไม่ว่าจะเป็น ในเรื่องความสวยงาม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี รวมไปถึงประวัติศาสตร์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ในด้านความสวยงาม ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย ถือเป็นภาพอีกแนวหนึ่งที่มีความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่ต่างจากภาพแนวอื่นๆที่ปรากฏให้เห็น อาทิเช่น ภาพแนว แลนด์สเคป ภาพนู้ด หรือ ภาพแนวพล็อตเทต เป็นต้น แต่สิ่งที่ทำให้ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมแตกต่างและมีความเป็นอัตลักษณ์ก็คือ ความงดงามที่มาจากท้องถิ่น พื้นที่ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน ทำให้ในด้านของความสวยงาม ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย มีความหลากหลาย และน่าสนใจอย่างมาก ทั้งนี้ รูปแบบและวิธีการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ ก็มีความแตกต่างกันตามข้อจำกัดของแต่ละสื่อออนไลน์

2. การถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

ศิลปวัฒนธรรมไทยในอดีตเป็นสิ่งที่ถูกมองว่า เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและเข้าใจยาก เพราะการจะเข้าใจได้ถึงแก่นแท้ของศิลปวัฒนธรรมไทย ประเภทใด หรือแขนงใด ได้แบบรู้แจ้งเห็นจริง นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย จะต้องศึกษาอย่างตั้งใจและได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้จริง หรือครูบาอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น จึงจะนับได้ว่าเข้าใจในเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรมอย่างแท้จริง แต่ในปัจจุบัน การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทย ไม่ได้มีความยากลำบากมากดังเมื่อครั้งอดีต ผู้คนที่สนใจสามารถหาข้อมูลได้จากหลายๆสถานที่ โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ หรือเสียเวลาไปกับการลงพื้นที่ ด้วยสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่มีความเอื้ออำนวยในทุกด้านจึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น

การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านภาพถ่าย เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานนับตั้งแต่มีระบบการเรียนการสอนเกิดขึ้น โดยภาพที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่จะมีเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรมประเพณีแฝงอยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นภาพ ชาวนาเกี่ยวข้าว ภาพการแห่นางแมวของฝ่น ภาพพระเดินรับบิณฑบาตร ก็ล้วนแล้วแต่เป็นภาพที่เคยปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนมาแล้วทั้งนั้น

ดังนั้นภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยที่ช่างภาพนำมาเสนอผ่านสื่อออนไลน์จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งการเรียนรู้ในที่นี้ อาจเกิดขึ้นได้ หลายกรณี ยกตัวอย่างเช่น หากมีผู้ไม่เคยเห็นประเพณีบุญบั้งไฟมาก่อน แล้วมีโอกาสได้เห็นภาพถ่ายประเพณีบุญบั้งไฟ แล้วเกิดความสงสัยว่าศิลปวัฒนธรรมประเภทนี้มันคืออะไร ก็จะเริ่มศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อาจจะแสดงความคิดเห็นเพื่อถามช่างภาพที่นำเสนอ หรือจะค้นหาในอินเทอร์เน็ต ก็ล้วนแล้วแต่เป็นการเรียนรู้ทั้งสิ้น

ทั้งนี้ การถ่ายทอด ยังสามารถแบ่งได้เป็นทั้งในส่วนของวิชาการและวิชาชีพ ที่จะเห็นได้ว่า สามารถพัฒนาควบคู่ไปด้วยกันได้ ในส่วนของด้านวิชาการ สามารถจัดตั้งองค์กรหรือสถาบัน ที่ให้ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นขึ้น เพื่อถ่ายทอดความรู้ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องไม่บิดเบือน หรือในส่วนของด้านวิชาชีพ ที่เป็นการนำศิลปวัฒนธรรมมาสร้างอาชีพ สร้างมูลค่า และสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่มีอัตลักษณ์ที่น่าสนใจ

ดังนั้นการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยจากภาพถ่ายในสื่อออนไลน์จึงเป็นเรื่องที่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ต้องมาจากภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยที่ไม่ได้มีการบิดเบือนข้อมูลจนทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน อันนำมาสู่การเรียนรู้ที่ผิดๆ การมีผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการที่มีองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ครบถ้วนที่สุด

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ทำได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็น การศึกษา ค้นคว้า การส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า อนุรักษ์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญ การส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ การสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจว่าทุกคนมีหน้าที่เสริมสร้าง พื้นฟู และการดูแล จัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรม ก็ล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการที่ดี

การศึกษา ค้นคว้า การทำวิจัยทั้งวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งที่มีการรวบรวมไว้แล้วและยังไม่ได้ศึกษา เพื่อให้ทราบความหมายแหล่งที่มา และความสำคัญของวัฒนธรรมนั้นๆ

การส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและของท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชนในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสม

การรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญ ของวัฒนธรรมว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานการบริการความรู้ วิชาการ และทุนทรัพย์สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

การส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยการใช้องค์ความรู้ ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

การสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจว่าทุกคนมีหน้าที่เสริมสร้าง พัฒนา และ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติของชาติ และมีผลโดยตรงของความเป็นอยู่ของทุกคน

การจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรมเพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานเพื่อให้ประชาชนเข้าใจ สามารถเลือกสรร ตัดสินใจ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตทั้งนี้สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นด้วย

ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยที่ถูกนำเสนอในสื่อออนไลน์นับเป็นการแสดงถึงการมีอยู่ของศิลปวัฒนธรรมนั้นๆ บางศิลปวัฒนธรรมที่หลายคนอาจจะไม่เคยเห็นหรือเคยเห็นเมื่อครั้งอดีต แต่กลับมาปรากฏอยู่บนสื่อออนไลน์ผ่านภาพถ่าย ทำให้เกิดการกระตุ้นในส่วนของการผลิตซ้ำ การเข้าถึงถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีผู้พบเห็นและให้ความสนใจ ก็นำมาซึ่งการ ค้นหาวิธีที่จะทำให้ศิลปวัฒนธรรมนั้นคงอยู่ ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยที่จะช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยได้นั้น จะต้องเป็นภาพที่ไม่แสดงออกถึงการบิดเบือน ผิดจารีตประเพณี หรือสร้างความแตกแยกให้กับคนในสังคม การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยของช่างภาพถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะด้านการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยที่พบว่า การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ยังมีรูปแบบและวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่านี้ ก็ด้วยบริบทที่ปรากฏอยู่ในภาพ ไม่ว่าจะเป็น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือศิลปวัฒนธรรมอื่นๆ ล้วนแล้วแต่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สื่อความหมายได้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้การนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ของช่างภาพ จะมีการเขียนข้อความกำกับหรืออธิบายในส่วนของภาพถ่ายเพิ่มเติม จึงช่วยให้ผู้ที่ได้พบเห็นภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย เข้าใจความหมายในสิ่งที่ช่างภาพและตัวภาพต้องการสื่อสารออกไป

2. ผลการวิจัยที่พบว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์สามารถก่อให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ได้ก็เพราะ ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย มีการถ่ายทอดเรื่องราว วิถีชีวิต ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงประวัติศาสตร์ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความน่าสนใจ ทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพ ดังปรากฏอยู่ใน หลักสูตรการเรียนการสอนมาช้านาน ทั้งยังสามารถ ศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาต่อ

ยอด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับตัวศิลปวัฒนธรรมนั้นได้อีกด้วย ผลการวิจัยยังพบว่า ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ก็เพราะ เมื่อมีการนำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ จะมีผู้สนใจเข้ามาแสดงความคิดเห็น โดยส่วนมากจะถามถึงแหล่งที่มาของภาพ ว่าช่างภาพถ่ายภาพนั้นๆที่สถานที่ใด นำไปสู่การค้นหาถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเภทนั้นๆ จนทำให้เกิดการเข้าใจถึงความหมาย และนำมาซึ่งความรู้ลึกหวงแห่น ทั้งนี้ ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยที่จะช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยได้นั้น จะต้องเป็นภาพที่ จะต้องเป็นภาพที่ไม่แสดงออกถึงการบิดเบือน ผิดจารีตประเพณี หรือสร้างความแตกแยกให้กับคนในสังคม จึงจะถือว่ามีส่วนช่วยอนุรักษ์

1. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งศึกษาเชิงลึกในมิติด้านการนำเสนอถ่ายทอด และการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านภาพถ่ายในสื่อออนไลน์ ดังนั้นหากต้องการทราบถึงความเห็นของประชาชนที่หลากหลาย อาจใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจควบคู่ไปด้วย โดยการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุดทั้งกลุ่มประชาชนทั่วไปและผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจทำให้พบแง่มุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การเรียนรู้ และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆในอนาคต

2. งานวิจัยชิ้นนี้ ยังไม่ได้ลงลึกมุ่งเน้นศึกษาในส่วนของ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยมากนักเพราะกล่าวโดยรวมถึงศิลปวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏเป็นภาพถ่ายอยู่ในสื่อออนไลน์ ดังนั้นหากจำแนกเป็นประเภทของศิลปวัฒนธรรมไทยหรือ ศึกษาในความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะจะนำมาซึ่งผลงานวิจัยที่ลึกซึ้งได้เป็นอย่างดี

3. ควรมีการศึกษางานศิลปวัฒนธรรมไทยประเภทอื่นๆที่ไม่ใช่ภาพถ่ายเพียงอย่างเดียว ยกตัวอย่างเช่น งานสถาปัตยกรรม งานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย หรืองานศิลปวัฒนธรรมไทยอื่นๆ อีกมากมาย ในเชิงลึก จะช่วยเปรียบเทียบให้เห็นแนวคิด และกระบวนการสื่อสารที่เหมือน หรือแตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นองค์ความรู้ที่มีความลึก และรอบด้านมากขึ้น ในการนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกรัตน์ยศไกร. (2551). *การถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : ทริปเฟล็ด เอ็ดดูเคชั่น.
- กาญจนา แก้วเทพ.(2541). *การวิเคราะห์สื่อ:แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพฯ:อินฟินิตี้เพรส.
- กิดานันท์ มลิทอง (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- กิติมา สุรสสนธิ. (2533). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กึ่งปรารักษ์ สมจิตต์.(2542). *ปัจจัยและแนวทางที่มีอิทธิพลในการคัดเลือกภาพข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาความรุนแรง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- งามพิศ สัตย์สงวน.(2543). *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: งามการพิมพ์
- จันทร์เพ็ญ โภคาชัยพัฒน์. (2535) “การสร้างสัญญาผ่านโฆษณาสื่อสารมวลชนเพื่อ กำหนดสถานะของสินค้า : กรณีศึกษาเครื่องใช้ไฟฟ้าชาร์ป”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพล หนิมพานิช.(2526). *วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชะลูด นุ่มเสมอ. (2531). *องค์ประกอบของศิลปะ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- ชูเกียรติ อ่อนชื่น. (2550). *การถ่ายภาพอัญมณีในงานโฆษณา*. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร.(2545). *วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกสิทธิ์ และความเป็นอื่น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา.
- ณรงค์ สมพงษ์.(2535). *สื่อเพื่องานส่งเสริมและเผยแพร่*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- ณรงค์ เส็งประชา.(2544). *วิถีไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นนทพร พรประยูทธ. (2528). *การศึกษาผลการรับรู้อักษรสีบนพื้นสีขาวและอักษรขาวบนพื้นสี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิตยา ชำนาญป่า. (2550). *ภาพถ่ายกับงานประวัติศาสตร์ศิลปะ*. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดำเนิน ยอดมิ่ง. (2543). *การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์*. เชียงใหม่: สยามซิลค์พรีนติ้ง.
- ดำรง ฐานดี. (2520). *มนุษย์วิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เบญจวรรณ ทับพร. (2545). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากสถาบันวิทยาศาสตร์ ทางทะเลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ประดิษฐ์มัชฌิมา. (2522). *สังคมวิทยาชนบท*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไมตรี บุญเคลือบ. (2531). *การถ่ายภาพทางการศึกษา*. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระวีวรรณ ช่อมพุกภัย. (2528). *มานุษยวิทยาวัฒนธรรม*. ปัตตานี : โครงการจัดตั้งสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ(2531). *สารน่ารู้ในศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วีระ บำรุงรักษ์.(2523). *จริยวิทยา. ในแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย* การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย 22-27 มกราคม 2523.ม.ป.ท.
- วิยะดา รัตนเพชร.(2556).*แนวทางการอนุรักษ์ พัฒนาและเผยแพร่ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ด้านการดูแลรักษาสุขภาพชุมชน ตำบลคำพิ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ในโครงการแหล่งเรียนรู้บ้านคำพิน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต)* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วรุฒิ วีระชิง ไชย.(2538) *ทฤษฎีการถ่ายภาพ*.กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- วรารม ทีสุกะ. 2524. *มนุษย์ กับสังคม*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ศักดิ์ ศิริพันธุ์. (2537).*เทคนิคการถ่ายภาพ*.กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ศิริพร กนกชัยสกุล. (2553). *เครือข่ายสังคมออนไลน์. วารสารนักบริหาร*.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2543). *กรุงเทพฯ มาจากไหน*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์.(2525).*วรรณคดีและวรรณกรรมปัจจุบัน*.กรุงเทพฯมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- สุเทพ สุนทรเลิศช. (2540). *ทฤษฎีสังคมวิทยารวมสมัย พื้นฐานแนวความคิดทฤษฎี ทางสังคมวิทยาและวัฒนธรรม*. เชียงใหม่ : โกลบอลวิชั่น.
- สุภาณี กอสุวรรณศิริ, สุมิตรา ขันตยาตงกต. (2531). *จากอดีตถึงปัจจุบันการถ่ายภาพ*.(พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : สารมวลดชน.
- สมเกียรติ ตั้งน โม.(2536). *ทฤษฎีสี*.กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- สมหวัง คงประยูร.(2521). *ศิลปะพื้นบ้าน*. เชียงใหม่ : ส่งเสริมธุรกิจ
- สมเกียรติ ตั้งน โม, จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์, และ สมชาย ปรีชาศิลปปะกุล.(ม.ป.ป.) *สถานภาพของผู้หญิงในสื่อ ศิลปะ และกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีร่างกายของผู้หญิง*.(โครงการวิจัย บูรณาการ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สรณี วงศ์เบ็ยสังข์. (2544). *วาทกรรมสื่อ โฆษณาการท่องเที่ยว: ภาพตัวแทน ตัวตน และความเป็นไทย*.(รายงานการวิจัยคณะมนุษยศาสตร์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อารี สุทธิพันธ์ .(2526). *การระบายสีน้ำกระดาษสา*. คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการก่อตั้งมูลนิธิอารี สุทธิพันธ์ .กรุงเทพฯ : กระดาษสา.

อารง สุทธาศาสน์.(2519) *ปัญหาความขัดแย้งใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้*.กรุงเทพมหานคร : บริษัท
พิทักษ์ประชา จำกัด ,2519

อนุমানราชชน, พระยา. (2515). *วัฒนธรรมเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : การศาสนา.

อมรา พงศาพิชญ์ (2549) *ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนการทัศน์และบทบาทในประชา
สังคม*.(พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Berlo, D.K. (1960). *The process of communication*. NY.: Holt,Rinehart, and Winston.

Bruce, Steve ; and Yearley, Steven. (2006). *The SAGE Dictionary of Sociology*. London : SAGE
Publication Ltd

Klafs, Carl E. and Arnheim D. Daniel.(1973). *Modern Principle of Athletic Training*. Saint Louis
: The C.V. Mosby company.

Pallis, G., Zeinalipour-Yazti, D., & Dikaiakos, M.D. (2011). Online social networks: Status and
trends. *New Directions in Web Data Management*, 331(1), 213-234.

ภาคผนวก

แบบวิเคราะห์ข้อมูล

ภาพถ่ายกับการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

ช่องทางสื่อออนไลน์

Facebook

1. ชื่อเพจ / กลุ่ม / ชมรม
2. จำนวนสมาชิก
3. ความถี่ในการลงภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยของสมาชิก.....
4. จำนวนการกด Like
5. จำนวนความคิดเห็น
6. ลักษณะของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมที่ลงในเพจ / กลุ่ม / ชมรม

7. จงอธิบายรูปแบบการนำเสนอที่พบ

ช่องทางสื่อออนไลน์

Instagram

1. ชื่อ Instagram

2. จำนวนยอด Followers

3. ความถี่ในการลงภาพถ่าย

4. จำนวนการกด Like

5. จำนวนความคิดเห็น

6. ลักษณะของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมที่ลงใน Instagram

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. จงอธิบายรูปแบบการนำเสนอที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ช่องทางสื่อออนไลน์

เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

1. ชื่อห้อง

2. จำนวนยอด Followers

3. ความถี่ในการลงภาพถ่าย

4. จำนวนการกดถูกใจ

5. จำนวนความคิดเห็น

6. ลักษณะของภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมที่ลงใน เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

.....

7. จงอธิบายรูปแบบการนำเสนอที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ข้อมูล

ภาพถ่ายกับการสื่อสารงานศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

ช่างภาพที่นำเสนอภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์

1. ชื่อ – สกุล

2. ประสบการณ์การทำงาน

.....

.....

.....

3. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์ มีการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างไร

.....

.....

4. เหตุผลสนใจในการเลือกช่องทางนำเสนอภาพถ่ายผ่านสื่อออนไลน์

.....

.....

5. แนวทางในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านการถ่ายภาพ

.....

.....

6. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างไร

.....

.....

อื่นๆ

.....

.....

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

1. ชื่อ – สกุล
2. อาชีพ
3. อายุการทำงาน
4. มีความคิดเห็นอย่างไรต่อภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมที่ถูกเผยแพร่ในสื่อออนไลน์

.....

.....

.....

5. เหตุผลในการเลือกที่จะสืบสานศิลปวัฒนธรรม

.....

.....

.....

6. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์นำไปสู่การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยได้อย่างไร

.....

.....

.....

7. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อออนไลน์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

นักวิชาการที่มีประสบการณ์การสอน ในระดับอุดมศึกษาด้าน สื่อสารมวลชนหรือการอนุรักษ์
ศิลปวัฒนธรรมไทย มากกว่า 10 ปี

1. ชื่อ – สกุล
2. ตำแหน่งทางวิชาการ
3. อายุการทำงาน
4. ประสบการณ์การทำงาน

.....

.....

.....

5. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์สื่อสารสิ่งใดกับผู้ที่ได้พบเห็น

.....

.....

.....

.....

6. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อออนไลน์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อออนไลน์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญ ในระดับผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
มากกว่า 10 ปี

1. ชื่อ – สกุล

2. ตำแหน่งทางวิชาการ

3. อายุการทำงาน

4. ประสบการณ์การทำงาน

.....
.....
.....

5. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยในสื่อออนไลน์สื่อสารสิ่งใด

.....
.....
.....

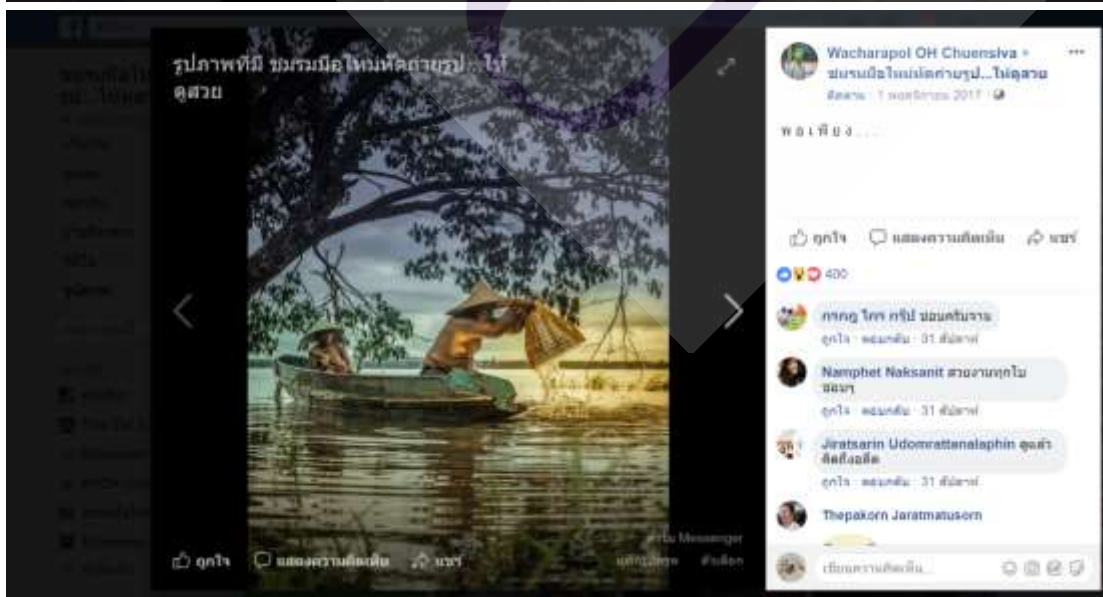
6. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อออนไลน์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างไร

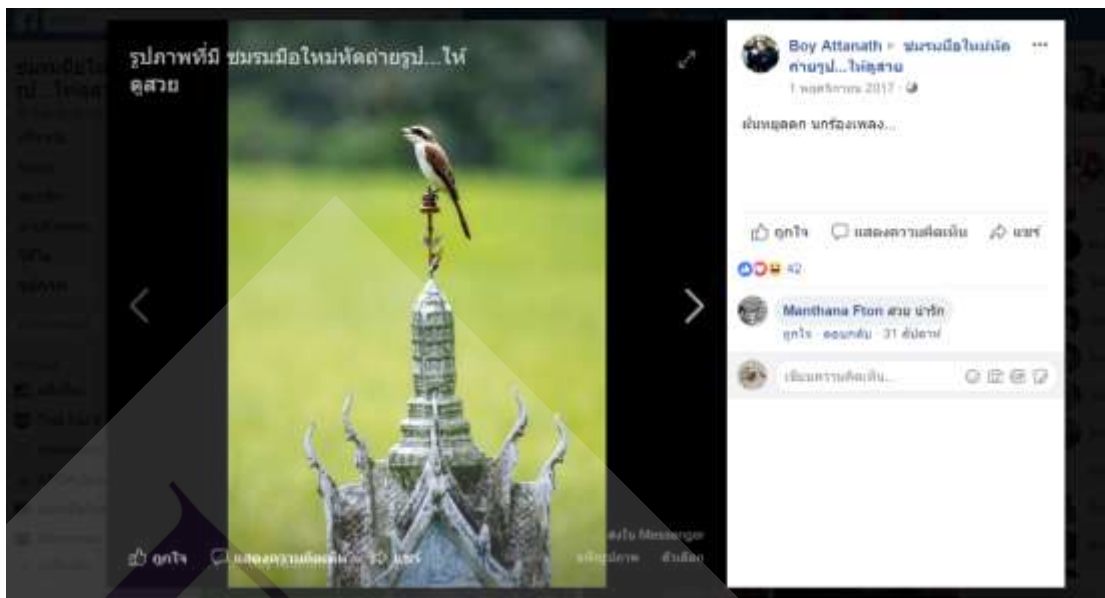
.....
.....
.....

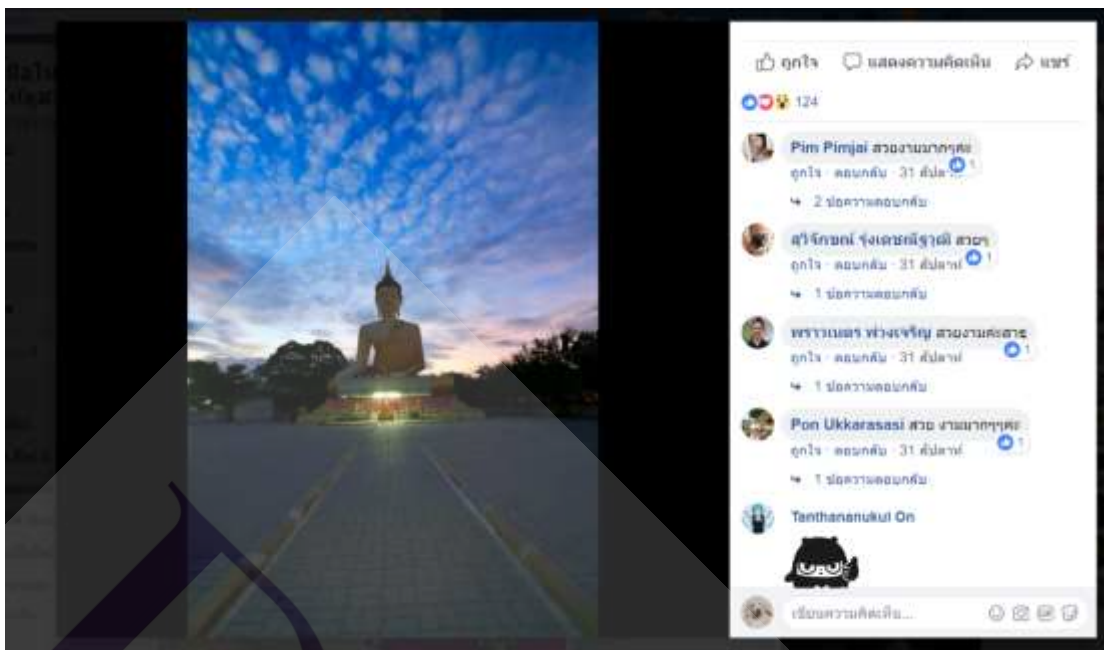
7. ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อออนไลน์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
อย่างไรบ้าง

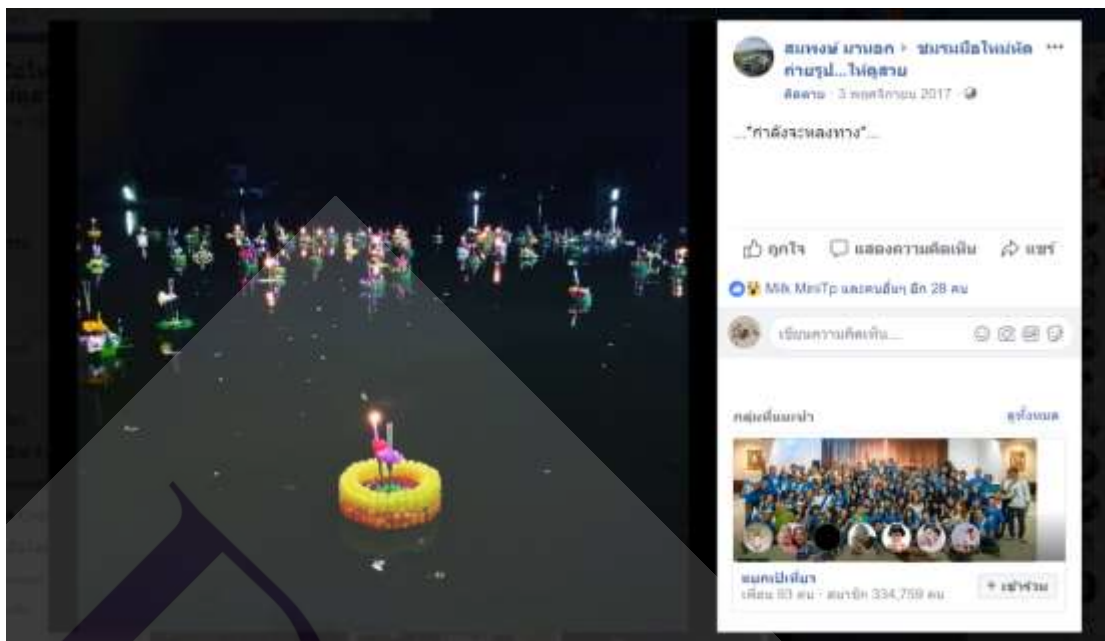
.....
.....
.....

ภาพถ่ายศิลปวัฒนธรรมไทย จาก Facebook เพจ ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป...ให้ดูสวย

Aekachai Wanson · ชนบทมีไอเทม...
 4 พฤศจิกายน 2017 โทนี่ 4 คน
 410
 1
 1
 1

Manthana Fton · ชนบทมีไอเทม...
 5 พฤศจิกายน 2017 โทนี่ 1 คน
 31
 1
 1

Bumble Be · ชนบทมีไอเทม...
 6 พฤศจิกายน 2017 โทนี่ 1 คน
 50 คน
 1
 1
 1

Pongsaphan Limsirichai • ชวนชม...
 ฝึกสอน... 5 พฤศจิกายน 2017

เมื่อชมคนขายปลาในตลาดแบบ ส่วนไทยเราไม่เหมือน
 ปล่อยให้... 🤔🤔🤔

👍👍👍 168

Arthom Chirachin
 WOW
 ฝึกสอน... 31 สิงหาคม
 3 ข้อความตอบกลับ

Nan Jutharat Srisawat ฝึกสอน...
 ฝึกสอน... 31 สิงหาคม

เขียนความคิดเห็น...

Wuttipol Bhimaratana • ชวนชม...
 ฝึกสอน... 5 พฤศจิกายน 2017

ฝึกสอน...

👍👍👍 129

ดูความคิดเห็นอีก 3 รายการ

Sunghook Bojputakorn ฝึกสอน...
 ฝึกสอน... 31 สิงหาคม
 1 ข้อความตอบกลับ

Manthana Fion ฝึกสอน...
 ฝึกสอน... 31 สิงหาคม

เขียนความคิดเห็น...

Apirak Peanthong • ชวนชม...
 ฝึกสอน... 5 พฤศจิกายน 2017

ชมชม... ฝึกสอน... 🤔🤔🤔 #ฝึกสอน...

👍👍👍 301

ดูความคิดเห็นอีก 17 รายการ

Manthana Fion ฝึกสอน...
 ฝึกสอน... 31 สิงหาคม
 1 ข้อความตอบกลับ

Manthana Fion ฝึกสอน...
 ฝึกสอน... 31 สิงหาคม

เขียนความคิดเห็น...

Super's Dash • ชมรมถือใบไม้โต
ค่ายรูป...ใบตุลสาบ
 8 ตุลาคม • 8 พฤศจิกายน 2017

สารป้อยสายบุญ.....
 บุญรักษาพระคุ้มครอง
 สาธุๆๆๆๆๆๆๆๆ
 "ความเมตตาของพระสงฆ์" 🙏🙏🙏🙏🙏🙏

ถูกใจ แสดงความคิดเห็น แชร์

👍👍👍 131

ดูความเคลื่อนไหวอีก 7 รายการ

พรวนเนตร พ่วงเจริญ สาย
 ถูกใจ • สอนกลับ - 31 สัปดาห์
 1 ป้อนความสนทนากับ

Lalintip Srimuang สัปดาห์ สายจิ้งจอก
 ถูกใจ • สอนกลับ - 31 สัปดาห์

เขียนความคิดเห็น...

วิถีชาวเล สตูล @ท่าเรือปากบารา

Konun Sang • ชมรมถือใบไม้โต
ค่ายรูป...ใบตุลสาบ
 8 ตุลาคม • 8 พฤศจิกายน 2017 Konun Sang
 Pakong

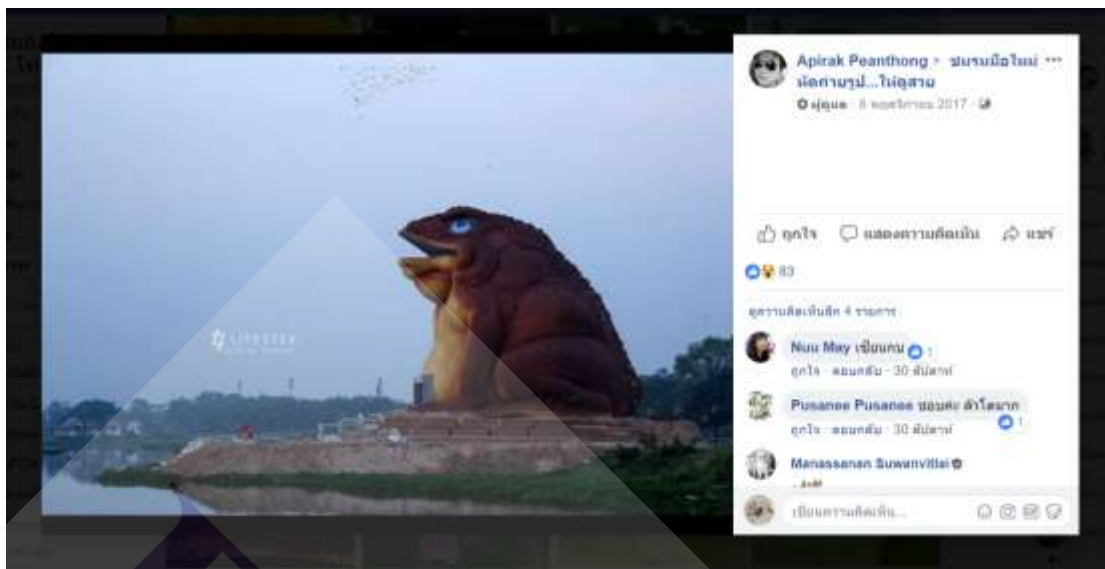
วิถีชาวเล...
 วิถีชาวเล คือคนอยู่ใต้น้ำ แลหาปลาชุกชุมขึ้นโต
 ขึ้นลิ้นจี่
 #Konun Sang

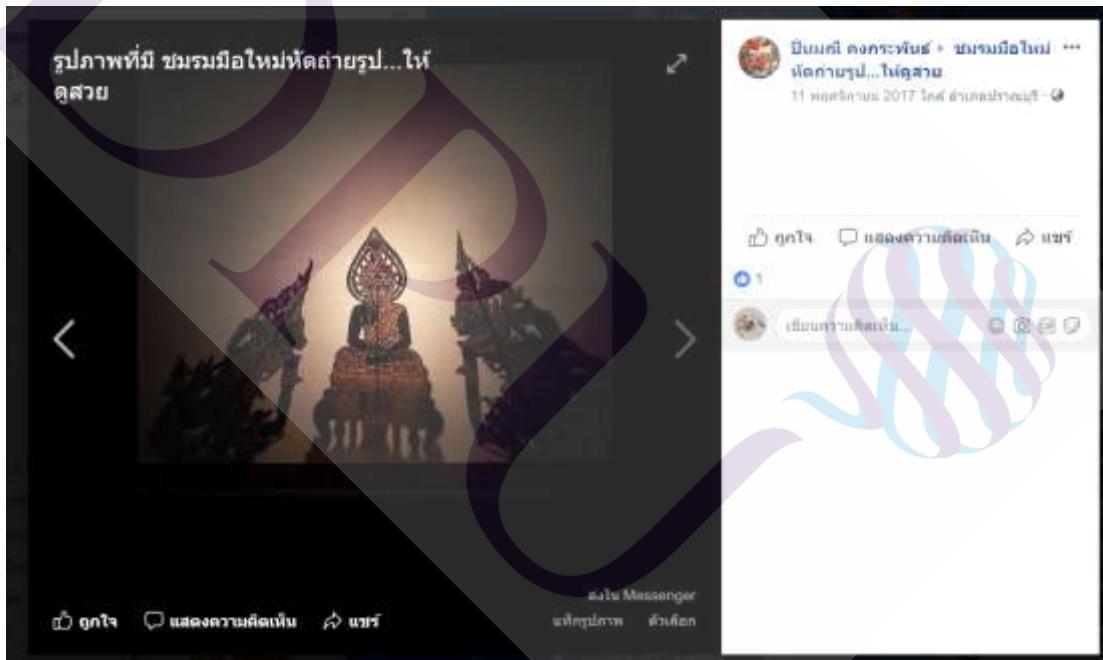
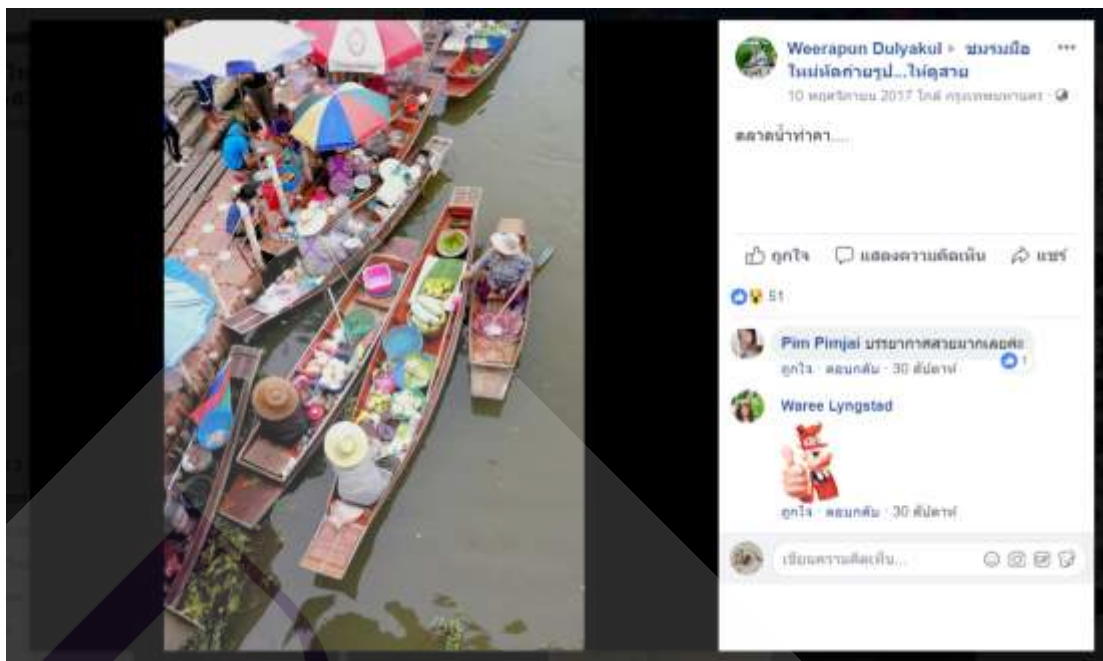
ถูกใจ แสดงความคิดเห็น แชร์

👍👍👍 21 คน

เขียนความคิดเห็น...

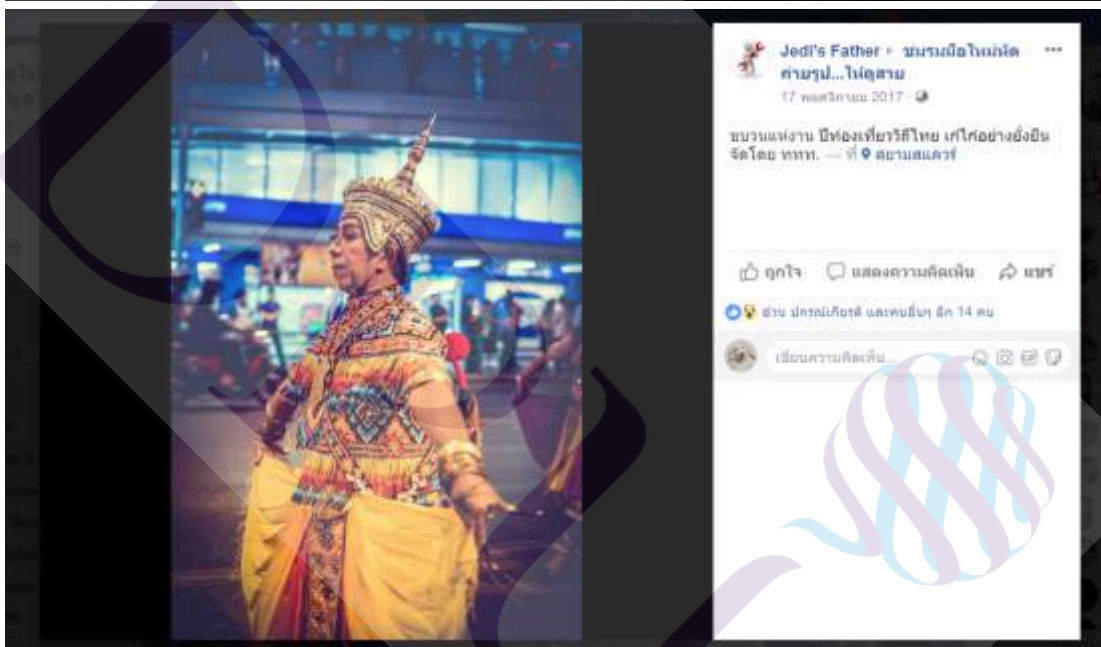

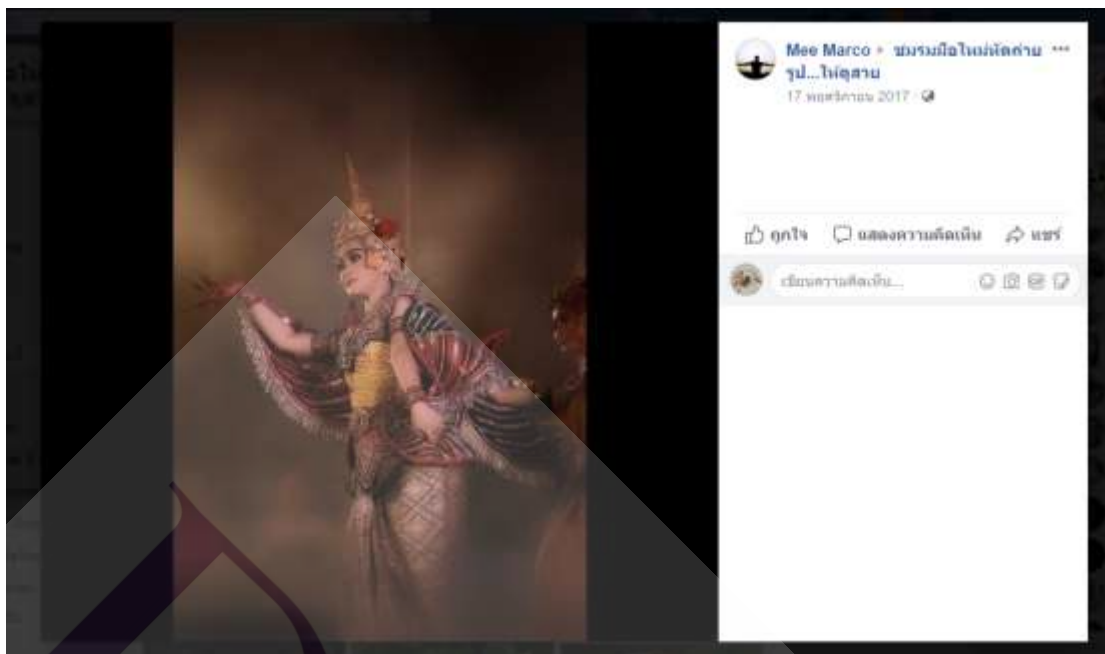

Thongchai Sudprasert · ชมรมมือ...
ในร่มตาคามร... โขตูลาน
26 พฤศจิกายน 2017 · 🌐

ทำบุญไม่จำกัดอายุว่าเท่าไร มันอยู่ที่การตั้งใจบุญมา
กักร

👍 23

Grit Mansiri · สาธุ 🙏
ถูกใจ - ชอบกลับ - 28 มีนาคม
➔ 1 ปรบคารมชอบกลับ

Warinthron Nay Tuensri
ถูกใจ - ชอบกลับ - 28 มีนาคม
➔ 1 ปรบคารมชอบกลับ

เขียนความคิดเห็น...

โม่ริ่งไฟ สัน สกลนคร · ชมรมมือในร่มตาคามร... โขตูลาน
26 พฤศจิกายน 2017 · 🌐

👍 1

เขียนความคิดเห็น...

📺 **โม่ริ่งไฟ สัน สกลนคร**
#SU4
ดู 4 - แสดงวิดีโอทั้งหมดที่
เกี่ยวข้อง 1 คน - 732 คน

สมชาย สิมะอู๋ • อนุสาวรีย์ในมรดก
 อนุสาวรีย์...ในอุทยาน
 3 มีนาคม 2017

'ขอ' กับ 'ขอรับ'
 มันแปลว่าอะไรกัน
 ตาม 'ขอ' ในภาษาเขมรถือ
 ว่าเป็น 'ขอรับ' ซึ่งหมายถึงการ
 เคารพในวิถีวัฒนธรรม... อุดมศิลป์

112

Nich Pantong
 27 มีนาคม

สมชาย สิมะอู๋
 27 มีนาคม

27 มีนาคม

Nich Pantong อนุสาวรีย์ในมรดก
 อนุสาวรีย์...ในอุทยาน
 27 มีนาคม

สมชาย สิมะอู๋ อนุสาวรีย์
 อนุสาวรีย์...ในอุทยาน
 27 มีนาคม

Nich Pantong อนุสาวรีย์ในมรดก
 อนุสาวรีย์...ในอุทยาน
 27 มีนาคม

Terapan Chumrum อนุสาวรีย์ในมรดก
 อนุสาวรีย์...ในอุทยาน
 27 มีนาคม

โบสถ์ในวัด สอนพาราจารย์
 อนุสาวรีย์ในมรดกอนุสาวรีย์...ในอุทยาน
 3 มีนาคม 2017

11

Terapan Chumrum อนุสาวรีย์ในมรดก
 อนุสาวรีย์...ในอุทยาน
 27 มีนาคม

"โบสถ์ในวัด สอนพาราจารย์
 ที่วัดพระปฐมเจดีย์
 อนุสาวรีย์ในมรดกอนุสาวรีย์...
 ในอุทยาน"

Nop Keattang · อนุชนวัยโบสถ์
สามชุก... โขงสาร
3 ธันวาคม 2017 · 🌐

ใช้ชีวิตเรียบง่าย มีความสุขที่สุด
ด้วยการใช้ชีวิตแบบ "แล้วจึงเข้าใจว่า" มีลา"
คือใช้ชีวิต... ง่ายที่สุด

👍 20

👤 1
เรียนรู้การถ่ายภาพ...

กลุ่มแนะนำ

เรียนรู้การถ่ายภาพ
เมื่อ 7 ชม · อนุมัติ 100% 16 คน

รูปภาพของ อนุชนวัยโบสถ์... โขงสาร

วิวัฒน์ ศรีใจเดชา · อนุชนวัยโบสถ์
พักสามชุก... โขงสาร
6 ธันวาคม 2017 In: Angkor Siang
Siachai · 🌐

HW P10+

👍 40

Chalrin Chairat · ภาว
ถูกใจ · อนุมัติ 27 คน

👤 3
เรียนรู้การถ่ายภาพ...

👍 1
👤 1
เรียนรู้การถ่ายภาพ...

Chalyong Ngamert · อนุชนวัย
โบสถ์สามชุก... โขงสาร
8 ธันวาคม 2017 Siachai · 🌐

การแสดงโขนกลางเมืองพระราชนัดดาและศิลปิน
ผ่านสายตาของโขนโดยพระราชนัดดา เมื่อใน
โอกาสวันทอดแหชาติ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๐

👍 28

Sakdipet Teeyas · อนุชนวัย
ถูกใจ · อนุมัติ 26 คน

👤 1
เรียนรู้การถ่ายภาพ...

เอก ศิริธรรมรักษ์ · อนุชนวัย
ถูกใจ · อนุมัติ 26 คน

👤 1
เรียนรู้การถ่ายภาพ...

Shane WP Wongperk • ชมนมมือ...
นมมือถ้ายรูป... โหลสุวน
สถานะ: 11 ธันวาคม 2017

จาก ริมฝั่งลำน้ำไน่ — 19 Li River

👍 122

Shane WP Wongperk

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว 162
เมื่อ 7 ม.ค. 2017 505,317 คน

Sarayuth Souvannasiri • ชมนมมือ...
นมมือถ้ายรูป... โหลสุวน
สถานะ: 11 ธันวาคม 2017

ภาพวาด สำนวนบทประพันธ์อันดีเลิศ โลก ผู้คนมากมาย
จึงมีชีวิตนาน

👍 19 คน

Sarayuth Souvannasiri

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว 162
เมื่อ 7 ม.ค. 2017 505,317 คน

รูปภาพที่มี ชมนมมือใหม่หัดถ่ายรูป... โหลสุวน

Sarayuth Souvannasiri • ชมนมมือ...
นมมือถ้ายรูป... โหลสุวน
สถานะ: 11 ธันวาคม 2017

เมื่อ 3 ม.ค. 2018 — 1 คน ชอบ

👍 43

Sarayuth Souvannasiri

ที่รักฉัน ชื่นชอบมาก

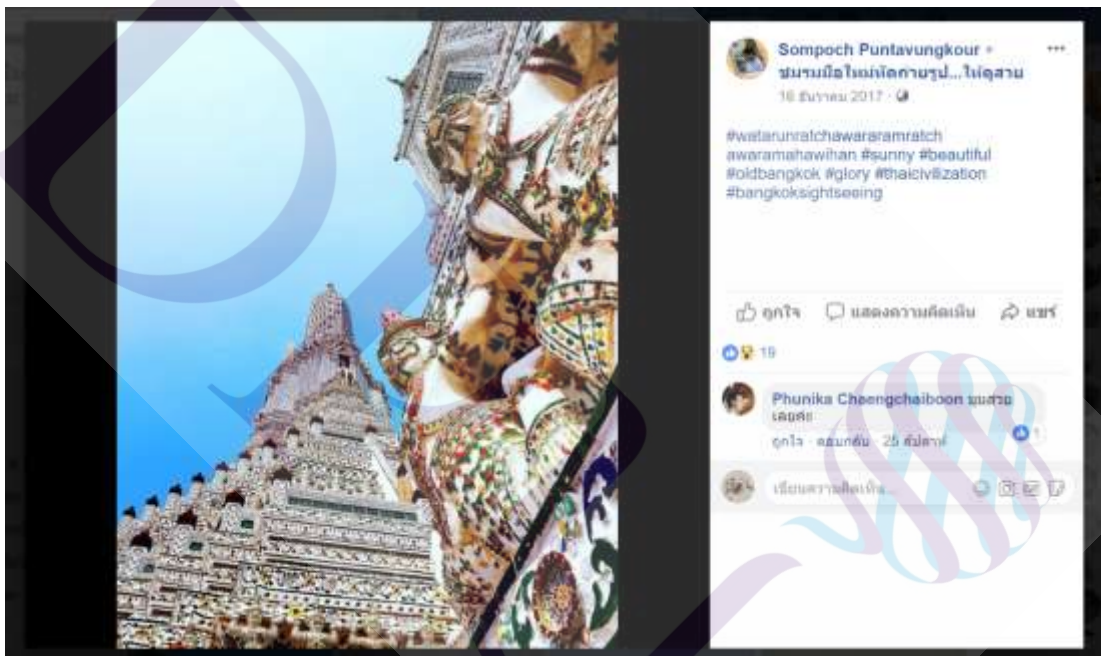
👍 26 คน

Pirapong Yot ชื่นชอบมาก ใจกว้างดี!

👍 26 คน

Sarayuth Souvannasiri โหลสุวน

Sarayuth Souvannasiri

โรงเรียน สาธารณศึกษา - ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป... โหลสุวณ
18 ธันวาคม 2017 · 🌐

ช่างศิลป์ชาววัฒนธรรมไทย หรือในชื่อภาษาละติน
จีนคือ

👍 10 🗨️ แสดงความคิดเห็น 📍 แชร์

👤 เป็นสมาชิกแล้ว...

กลุ่มนี้เกี่ยวกับ... ดูทั้งหมด

ชมรมมือใหม่
มีสมาชิก 33 คน · สมาชิก 335,007 คน ดูทั้งหมด

Toy Motor - ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป... โหลสุวณ
19 ธันวาคม 2017 · 🌐

"รถม้าโบราณยุคแรก"

👍 12 🗨️ แสดงความคิดเห็น 📍 แชร์

👤 เป็นสมาชิกแล้ว...

กลุ่มนี้เกี่ยวกับ... ดูทั้งหมด

ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป "SU4"
มีสมาชิก 4 คน · สมาชิก 138 คน ดูทั้งหมด

รูปภาพที่มี ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป... โหลสุวณ

Lily Arunwithayaporn - ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป... โหลสุวณ
20 ธันวาคม 2017 · 🌐

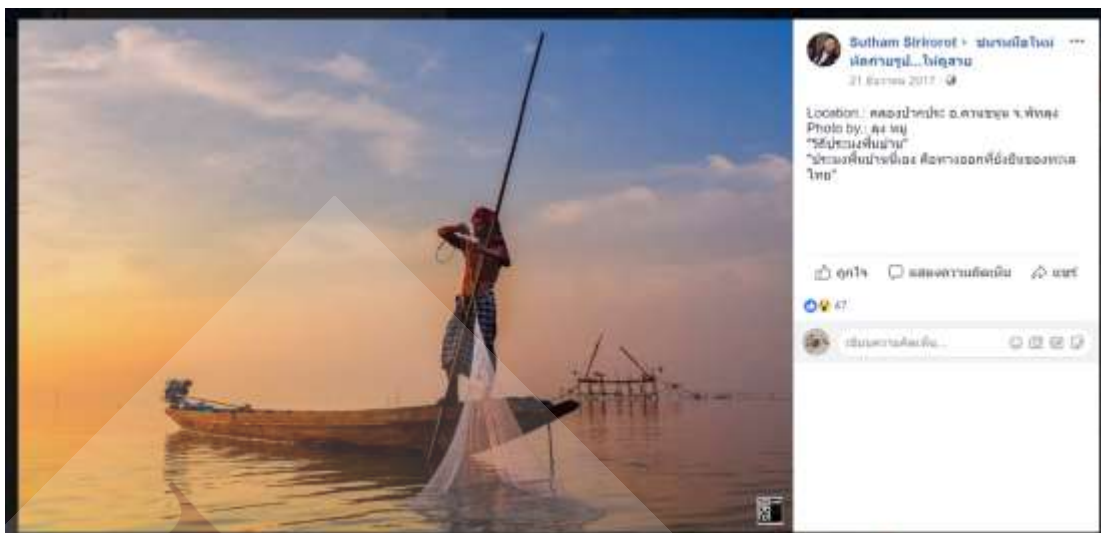
👍 10 🗨️ แสดงความคิดเห็น 📍 แชร์

👤 เป็นสมาชิกแล้ว...

กลุ่มนี้เกี่ยวกับ... ดูทั้งหมด

ชมรมมือใหม่หัดถ่ายรูป
มีสมาชิก 7 คน · สมาชิก 105,598 คน ดูทั้งหมด

Ty Saksit • ชุมชนเมืองโบราณสุโขทัย
รูป... โสภณ
มีนาคม 20 มีนาคม 2017

👍 20

เริ่มความเคลื่อนไหว...

กลุ่มเพื่อนเก่า

ชุมชนเมืองโบราณสุโขทัย
เดือน 1 คน - สมาชิก 758 คน

Pon Tatham • ชุมชนเมืองโบราณสุโขทัย
รูป... โสภณ
20 มีนาคม 2017

ขอ... โสภณ
กิจกรรมต่างๆ...

👍 203

มี 1 คน

ชุมชนเมืองโบราณสุโขทัย

ชุมชนเมืองโบราณสุโขทัย
รูป... โสภณ - 22 มีนาคม 2017

1 ผู้เข้าร่วม

รูป... โสภณ

เริ่มความเคลื่อนไหว...

ละครชีวิต
คนกับนาง

Somsak Mongkolsawat · ชุมชน
พิพิธภัณฑ์สยาม... ภูเก็ต
3 มกราคม 2018 · ภูเก็ต

"ละครชีวิตสยาม ชีวิตที่ติดลบสิ้น"
คนเป็นนาง... ซอมเป็นคำขวัญให้โลกชีวิต
การเมืองปัญหาต่างๆ ล้วนความมืดมิด

👍 ภูเก็ต 🗨️ แสดงความคิดเห็น 📌 แชร์

👤 3 คน นำหน้าโพสต์นี้ และคนอื่นอีก 11 คน

🔍 ค้นหาความคิดเห็น...

ปัทมา ปางทอง · ชุมชนภูเก็ต
พิพิธภัณฑ์สยาม... ภูเก็ต
3 มกราคม 2018 · ภูเก็ต

ช่างปาดะเจ็ดสิบคนในงาน
แสดงละครตามงานที่แม่ช้อย
หลวงพี่อ้นงานและงานอื่นๆ
ที่แม่ช้อยในเขตภูเก็ต

👍 ภูเก็ต 🗨️ แสดงความคิดเห็น 📌 แชร์

👤 3 คน นำหน้าโพสต์นี้ และคนอื่นอีก 16 คน

🔍 ค้นหาความคิดเห็น...

บุษยามณี พิพิธภัณฑ์สยามภูเก็ต... ภูเก็ต

Yongwatt Yooyen · ชุมชนภูเก็ต
พิพิธภัณฑ์สยาม... ภูเก็ต
7 มกราคม 2018 · ภูเก็ต

งานบุษยามณี งานฉลอง 100 ปี

👍 ภูเก็ต 🗨️ แสดงความคิดเห็น 📌 แชร์

👤 34

🔍 ค้นหาความคิดเห็น...

กลุ่มเพื่อนรัก

📺 **บุษยามณี**

บุษยามณี
"บุษยามณี"
\$SU4

📅 4 - ละครชีวิตสยาม
เมื่อ 1 ชม. - 2,000 คน

👤 3 เพื่อน

Al Ta Nin • ชมรมศิลปะโขนภาคกลาง ***
รูป... โขนสุราย
ตั้งตาม : 15 มกราคม 2561 เวลา 17:00 น. ชมรมชมละคร
และราชบัณฑิตยสถาน

โขนสุราย นุ่งออกคิวดน ว่าเป็นอย่างไร
ทำไมไปอย่างนี้

👍 ถูกใจ 🗨 แสดงความคิดเห็น 🔄 แชร์

👍👍👍 21

ดูความคิดเห็น 1 รายการ

👤 เป็นความคิดเห็น...

Wacharapol OH Chuensiva • ชมรมศิลปะโขนภาคกลางรูป... โขนสุราย ***
ตั้งตาม : 15 มกราคม 2561 เวลา 16:58:00 น.

👍 ถูกใจ 🗨 แสดงความคิดเห็น 🔄 แชร์

👍👍👍 PooPong Yda งามขึ้นอีก 20 คน

👤 เป็นความคิดเห็น...

ทุกวันนี้ชมรมอยู่ทำโขนๆ

CUBE.COM ONLINE MARKET
บริการครบถ้วน ราคาส่งพิเศษ มีสินค้าให้เลือกมากมาย
📱 🛒 📦 🚚

CUBE.Com Online Market
เปิดมา 2 ปีแล้ว - สินค้า 6,043 ชิ้น

👤 เข้าใจไหม

Anan Petchyod • ชมรมศิลปะโขนภาค ***
กลางรูป... โขนสุราย
ตั้งตาม : 15 มกราคม 2561 เวลา 17:00 น. ชมรมชมละคร
และราชบัณฑิตยสถาน

👍 ถูกใจ 🗨 แสดงความคิดเห็น 🔄 แชร์

👤 เป็นความคิดเห็น...

ทุกวันนี้ชมรมอยู่ทำโขนๆ

ANAN PETCHYOD
📱 🛒 📦 🚚

แถมฟรีค่าจัดส่ง! ส่งฟรีทั่วประเทศ
ชมรมโขนภาคกลาง

เปิดมา 3 ปีแล้ว - สินค้า 9,338 ชิ้น

👤 เข้าใจไหม

Chalermpol Wiboonsiri · ชานเมืองในมอญ... โขงธรวร
13 มกราคม · 🌐

ชานเมืองในมอญที่วัดบ้านท่าเรือ ๑๓-๒๒ ม.ค. ๒๒
เทศกาลประดับธงและปักธงที่วัดบ้านท่าเรือ ครั้งที่
๓๕ - ๒๒ เดือนมกราคมปี ๒๐๒๒

👍 ๑๖๖ 🗨 ๑๖ 📧 ๑๖

เขียนความคิดเห็น...

คอมเมนต์ความคิดเห็น

ชานเมืองในมอญ
เขียน 1 คน · ไลค์ 14,004 คน · 📧 ๑๖

Thongchai Choosakoon · ชานเมืองในมอญ... โขงธรวร
13 มกราคม · 🌐

มาที่ตลาด... ศาลากลาง... วันที่ 18 มกราคม
2561 ณ ชานเมืองในมอญที่วัดบ้านท่าเรือ
มาที่ตลาด... ศาลากลาง... วันที่ 18 มกราคม
2561 ณ ชานเมืองในมอญที่วัดบ้านท่าเรือ

Like	๑๖๖
Comment	๑๖
Share	๑๖
Reply	๑๖
Retweet	๑๖
Bookmark	๑๖
Report	๑๖
Block	๑๖
Unfollow	๑๖
Follow	๑๖

👍 ๑๖๖ 🗨 ๑๖ 📧 ๑๖

เขียนความคิดเห็น...

Frogman HK · ชานเมืองในมอญ... โขงธรวร
13 มกราคม · 🌐

👍 ๑๖๖ 🗨 ๑๖ 📧 ๑๖

เขียนความคิดเห็น...

คอมเมนต์ความคิดเห็น

มอเตอร์ไซค์ Honda
เขียน 1 คน · ไลค์ 11,000 คน · 📧 ๑๖

ปัทมา ปานธาดา • ชนบทวิถีใหม่...
 25 กรกฎาคม · 🌐

เราตระหนักดีว่างานที่ช่างทำดอกไม้
 ดอกไม้จะมอบความสุขแก่ทุกคน
 แม้ภายนอกอาจดูโหดโหดไปสักหน่อย
 ขอเชิญได้ไหม หัวใจเธอ

👍 ถูกใจ 💬 แสดงความคิดเห็น 📧 แชร์

👍 28

เขียนความคิดเห็น...

JoopJang Arrepitak • ชนบทวิถี...
 โคมไฟต้นบุญ...โฮงสวน
 27 กรกฎาคม · 🌐 อนุสรณ์สถาน

เขียนโฟลวสวยใจเลย
 #panasoniclumixgm1

👍 ถูกใจ 💬 แสดงความคิดเห็น 📧 แชร์

👍 🗨️ 📧 67

สุชาติ เกษตรการ
 ถูกใจ · คอมเมนต์ 1 · 20 ปีที่แล้ว

Theeraphong Lor แกลโหมครั้น
 ถูกใจ · คอมเมนต์ 1 · 20 ปีที่แล้ว

👇 3 ข้อความตอบกลับ

Phatara Phairat 🌟

เขียนความคิดเห็น...

นภัต เติงต • ชนบทวิถีใหม่...
 29 กรกฎาคม · 🌐 Ban Thong En · 🌐

โถงสวนมะพร้าว

👍 ถูกใจ 💬 แสดงความคิดเห็น 📧 แชร์

👍 13

เขียนความคิดเห็น...

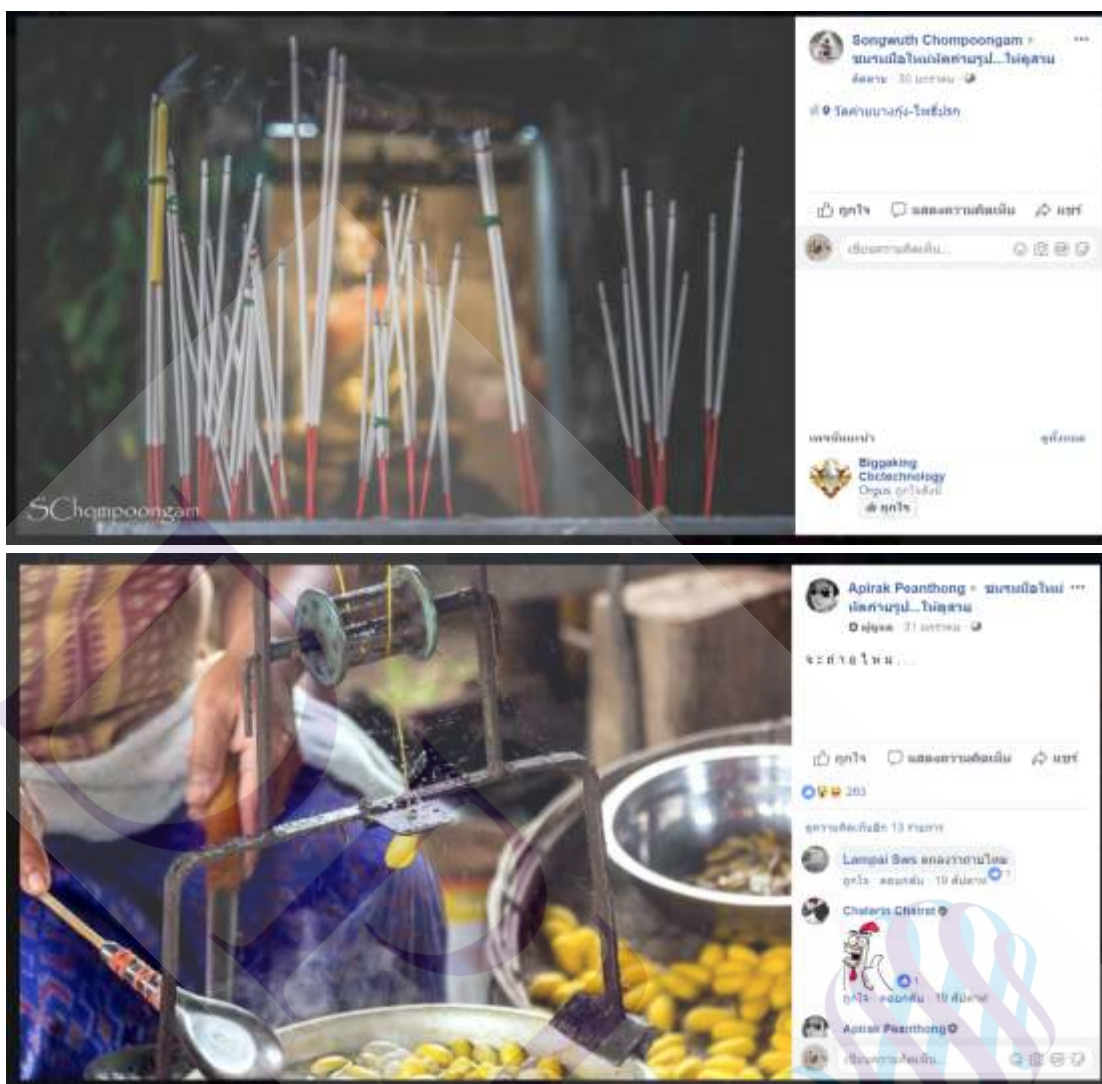
กลุ่มชุมชนวิถีใหม่โฮงสวน

Outletshop hm zara 121 adides
 (จากกลุ่มบ้านใหม่)
 1 เดือน 1 วัน · 100 likes · 100 likes

👍 100 likes

ภาพถ่ายจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

amazing ไทยใหม่

tourismthailand • Follow

tourismthailand ยามค่ำ
วัดสิรินธรราชธานีนครสวรรค์ จ.อุบลราชธานี

โลกไม่เหมือนเมืองไทย...โลกไม่เจอเรื่องเท่า
เพราะทุกที่ในเมืองไทยมีเรื่องราวแต่ใครจะปรารถนา
อยู่ เมืองไทย...สวยทุกที่ เหนือทุกเวลา
#amazingไทยใหม่ #AmazingThailand
#Ubonratchathani

tourism.bali AWESOME JOB! tourismthailand
👍 Keep Pushing!
dusita_kung Best Beautiful
alberto.mindgains Woah! 🤩🤩🤩

623 likes
APRIL 23

Log in to like or comment.

ยามค่ำ..
วัดสิรินธรราชธานีนครสวรรค์ จ.อุบลราชธานี

amazing ไทยใหม่

tourismthailand • Follow

tourismthailand ยามเย็น
บ้านปากประ จ.พัทลุง

โลกไม่เหมือนเมืองไทย...โลกไม่เจอเรื่องเท่า
เพราะทุกที่ในเมืองไทยมีเรื่องราวแต่ใครจะปรารถนา
อยู่ เมืองไทย...สวยทุกที่ เหนือทุกเวลา
#amazingไทยใหม่ #AmazingThailand
#phattalung

sangtonghuts Where exactly is this in
Thailand?

ruthalejandre Outstanding!!

445 likes
APRIL 23

Log in to like or comment.

ยามเย็น..
บ้านปากประ จ.พัทลุง

tourismthailand • Follow

tourismthailand หนึ่งในวิถีวัฒนธรรม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

Nangyai Wat Khanon, Phocharam District of Ratchaburi Province

Photo Credit : PANOT KOONSOMBAT (น้องคุณสมบัติ) #AmazingThailand #TourismThailand #คลองฉะเชิงเทรา

wherethekidsroom Oh wow

elanalikes @apsorntham wow!

674 likes

APRIL 23

Log in to like or comment.

tourismthailand • Follow

tourismthailand Happy Thai New Year's Day and Happy Songkran Day 2018. Hope you have a joyful Songkran holiday with friends and family! Don't forget to share your happy moments with us and #Songkran2018 #AmazingThailand

assontherun So cool, happy new year

jewsta 🙌

yourtravellab Happy Songkran!

nstraveltours @faces__places

rjnart Stay safe and dry hahaha Happy Songkran xxx

mihoschneider Happy Songkran 🇹🇭🏠

dream.seller04 Happy Songkran 🙌❤️❤️

pambelenphoto Happy Songkran!!

annazavalza @luisdov_id

1,573 likes

APRIL 12

Log in to like or comment.

The image shows a screenshot of an Instagram post from the account 'tourismthailand'. The main image is a vibrant scene of a Thai flag boat race. A long, narrow boat is filled with rowers in orange and white uniforms. At the front, a boat leader in a yellow and blue shirt is straddling a long yellow beam, reaching for a red flag. The background shows a river with other boats and spectators on the banks. The post includes a detailed caption, several hashtags, and a date of September 28, 2017. The interface elements like 'Log in to like or comment' and 'Log in' buttons are also visible.

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand The excitement of Thai flag boat racing starts with the boat leader. The boat leader straddles the extended beam at the front of the boat, as his team paddles at full speed. His attention is focused on grabbing the red flag before the other competitors. Whoever grabs the flag first, is the winner. The attraction is not just the colourful boats, but the lively and fun atmosphere. This tradition is held each October in certain parts of Thailand. You can come to Amphoe Lang Suan in Chumphon province to witness this exciting event.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience...Amazing Thailand
#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #Thailand #Chumphon

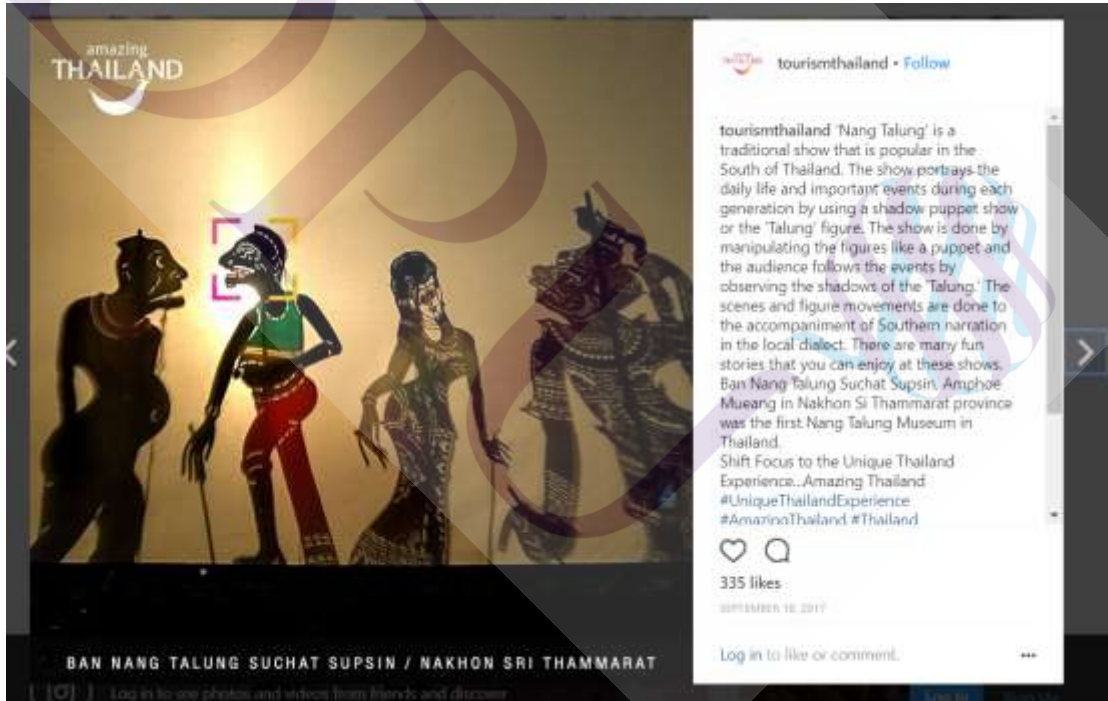
nazimakowall 🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌

472 likes

SEPTEMBER 28, 2017

Log in to like or comment.

Log in

This screenshot shows another Instagram post from 'tourismthailand'. The image features a shadow puppet show with several colorful puppets against a dark background. The puppets are in various poses, some holding objects. The post contains a descriptive caption, hashtags, and a date of September 18, 2017. Similar to the first post, it includes 'Log in to like or comment' and 'Log in' buttons.

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand 'Nang Talung' is a traditional show that is popular in the South of Thailand. The show portrays the daily life and important events during each generation by using a shadow puppet show or the 'Talung' figure. The show is done by manipulating the figures like a puppet and the audience follows the events by observing the shadows of the 'Talung'. The scenes and figure movements are done to the accompaniment of Southern narration in the local dialect. There are many fun stories that you can enjoy at these shows. Ban Nang Talung Suchat Supsin, Amphoe Mueang in Nakhon Si Thammarat province was the first Nang Talung Museum in Thailand.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience...Amazing Thailand
#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #Thailand

335 likes

SEPTEMBER 18, 2017

Log in to like or comment.

Log in

travelawesome

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love.

tourismthailand • Follow

tourismthailand If you have a dream to visit Thailand, head to www.tourismthailand.org/6senses to choose your favorite sense and you can be in with a chance to win a 2-week trip to Thailand for you and a friend!
#Thailand #6SENSESINTHAILAND
#repost @travelawesome

abbas_dehbozorgi 🙏
travelawesome Thanks so much 🙏🙏🙏
oceanjazz07 Please pick me!

1,020 likes
AUGUST 21, 2017

Log in to like or comment.

amazing THAILAND

LONG-BOAT RACES / PHICHT

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love.

tourismthailand • Follow

tourismthailand Long-boat races are an inherited custom dating back hundreds of years. People dependent on the river paid homage to the connectivity between the river, the boat, and people. Its charm is not only in cheering for the first boat to get to the flag in the river, but also in listening to the announcers trying to keep pace with the rowers. It is a lot of fun with a vibrant atmosphere. Visitors can come enjoy these festivities on 2-3 September every year in Phichit province.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience...Amazing Thailand

#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #thailand #Phichit
crazy.farang 🙏
prarthana9051 Wooww

336 likes
AUGUST 21, 2017

Log in to like or comment.

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand Tin Chok, a fabric that has a very attractive design unique from others. The weaving process for 1 piece of fabric takes 3 different ways to complete. Consisting of the top, middle and bottom, the main attraction is the middle and bottom of the fabric. The top part is regular fabric. It is something that Thais and Chao Thai Phuay villagers really appreciate and can be experienced at Ban Hat Siao in Sukhothai province. It is a very well-known fabric that is used by locals. Shift Focus to the Unique Thailand Experience..Amazing Thailand

#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #Thailand #Sukhothai
kunchiang @tourismthailand my home town 🙏
officialmaryeo Ulosnya orang thai

372 likes
AUGUST 11, 2017

Log in to like or comment.

BAN HAT SIAO / SUKHOETHAI

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand The process of hand weaving rattan and water hyacinth to make furniture is an art form to witness at Tambon Lat Phatthana in Maha Sarakham province. Using the process similar to weaving clothes, experts use natural materials; such as, bamboo, rattan, mulberry paper, sedge plants and water hyacinth. Nowadays, the craft have been developed to weave large furniture; such as, living room sets and beds. The handmade, artistic products are the main attraction. Witness this art form, which has been handed down from many generations.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience..Amazing Thailand

#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #thailand

525 likes
AUGUST 8, 2017

Log in to like or comment.

TAMBON LATPHATTHANA / MAHA SARAKHAM

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand 'Bo Sang' umbrellas in Chiang Mai province has been well-known since the Lanna period. This handcraft uses raw materials such as cotton, silk, and mulberry paper from local sources to create 'Bo Sang' umbrellas. The process in making the umbrellas has been handed down for many generations and is an important symbol of Thai handcraft.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience...Amazing Thailand

#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #thailand #chiangmai
stella_e_macdonald I've been there

388 likes
AUG 14, 2017

Log in to like or comment.

BO SANG / CHIANG MAI

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love.

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand Masterful engravers skillfully and patiently carve intricate and detailed designs on large candles for the upcoming religious celebration. These brilliantly designed candles tell the story of Buddhism. They will be used in a procession during the Buddhist Lent celebration, which this year will be celebrated on 1-9 July in Ubon Ratchathani province.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience...Amazing Thailand

#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #thailand
#Ubonratchathani
mcniceguy90 I ❤️ TH

406 likes
AUG 1, 2017

Log in to like or comment.

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love.

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand Nora Dance is a southern traditional folk performance. The dance routine and beads costume are remarkable and gorgeous. Nowadays, this type of dance is hard to find and it can be seen mostly in Nakhon Si Thammarat.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience...Amazing Thailand

#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #thailand
#Nakhonsithammarat #NoraDance

mr.niceguy90 |
eve_botha Wow

463 likes
JUNE 21, 2017

Log in to like or comment.

NORA DANCE / NAKHON SI THAMMARAT

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love.

amazing THAILAND

tourismthailand • Follow

tourismthailand Phi Ta Khon Mask is a part of Phi Ta Khon Festival in Loei, a festival full of belief and faith. This year on June 24th -26th, people will gather up, wear Phi Ta Khon Mask and march in parade. The mask demonstrates colorful local paintings. It made from sticky rice steaming basket and it is a symbol of northeastern region.

Shift Focus to the Unique Thailand Experience...Amazing Thailand

#UniqueThailandExperience
#AmazingThailand #thailand #Loei #phitakhon

tourdelust Wish I was there
mr.niceguy90 |
tehitamanis
x10resort what a beautiful shot

542 likes
JUNE 20, 2017

Log in to like or comment.

Log in to see photos and videos from friends and discover other accounts you'll love.

ภาพถ่ายจาก Instagram ของนายสรณะ เรืองวิทยากุล

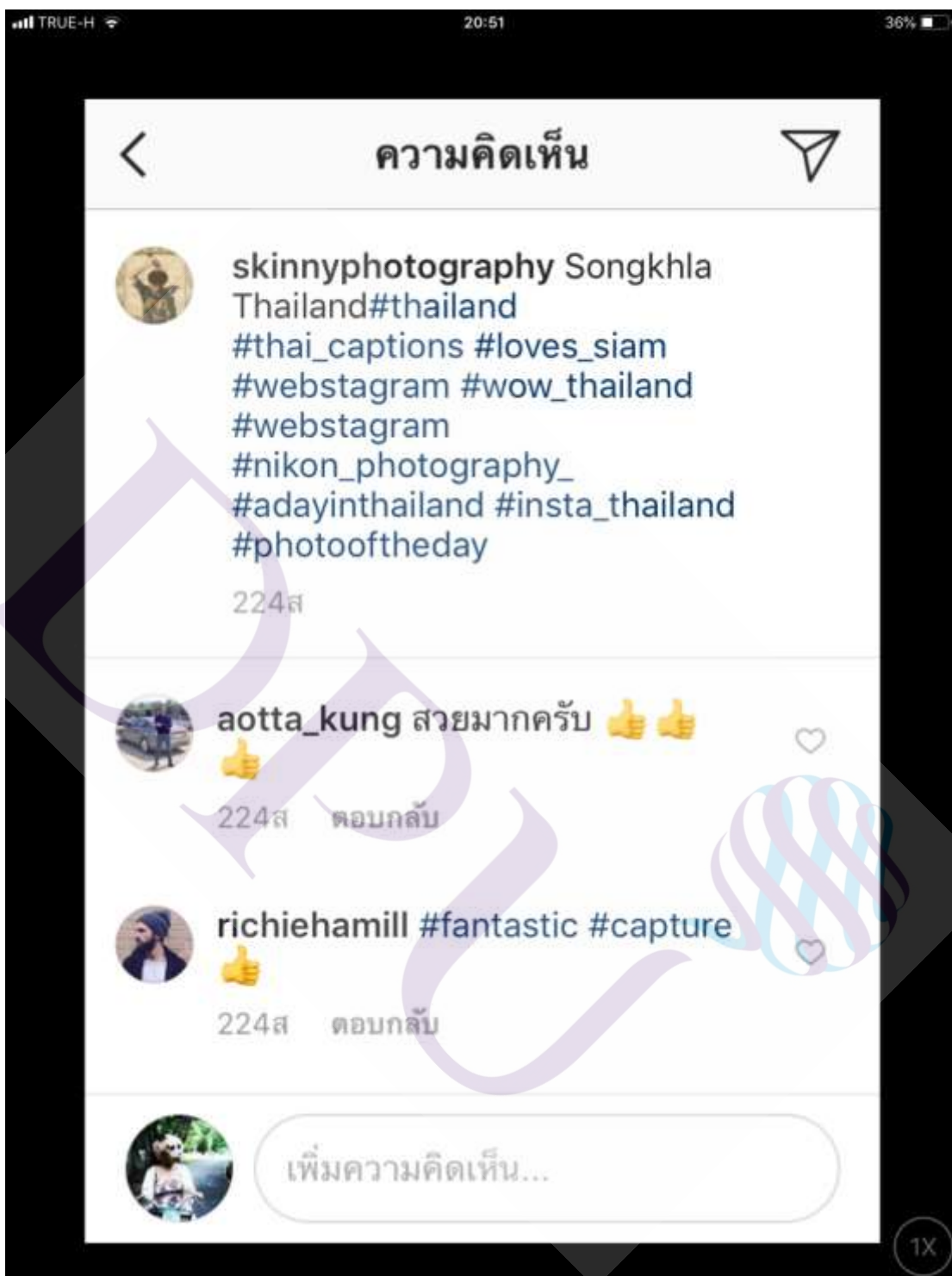

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

เทวกร เกตุวงศ์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 ศิลปศาสตรบัณฑิต (วิทยุกระจายเสียงและ
วิทยุโทรทัศน์)มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานในปัจจุบัน

ผู้จัดการแผนกแบรนด์ปีซี บริษัท อาร์ดีบ็อกซ์ จำกัด

รางวัลหรือทุนการศึกษา

รางวัลดีเด่นการประกวดภาพถ่าย“เสน่ห์

อาเซียน” ประจำปี 2560 ซึ่งด้วยรางวัลศิลปินแห่งชาติ

“วรนนท์ ชัชวาลทิพากร” สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย

ประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

